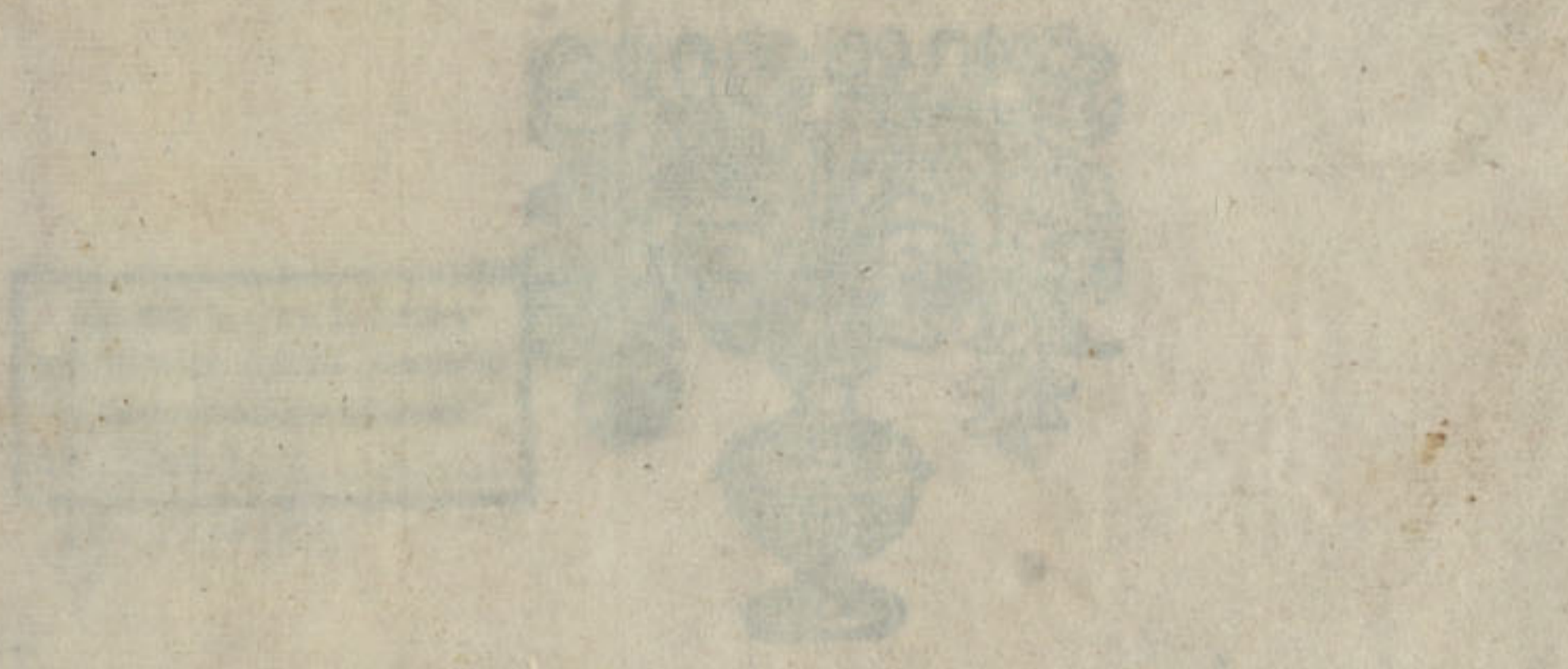

STANTISSIMO SENATU
Eminentissimi SENATUS
PORTUGALLIAE
ET GRAVISSIMORVM PATRIAE
RESPONSA COLLECTA

IN QVAE QVAESITIO DE CASTRO ILLINO
Suae Majestatis Imperatoris, de ...
1729

EDICAT A SERENISSIMO PRINCE COMITIS MARCHIO
REIAUKIE DUEL

ULYSSIPONE.
COSTA DE CARVALHO
MDC. XCIX.
Imprimatur Superiorum

...

DECISIONES
SUPREMI
EMINENTISSIMIQUE SENATUS
PORTUGALLIÆ,
EX GRAVISSIMORVM PATRUM
RESPONSIS COLLECTÆ,

A D. GABRIELE PEREIRA DE CASTRO, ILLIUS
*Senatore, Gravaminumque, ac Apellationum Expeditore dignissimo, Auleque
Regiæ generoso,*

DICAT Æ SERENISSIMO PRINCIPI COSMO III. MAGNO
HETRURIAE DUCI.

Faculdade de Letras de Coimbra
INSTITUTO DE ESTUDOS ROMÂNICOS
"D. Carolina Michaëlis de Vasconcelos"
N.º 9907 / 1675

of. 13/9/83

CF
A
8
5

ULYSSIPONE.

Typis BERNARDI A COSTA DE CARVALHO.

M. DC. XCIX.

Cum facultate Superiorum.

A custa de Antonio Leyte Pereyra, mercador de livros na rua nova.

DECISIONES
SUPER
EMINENTISSIMO SENATUS
PORTUGALLÆ
EX GRAVISSIMORVM PATRVM

RESPONSIS COLLECTÆ

A D. GABRIELE PEREIRA DE CASTRO, LL. LL. LL.
Scribitur, et examinatur, ac approbatur, et confirmatur, et
regit, et approbat.

DICATÆ SERRINIMO TRINCHI COMMO III. MARCO
HETURIA DUCI

Handwritten text in a rectangular box, likely a library or archival stamp. The text is mostly illegible due to fading and bleed-through, but appears to contain a date and some identifying numbers.

ULYSSIPONE

Typo BERNARDI A COSTA DE CARVALHO

M. DC. XCIX.

Com facultate superiorum.

A custo do Antonio Lezre Peres, mestrador de livros na corte.

L I C E N C A S .

C Oncedese a licença que se pede, & tornará para se conferir. Lisboa
30. de Mayo de 1694.

Pimenta. Basto. Castro. Foyos. Azevedo.

P Odemse tornar a imprimir os livros, de que a petição faz menção,
& depois tornarão para se conferirem, & se dar licença para correr,
& sem ella não correrão. Lisboa 2. de Mayo de 1695.

Serraõ.

Q ue se possa tornar a imprimir vistas as licenças do Santo Officio
& Ordinario, & depois de impresso tornará á Mesa, para se confe-
rir & taixar, & sem isso não correrá Lisboa 5. de Junho de 1697.

Marchaõ. Azevedo. Ribeiro. Sampayo.

LIBRO DE LAS LICENCIAS
DE LOS REYES CATOLICOS
EN EL AÑO DE MIL E CINCO
CIENTOS E OCHO E SETENTA E SEIS

LICENCIAS

Concedido a Pedro de ... de ... para ...
... de ...
... de ...
... de ...

Proveyo a ... de ... para ...
... de ...
... de ...
... de ...

Otro proveyo a ... de ... para ...
... de ...
... de ...
... de ...

INDEX

QVÆSTIONVM, QVÆ IN HOC OPERE
continentur.

DECISIO I. Interpr. Ord. lib. 2. tit. 38. §. 1.

AN conditioni commorandi in Regno posita in donatione Regia pariatum sit, quando donatarius Curiam Regis Hispaniæ sequitur, & ibi habet domicilium?

DECISIO II. Ad Ord. lib. 2. tit. 1. §. 14. & lib. 3. tit. 3.

An executio facienda in hoc Regno virtute sententiæ latae in Regno Castellæ contra originarium hujus Regni, qui ibi citatus, & condēnatus fuit, cum adiret Curiam à Rege invictissimo Philippo Secundo vocatus?

DECISIO III. Ad Ord. lib. 4. tit. 91. §. 2.

An patrueles in successione patrum debeant admitti in stirpes, vel in capita?

DECISIO IV.

An Rex Lusitaniæ teneatur filiis, vel hæredibus servitia exolvere?

DECISIO V. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2.

An pater in maioratu succedat filio, tanquam proximior agnatus?

DECISIO VI. Ad Ord. lib. 4. tit. 79.

An servus præscribere possit libertatem contra dominum?

DECISIO VII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 19. §. 1.

An quando plures creditores unum procuratorem constituerunt, debeat omnibus equaliter solvi, non obstante socij privilegio?

DECISIO VIII. Ad Ord. lib. 4. tit. 100.

De successione maioratus, ad quem vocabantur illi, qui essent de agnatione, stirpe, & trunco.

DECISIO IX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 37. §. 1.

An nominatio facta ex causa dotis ad emphyteusim revocari possit?

DECISIO X. Ad Ordin. lib. 4. tit. 88.

An filia nubens ante 25. annum sine consensu patris sit privanda legitima?

DECISIO XI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 82. §. 4.

An valeat testamentum, in quo matri filius legitimam non reliquit de ejus consensu?

DECISIO XII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 92. in princ.

An filia suscepta ex propria ancilla mortuo patre libera remaneat, & sit patri pediti hæres?

DECISIO XIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 78. in princ. §. 7.

An dos à vitrico, & matre promissa privignæ debeat cōpensari cū legitima ipsius?

Index quaestionum.

ipsius?

DECISIO XIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 36. §. 4.

An in capella nominationis patre non nominante admittatur filius naturalis excluso substituto?

DECISIO XV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 13. §. fin.

An ex laesione enormissima agi possit contra tertium, & ulteriores possessores?

DECISIO XVI. Ad Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

Inter creditores chirographarios an sit locus praelationi?

DECISIO XVII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 59.

An datis secundis fidejussoribus censeatur novata obligatio priorum?

DECISIO XVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 58.

An addictio facta de bonis maioratus creditori expiret mortuo possessore ipsius?

DECISIO XIX. Ad Ordin. lib. 3. tit. 47. §. fin. & tit. 63. §. 4.

An pater citari possit ad causas filij sine ejus consensu?

DECISIO XX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 59.

An prorogato termino ad solvendum debitori, expiret fidejussoris obligatio?

DECISIO XXI. Ad Ordin. lib. 1. tit. 62. §. 53.

Electio data in maioratibus an extinguatur cum primo, cui concessa est?

DECISIO XXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 58.

An successor in emphytensi passaliu ecclesie unite debeat restituere, si spolieatur a domino?

DECISIO XXIII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

Quando concurrunt duo creditores cum generali hypotheca quis praefertur?

DECISIO XXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 58.

An ex armis affixis parieti probetur jus sepulturae, ut alios prohibere possit?

DECISIO XXV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2.

An possessor maioratus alium post se nominare possit, & nocere proximiori?

DECISIO XXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 38.

An possit dominus revendicare rem in emphyteusim datam, quando illo inconsulto emphyteuta alij subemphyteuticavit?

DECISIO XXVII.

An institores finito negotio teneantur his, cum quibus contraxerunt?

DECISIO XXVIII. Ad Ordin. lib. 1. tit. 87. §. 28. & lib. 3. tit.

42. §. 2.

An dos data à fratre minore sine decreto convalescat post legitimam ipsius etatem?

DECISIO XXIX. Ad Ordin. lib. 1. tit. 50.

An jurisdictio Provisorum sit prorogabilis?

DECISIO XXX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48.

An muliere consentiente per metum annulletur contractus?

Index quaestionum.

DECISIO XXXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 37. §. 1.

An possit emphyteuta per donationem jus renovationis transferre?

DECISIO XXXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 80.

De testamento viri, & uxoris in una charta sine testibus, in quo maritus sibi scripserat, an valeat?

DECISIO XXXIII.

An dominus molendini superioris possit parietem destruere, qui ab inferiori domino in flumine constructur, quando aqua restagnante sui molendini superioris usus impeditur?

DECISIO XXXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 72.

De tribus clausulis, depositaria, deneganda audientia, & persona citationi supposita.

DECISIO XXXV.

De eo, qui aperit puteum in fundo suo, si noceat vicini puteo, vel fonti publico.

DECISIO XXXVI. Ad Ordin. lib. 1. tit. 97.

An emens rem à minore sine decreto praescribere possit?

DECISIO XXXVII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 36. & 79.

An colonus possidens ab antiquo possit repelli, & de colonia jure non admittendo?

DECISIO XXXVIII.

Cesso nomine an adhuc debitore non solvente moneat antiqua actio contradentem?

DECISIO XXXIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 59.

An uxor teneatur ad debita, quae maritus contraxit ante matrimonium, si in tempus matrimonij utilitas devenit?

DECISIO XL.

An procurator, qui nomine domini merces accepit, conveniri possit pro pretio ipsarum?

DECISIO XXXXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 93.

An donatio facta à clerico filiae spuriae transire possit ad nepotes ipsius quoad rerum proprietatem?

DECISIO XXXXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 39.

An detur mora in eo, qui non solvit debitum non liquidum?

DECISIO XXXXIII. Ad Ord. lib. 2. tit. 18. & lib. 3. tit. 20. §. 31.

An Clericus citatus ad iudicium Coronae pro Capella, possit ibi per oppositionem conveniri?

DECISIO XXXXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 12.

An filius in vita patris sit audiendus pro annullanda confessione patris in favorem alterius filij?

DECISIO XXXXV.

An officiales navis habeant hypothecas merces pro nauulo?

Index quaestionum.

DECISIO XXXXVI. Ad Ord. lib. 4. tit. 32.

An Capellanus repellatur, si intra triennium salarium promissum non petit?

DECISIO XXXXVII. Ad Ord. lib. 3. tit. 86. §. 4.

An annullata addictione restituantur fructus, & qui percipi potuerunt?

DECISIO XXXXVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2. & tit. 47. §. 1.

An mater ultimi possessoris in maioratu praeferatur in successione?

DECISIO XXXXIX. Ad Ord. lib. 4. tit. 48.

An donatio omnium bonorum ex titulo dotis censeatur facta in fraudem creditorum?

DECISIO L. Ad Ordin. lib. 4. tit. 95. §. 4. & lib. 4. tit. 47.

An maritus ere alieno gravatus communicet omnia bona sua, & quomodo debita eo mortuo deduci debeant?

DECISIO LI. Ad Ord. lib. 4. tit. 80. §. 1.

An condito, & perfecto testamento, ea, quae postea disposuit testatur, censeatur sub iisdem solemnitatibus disposuisse?

DECISIO LII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100.

An res maioratus per 40. annos praescribi possint?

DECISIO LIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 46. & tit. 44. §. 2. & lib. 5.

tit. 38. §. 2.

An matrimonio contracto per dotem, & arrhas lucra obvenientia ex legato, vel simili causa communicanda sint?

DECISIO LIV. Ad Ordin. lib. 5. tit. 13. §. 7. & tit. 71. §. 7. & lib. 3.

tit. 59. §. 19.

An dos promissa a matre coram testibus singularibus probetur?

DECISIO LV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48. & tit. 98. §. 2.

An pater possit filiis primi matrimonij fructus legitimarum remittere?

DECISIO LVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 67.

De asecuratione mercium sub periculo navis.

DECISIO LVII.

An redditus operibus pijs deputati, si debito tempore non impleantur, debeant applicari Hospitali Regiohujus almae Urbis?

DECISIO LVIII. Ad Ordin. lib. 2. tit. 12. §. 1.

An Eques deauratus possit consentire in iudicem non suum?

DECISIO LIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2. & lib. 2. tit. 33. §. 1.

An masculus ex femina sit praefereendus feminae ex masculino in pari gradu?

DECISIO LX. Ad Ordin. lib. 2. tit. 43.

An surreptio in hoc Regno sit sufficiens, ut talia exprimantur, quae faciliore, vel difficiliorem redderent concedentem?

DECISIO LXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 13. §. 7. & lib. 5. tit. 126. &

lib. 4. tit. 86.

An tempus a lege assignatum possit a iudice restringi, vel prorogari?

Index quaestionum.

DECISIO LXII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 25.

An Reus condemnatus possit agere ex sententia in ea parte, quae pro eo facit?

DECISIO LXIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 3. §. 1.

An census obligatio extinguatur longo tempore?

DECISIO LXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48. §. 1.

An mulier petat dotem sibi promissam, quando ejus pater fuit fidejussor in alienatione unius rei dotatae, cujus pariter ipsa est haeres?

DECISIO LXV. Ad Ordin. lib. 3. tit. 73. & lib. 3. tit. 81. &

tit. 86. §. 17.

An tertio appellante à sententia debeat in executione supersederi?

DECISIO LXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 13. §. 9.

An appellari possit à sententia partitionum, licet appellans jam in eam cõsenserit?

DECISIO LXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 3.

An contra venditorem census, & ejus haeredes de jure sit actio personalis?

DECISIO LXVII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 70. §. 3.

An donatio tertiæ sit valida facta à parente, qui filios habet, quibus debetur legitima.

DECISIO LXVIII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 65. §. 2. & lib. 4. tit. 52.

Qualitas expressa in juramento quando sit separabilis?

DECISIO LXIX. Ad Ordin. lib. 1. tit. 33. & lib. 1. tit. 77. §. 4.

An Commentariensis teneatur de culpa levi?

DECISIO LXX. Ad Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

De jure offerendi in re addicta primo creditori.

DECISIO LXXI. Ad Ordin. lib. 3. tit. 25. §. 1.

An uxor accusata de adulterio possit nominare ad emphyteusim?

DECISIO LXXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 63.

Quādo servus exportatus venditur, an possit in servitutē redigi, & quomodo?

DECISIO LXXIII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 47. & 48. §. 2.

An uxor possit pro marito libertate agere in judicio?

DECISIO LXXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 17.

De venditione animalis morbosii.

DECISIO LXXV.

De Monacho facta Episcopo an ipse testari possit?

DECISIO LXXVI. Ad Ordin. lib. 3. tit. 86. §. 2.

An addictio retractari possit ex defectu citationis uxoris?

DECISIO LXXVII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48.

An uxor marito absentis possit vendere mobilia?

DECISIO LXXVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 82.

An ex testamento nuncupativo minus solemnium possit uxor tertiam à marito accipere, quando ei filia fuit substituta?

Index quaestionum.

DECISIO LXXIX. Ad Ordin. lib. 3. tit. 25. in princ. & §. 9.

An ex chirographo Equitis etiam non recognito procedatur per assignationem decendij?

DECISIO LXXX. Ad Ordin. lib. 1. tit. 67. §. 1.

An consanguinei intra quartum gradum sint in electione coniungendi?

DECISIO LXXXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 81. §. 1.

An valeat testamentum, in quo testis, qui signavit pro testatore, illud non expressit?

DECISIO LXXXII.

An haeres agat reivendicatione contra singularem successorem, qui titulum habet?

DECISIO LXXXIII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 48.

An spoliatus sit restituendus ante omnia, qui passus est de proprietate agi?

DECISIO LXXXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 67.

De muti o dato sub ratione interessit ad nuditas, & an in eo reperiatursura?

DECISIO LXXXV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 93. §. 2.

An fideiussor datus pro securitate dotis, pro excessu dotis possit conveniri, & quando?

DECISIO LXXXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 95. §. 4.

Debita contracta ante matrimonium ab altero eorum conjugibus, quomodo solvi debeant?

DECISIO LXXXVII. Ad Ordin. lib. 1. tit. 68. §. 28.

An servitus stilicidij destructa domo expiret?

DECISIO LXXXVIII. Ad Ordin. lib. 5. tit. 88.

An competat repetitio pecuniae in ludo amissa?

DECISIO LXXXIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 34.

An socius, qui conduxit partem socij, possit se dominum dicere partis conductae?

DECISIO LXXXXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 58.

An privilegiatus ne solvat decimas, vim committat non solvendo, & an Militales Ordinum hoc privilegium habeant?

DECISIO LXXXXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 3. §. 1.

An parte rei censuarie addictae teneatur possessor pro integro censu?

DECISIO LXXXXIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 54.

An conductor fundi possit eruere lapides?

DECISIO LXXXXIV.

An legatum sit compensandum cum debito ex causis diversis?

DECISIO LXXXXV. Ad Ordin. lib. 2. tit. 18.

An Clericorum spolia in hoc Regno pertineant ad Sedem Apostolicam?

DECISIO LXXXXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 92. §. 3. & §. 22.

An emphyteusis in vita donata debeat fieri collatio estimationis?

Index quaestionum.

DECISIO LXXXVII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 59. §. 13.

An in contractibus mercatorum requiratur scriptura publica?

DECISIO LXXXVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 62.

An donatio ad suscipiendos Ordines sit modalis?

DECISIO LXXXIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 92.

An partus editus post octavum mensem sit naturalis.

DECISIO C. Ad Ordin. lib. 4. tit. 47. §. 1.

An promissio arrharum ultra tertiam partem dotis fieri possit?

DECISIO CI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 13. §. 6.

An pensio emphyteusis remitti possit, quando sit immodica?

DECISIO CII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 29.

An detur actio pro servitijs inter consanguineos exhibitis?

DECISIO CIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 88. §. 5.

An pater possit exheredare filium in vita, & in iudicio agere?

DECISIO CIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 74.

An cedens nomen liberetur, licet non sequatur solutio?

DECISIO CV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 98. §. fin.

An filius ingressus monasterium praedjudicet patri in suo usufructu?

DECISIO CVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 54.

An conductor expulsus facto locatoris petat interesse?

DECISIO CVII. Ad Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

An duobus creditoribus concurrentibus ad debitum, preferatur ille, qui posterior exequitur, quando prioris sententia per confessionem habita fuit?

DECISIO CVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 58.

An tuendus sit possessor maioratus investitus ab ultimo possessore contra legitimum successorem?

DECISIO CIX. Ad Ordin. lib. 3. tit. 20. §. 6.

An fidejussor datus a Clerico teneatur ad expensas factas in instantia appellationis?

DECISIO CX.

An duo procuratores generales possint alter ab altero debita constituentis exigere?

DECISIO CXI.

An legatarius, cui fructus rei ad vitam relictis sunt, teneatur ad refectioem?

DECISIO CXII.

An Capellae administratio relicta viduo sub conditione ne nubat, amittatur nuptijs secutis?

DECISIO CXIII.

An pictoria ars sit inter mechanicas communeranda?

DECISIO CXIV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48.

An maritus solus possit distrabere rem emptam ab utroque cum pacto de retro?

Index quaestionum.

DECISIO CXV.

*An conditio vivendi in certa domo posita virgini sit remittenda, quasi
insptiarum impeditiva?*

DECISIO CXVI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100.

An repraesentatio cesset, quando ex forma institutionis vocatur filius senior?

DECISIO CXVII. Ad Ordin. lib. 2. tit. 1. §. 13. & lib. 2. tit. 9. §. 1.

An Praelatus possit capere laicos per suos ministros?

DECISIO CXVIII. Ad Ordin. lib. 2. tit. 1. in princ.

*An Conservatoribus concessa potestas cognoscendi, sicut Ordinarijs, faciat
cessare Legem Regiam?*

DECISIO CXIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 39.

*An emphyteuta non solvens cadat in commissum, & an fructus suos faciat, &
quando moram purgare possit?*

DECISIO CXX. Ad Ordin. lib. 3. tit. 66. & 75. §. 1. & lib. 2. tit. 35.

An Princeps possit contractus cum subditis gestos moderari, vel infringere?

DECISIO CXXI. Ad Ordin. lib. 4. tit. 97. §. 23.

An melioramenta facta in rebus maioratus ab omni possessore peti possunt?

DECISIO CXXII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 1.

*An quando vocatur ad maioratum filius, vel filia junior, masculus ex secundo
matrimonio praeferrri debeat filiae seniori ex primo?*

DECISIO CXXIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48.

*An maritus donare possit emphyteusim in vita uxore inconsulta, reservatis
tamen fructibus?*

DECISIO CXXIV.

An ususfructus concessus ad vitam concedentis expiret mortuo usufructuario?

DECISIO CXXV. Ad Ordin. lib. 4. tit. 48. & lib. 1. tit. 78. §. 14.

*De venditione facta a marito per chirographum, ex quo gabella non fuit solue-
ta.*

DECISIO CXXVI.

*De literis cambij, quae expediuntur sub spe futurae numerationis, quae secuta
non fuit.*

DECISIO CXXVII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 23. §. fin.

An qui conduxit partem domus a conductore, teneatur pro integra pensione?

DECISIO CXXVIII. Ad Ordin. lib. 4. tit. 36.

An jus renovationis sit hodie legabile?

DECISIO CXXIX. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100.

*An in vita ultimi possessoris possit agitari quaestio, ut declaretur quis sit
proximior, & successurus?*

LAUS DEO.

DECISIONES REGIJ.

ET SUPREMI SENATUS LUSITANIÆ

collectæ à D. Gabriele Pereira de Castro illius me-
ritissimo Senatore, & Aulæ Regiæ generoso.

S U M M A R I A.

*Asus præsentis decisionis pro-
ponitur in princ.*

*Qui passus est, ut suæ dona-
tioni modus, seu conditio*

*adjiceretur videtur, recessisse à prima
forma. n. 5.*

*Creditor emens pignoratam rem, videtur
à pignore discedere. ibi.*

Acceptato novo titulo, receditur à primo. ibi.

*Non possunt in eadem persona circa ean-
dem rem concurrere duæ causæ di-
versæ. ibi.*

*Per ultimam donationem potest Princeps
donationi prius factæ modum adjice-
re. num. 6.*

*Regulariter Princeps non revocat dona-
tiones à se factas. ibi.*

*Quando donatio ex futuris causis incipit
esse damnosa, potest moderari, dum-
modo alia via servitiorum æstimatio
solvatur. ibi.*

*In revocatione Principis causa præsu-
menda est. num. 7.*

*Quando post primam donationem 40.
annorum spatium dilabitur, primæ
donationi præscribitur. num. 8.*

*Princeps potest præscribere contra vas-
sallum conditiones, quas donationi ad-
jecit. num. 9.*

*Quando aliquid conceditur de novo, non
dicitur antiqua concessio extincta.
num. 10.*

*Indubio non est præsumendum Princi-
pem voluisse donationem à se factam
infringere. ibi.*

*Consensus donatarij sibi, non successori-
bus nocet. ibi.*

*Bona de Corona Regia quomodo aliena-
ri valeant de consensu Regis. n. 11.*

*Prohibitio de non alienando non compre-
hendit domum. ibi.*

Pater præjudicat filijs in emphyteusi

cum domini consensu. *ibi.*
 Ad validitatem dispositionis tria requiruntur, voluntas, dispositio, & modus. num. 12.
 Sub prohibitione alienationis, etiam domus comprehenditur. *ibi.*
 Obligatio commorandi in Regno, ex utraque parte est personalis. num. 13.
 Quæ demonstrationis causâ adjiciuntur, dispositionis non mutant substantiam. *ibi.*
 Obligatio morandi cum aliquo, ex boni viri arbitrio interpretatur. *ibi.*
 Interpretata l. *Mævia*, ff. annuis legat. *ibi.*
 Ut conditioni in forma specifica parendum sit, debet res esse in eodem statu. *ibi.*
 Interpretata l. *annua*, ff. annuis legat. num. 14.
 Mortuo Rege Sebastiano, conditio mo-

randi in Regno debet haberi pro impleta in Regno Castella. *ibi.*
 Contraria opinio. num. 15.
 Conditio commorandi in Regno tam appositâ fuit respectu Regum, quam Regni. *ibi.*
 Conditio commorandi cum aliquo dupliciter potest concipi. num. 16.
 Conditio in præsentem non fuit appositâ in favorem gravati.
 Originarius quis propriè sit. *ibi.*
 An sufficiat habere domicilium in hoc Regno, si aliud habeatur Castella. num. 17.
 Duplex domicilium haberi potest sub eodem Principe, non sub diverso. *ibi.*
 Ordin. lib. 2. tit. 38. §. 1.
 Donatarius debet obtinere confirmationem per obitum à Principe, aliàs privatur in vita sua.

DECISIO I.

An conditioni commorandi in Regno positæ in donatione Regia paritum sit, quando donatarius Curiam Regis Hispaniæ sequitur, & ibi habet domicilium?
 Ad Ordin. lib. 2. tit. 38. §. 1.

Um magnus ille Princeps famâ super æthera notus Rodericus Gomes de Sylva per Regiam donationem à proavo suo possedisset Castrum, seu terram de Ulme pro se, & hæredibus, vulgò *de juro*, & *herdade*, seq; invictissimi Caroli Quinti servitio addixisset; Rex Sebastianus, in cujus tempora hæc inciderunt, quia genus, & gentem meritò colebat, ut Principem, vel saltem ejus successores in patriam revocasset, ut amplioribus beneficijs illum devinciret, veterem donationem confirmans, illam novis

titulis, & prærogativis auxit. Oppidum enim de Ulme, & de Chamusca villarum nomine, & decore imbuens, cum omni mero, & mixto Imperio d. Principi pro se, & successoribus immutabiliter cõcessit, juxta Legis Mentalis formam, eo addito, ut ejus obitu dictæ villæ, seu oppida cum jurisdictione annexa ad ipsius filium primogenitum devenirent, qui in Regno Lusitanæ commoraretur, Regibusq; inserviret, & in matricula nobilium descriptus esset, quòd si intra Regni non degeret confinia, sequentis filijs locus successionis aperiretur.

Contigit, quòd labentibus annis hoc Regnum Lusitaniæ Coronæ Hispaniæ, à qua olim divisum fuit, unitum extiterit, mortuoq; d. Principe, villas supradictas possedit ejus filius excellentissimus Dux Pastranæ, cujus obitu eas ejus filius novissimus Dux pariter occupat, seque legitimum illarum successorem profitetur, quia cū hujus Regni legitima successio intercepta sit, Imperiumq; in Hispaniam translatum, se dicit implevisse Regiæ donationis conditiones. Cū Regiæ Maiestati Philippi Hispaniarum Monarchæ lateri assistat, illiq; inserviat; seque descriptum in libris, quibus Aulæ Regiæ generosi describuntur, profitetur.

Procurator verò Cæsaris instat pro defectu conditionis in donatione ultima insertæ, & quòd ipse novus Dux extra Regnum commoretur inserviens Catholicæ Maiestati, in cujus persona extra hoc Regnum conditioni paritum non est: addens insuper quòd dictas possessiones liberas Coronæ demittere tenetur, eo quòd nullam hucusque confirmationem obtinuerit juxta Ordinat. lib. 2. tit. 38. §. 1.

In qua hæsitatione sequentia dubia pro discussione causæ ventilata fuere.

1. Primum: An illa antiqua donatio facta proavo d. Principis pro se, & successoribus immutata censeri debeat à Rege Sebastiano per d. clausulas de novo additas, ita ut non ex antiqua causa, & forma, sed ex nova metiri debeat horum bonorum successio?

2. Secundum: An dictus novus Dux Pastranæ assistens in Curia invictissimi Regis Hispaniæ, censeatur conditioni commorandi in hoc Regno paruisse?

3. Tertium: Quomodo requiratur confirmatio per successionem in donationibus bonorum Regiæ Coronæ per obitum ultimi possessoris?

4. Circa primum notanda sunt verba, quibus Rex Sebastianus d. donatio-

nem antiquam villæ de Ulme, qua illa terra Francisco da Sylva, & ejus successoribus, & descendantibus hæreditario jure concessa erat, reformavit, & dictam terram de Ulme nomine villæ decorans insimul cum villa da Chamusca dicto Principi concessit. Quæ sic se habent: *E por morte do ditto Francisco da Sylva hey por bem, & me apraz fazer merce ao ditto Principe de Heboli das ditas villas da Chamusca, & Ulme de juro, & herdade para elle, & seus descendentes varoës legitimos, que delle descenderem por linha masculina cõ a jurisdicção criminal, & civil, mero, & mixto imperio, &c. Aqual doação quero que se regule, & use della cõfôrme a Ley Mental de meus Reynos, & esta meree lhe faço assim com tal cõdição, & declaração, que por morte do ditto Principe de Heboli, venhaõ as ditas villas, & seus termos com a ditta jurisdicção a hũ seu filho legitimo mayor, que viva, & more nestes Reynos, & com os Reys delles, & esteja assẽtado em seus livros: & posto que tenha filho mayor legitimo, que viva fora dellis, q̃ neste caso hey por bem que nã succeda o ditto filho mayor, morando fora delles, & succederã outro filho mayor dos que viverem em meus Reynos, & estiverem assẽtados em meus livros, & pela mesma ordẽ, condiçoës, & declaraçoës succederãõ os outros descendentes varoës legitimos do filho do ditto Principe de Heboli, que nas ditas villas succederem conforme a Ley Mental.*

5. In hoc primò dubio videbatur, quòd attento quòd Princeps de Heboli passus est, ut prima concessio sibi, & successoribus suis facta circa terras de Ulme sine ulla conditione vivendi, vel commorandi in Regno, novis conditionibus à Rege Sebastiano subjiceretur, eo ipso jus suum remisit, ita ut non antiqua succedendi forma, sed nova attendi debeat, cū de jure sit, quòd adeptione novi tituli, priori censeatur renuntiātū ex reg. cap. veniens de præscript. ibi: Privilegium impetravit, juri præscriptionis renuntiasse videtur l. Titius. ff. quibus mod. pignus, vel hypoth. solvit. Ubi creditor emens pignoratam

rem dicitur à pignore discedere: Ne-
guz. 3. membr. 6. p. num. 17. Bart. ad l.
cùm pater. §. liberis, ff. de leg. 2. Mozius
de contractib. tit. de pignor. sub rubr.
quomod. resolvatur num. 2. fol. 307. &
quomodo hæc remissio præsumatur la-
tè Menoch. præsumpt. 115. lib. 3. num.
38. & præsumpt. 42. num. 6. & 18. &
præsumpt. 135. num. 7. Mascard. concl.
117. num. 30. acceptato namque novo
titulo, receditur à primò, maximè quan-
do materia subjecta non patitur, ut
uterque stare possit, veluti quando cre-
ditor accipit in solutum rem sibi obli-
gatam, quia prima omnino extinguitur
obligatio, & nō reviviscit, etiam si postea
resolvatur datio in solutum per sequentē
evictionem. l. eleganter in princip. ff. de
pignorat. action. Ducen. reg. 169. Surdus
decis. 51. num. 3. Quod indubitanter ob-
tinet, si consideremus cum Surd. d. de-
cis. 51. num. 8. non posse in eadem per-
sona circa eandem rem concurrere
duas causas diversas. l. si quis ante, ff. de
acquir. poss. accipiens enim precariò
rem, quam prius conduxerat, liberatur
à conductione, quia ultima perimit
primam, licèt in dubio semper ea in-
terpretatio fieri debeat, ut actus valeat
potius quam pereat. Bart. in l. adeò in
princip. ff. de pact. DD. in l. pacta novis-
sima de pact. Alex. conf. 193. vol. 1. plu-
res citat Nævius in d. l. pacta.

8 Ulterius non est dubitandum
per ultimam donationem Regis Seba-
stiani potuisse primæ donationi à suis
prædecessoribus factæ modus adjici,
eamque limitari, & declarari; nam licèt
regulariter Princeps nequeat donatio-
nem à se factam moderari, ex l. perfecta
donatio. C. de donation. quæ sub mod.
cujus regula maiori cum ratione in
Principe obrinet juxta regul. cap. 1. de
donation. reg. decet lib. 6. explicat Bald.
in l. ultim. ff. de Senator. Palatius in re-
petit. rubr. §. 69. num. 13. Tamen quādo
ia expedierit, vel quando donatio ex
futuris causis damnum Coronæ intu-
lerit, vel aliquid simile emergat, ex quo
appareat bono communi convenire, ut

talibus donationibus nova lex impo-
natur, Principi haud dubiè hoc efficere
licèbit, imò & eas in totum revocare,
licèt in remunerationem servitiorum
factæ proponantur, dum modo alia via
subdito servitiorum satisfactio repen-
datur, post alios Pinel. in l. 1. 3. part.
num. 62. illat. 16. C. de bon. matern. latè
Matienf. l. 11. tit. 7. gloss. 9. num. 3. lib. 5.
pro qua opinione facit l. qui fundos, C.
de fund. patrimon. lib. 11. sicut Rex Hen-
ricus limitavit donationes à Petro fac-
tas, ut explicat d. lex d. part. 5. tit. 7. l. 11.
& apud nos est Ordinatio Regia lib. 2.
tit. 35. §. 8. & per tot. Valasc. conf. 132.
2. part. num. 15. Afflict. in cap. 1. de suc-
cession. feud. lib. 1. num. 25. Menoch.
conf. 331. num. 101. Peregrin. de jure
fici, fol. 42. num. 3. Avendan. in l. Taur.
40. gloss. 2. num. 77. Lucas de Pœna in
l. quicumque. C. de omni agr. desert. lib.
11. ubi Platea in d. l. qui fundos. Costa de
successione Regni, 1. p. num. 6. Cabed.
decis. 74. 2. p.

7 Unde licèt prima donatio facta
esset pro se, & hæredibus, adhuc Prin-
cipis voluntati subest, ut justè eam re-
vocet, cùmque à Rege Sebastiano pri-
ma donatio immutata fuerit, in ejus li-
mitatione causa præsumenda est, quæ
realiter subsistit, si consideremus, quòd
prima donatio facta fuerat Francisco
da Sylva, ejusque successoribus, de qui-
bus Reges non suspicabantur, quòd es-
sent aliquando extra Regnū cōmoratū-
ri, quod cùm postea evenisset, justissimè
Rex Sebastianus conditionem adjecit,
ut illi successores, quos prima donatio
vocabat, intra Regnum viverent; non
enim decet, ut subditi alieni in Regno
jurisdictiones habeant, & redditus, cùm
patriæ, nec Regi, quibus omnes hypo-
thecati nascimur, inserviant.

8 Insuper: quia post dictam ulti-
mam donationem Sebastiani Regis
tantum temporis effluxit, quod suffi-
ciens erat ad præscribendum primæ
donationi, cùm per 40. annos rei sta-
tus immutari soleat, argum. cap. cum
de beneficio de præb. lib. 6. Unde cū in

DECISIO PRIMA.

in his bonis Regiæ Coronæ contra Principem possit dari præscriptio, si allegato titulo, accedat immemorialis possessionis continuatio, quando bona illa ad merum, aut mixtum Imperium pertineant, & non sint de reservatis Principi in signum supremæ dignitatis: ut post alios explicat Valasc. de jure emphyt. quæstion. 8. num. 30. Covar. practicar. cap. 4. num. 2. Gutierr. in pract. quæst. 84. lib. 1. Cabed. decis. 41. 2. part. Aviles cap. 1. prætor. gloss. 1. num. 3. Matienç. in l. 1. titul. 10. gloss. 10. num. 2. lib. 5. Et licet idem Valasc. ubi supra, & Cabed. sentiant, in hoc Regno præscriptioni locum non esse in jurisdictionalibus, debet intelligi in casibus in Ordinat. tit. 45. §. 10. & fin. expressis: de quo latius dicemus in harmonia adversariorum juris Regij.

9 Sic ergo pariter & Princeps potest præscribere contra vassallum, circa conditiones, quas donationi adjecit, ut ex illis censeatur immutatus succedendi ordo, qui per 40. annos mutari potest, ex his quæ Cabed. decis. 27. num. 5.

10 Verùm placuit in hoc dubio, quòd supradicta non procedunt in nostro casu, in quo constat Regem Sebastianum antiquam donationem auxisse, & insuper jurisdictionem utriusque villæ de novo donasse: quo casu præsumendum est conditionem adjunctam, ut ejus successores in Regno commorarentur, non referendam ad ea, quæ jam antea donata erant, sed ad ea, quæ in proximo titulo continebantur, scilicet ad jurisdictionem, quæ de novo tributa fuit in utraque villa; quia etiam si non deficiat in Rege potestas ad suas donationes, & prædecessorum moderandas, id quidem obtinet, quando de ipsius mente constat: non autem in dubio, cum potius præsumendum non sit Regem revocationem intendisse, nisi quando ipse aperte disponat, quia potius censeatur factus actus secundum jus commune, quàm secundum speciale l. in testamto C. milit. test. Menoch,

præsumpt. 48. num. 4. Mascard. concl. 1152. num. 3. Surd. decis. 322. num. 33. cum non inconveniat, ut quando vassallus cum regio assensu domicilium in Hispaniam transfert, vel è contra, rerum antea possessorum dominium retineat. Cui resolutioni non obstat ipsius Principis Roderici Gomes à Sylva consensus, quia cum ex antiqua donatione suis prædecessoribus facta ipse d. terram de Ulme possedisset, ejus consensus sibi, non verò successoribus præjudicare potuit, cum ipsi non à dicto Principe acceperint, sed à primo concedente: unde ejus alienatio debuit restringi ad ipsius personam, quasi illam egredi non posset, arg. l. is cui §. fin. ff. quemadmod. servit. amitt. l. lex vectigali ff. de pignor. cap. 1. de investit. de re alien. facit communis ex afflicto. ibi §. quid ergo num. 3. & quæst. 380. num. 2. & 3. Cæpol. de servit. urban. cap. 14. Boer. q. 181. Menoch. adip. remed. 4. num. 31. Dueñas reg. 40. fall. 10. Chacheran. decis. 156. num. 10. Pinel. in l. 1. 3. part. num. 71. Cabed. d. decis. 27. num. 11. Quod verum est, etiam si legitima præscriptio jam completa sit: ut probant Rodericus Xuares allegat. 3. Decius consil. 445. num. 47. Crotus in l. filius fam. ff. de legatis 1. §. Divi num. 146. Ripa ibid. consil. 181. num. 5. Paris. consil. 23. num. 199. lib. 1. Anton. Gomes in l. 40. Tauri num. 90. verso quod tamen subintellige, & Greg. Lopez in l. 10. tit. 26. part. 4. verb. ni le empece, col. 8. cujus sententiæ autem fuit Paulus consil. 467. num. 2. Nec obstat Ordinatio Regia lib. 2. tit. 35. §. 19. ubi cavetur, quòd bona regalia alicui concessa pro se, & liberis, possunt alienari de consensu Regis: pariter ergo in præsentem debuit valere ille contractus, etiam si in eo aliquo modo alienationem consideremus, quia ultraquam quod erat utilis alienanti, cum magis saperet acquisitionem, quàm alienationem, quo casu alienatio (lege prohibita) redditur licita ex Pelæes de Maioratu lib. 4. quæst. 1. limit. 1. Socin. Jun. lib. 2. consil. 28. num. 8.

habetur in cap. ad aures de rebus Ecclief. Decius Consil. 124. numer. 3. Gomes in cap. fin. §. si verò de judic. num. 24. Gomes in l. Taur. §. 4. num. 2. Tiraq. ad leges connubial. gloss. 8. á num. 56. Fiebat insuper cum ipso Rege prohibitio de non alienando, & donationis auctore, cujus persona non comprehenditur in ipsa investituræ, vel donationis scriptura, imò quod circa alios contrahentes prohibitum est, domino permiffum censetur, quia ipse est supra omnes prohibitiones, tanquam ipsarum auctor, cujus manus nunquam sibi, sed alijs ligare intendit, nec sibi legem imponere; nemo enim ambigit, quòd in emphyteusi noviter acquisita pater filijs nocere potest cum domini consensu, ut tenuit in emphyteusi empta Pinel. in l. 1. num. 98. vers. hoc autem C. bon. matern. Valasc. q. 49. n. 7. & in Interamnensi provincia in nova emphyteusi ita de consuetudine habetur, & super tali consuetudine approbanda sententia lata fuit in processu Archidiaconi de Vermoin contra Petrum Vas, scribã Emmanuele Alvares in Portuensi Senatu.

11. Sicut ergo dominus in alienatione cum tertio facienda præjudicare potest vocatis post primum, sic pariter in sui favorem consentire, etiam cum vocatorum præjudicio, ne ipse fiat deterioris conditionis, quam ceteri contrahentes, ex reg. c. ab exordio 30. dist. 1. si unus, §. pactus, ff. de pact. Cabed. d. decis. 27. num. 7.

12. Respondetur enim, quòd licet verum sit, quòd pater possit præjudicare filijs in his, quæ à Corona Regia habet de consensu Regis, Ordinat. d. §. 19. Cabed. decis. 30. 2. part. id tamen obtinet, quando constiterit sic nocere voluisse, & revocare donatum, tria enim ad validitatem dispositionis sunt necessaria, voluntas, potestas, & modus, l. cum te, ubi Bald. C. de donat. ante nupt. l. multum. C. si quis alteri, vel sibi, Decius cons. 198. num. 3. Cùm igitur in præfenti Rex Sebastianus primam donationem non revocaverit, de ejus vo-

luntate non constat, ut voluerit adimere jam antea ex alio titulo donatum, cùm nulla revocandi causa subesset, nec talis revocatio induci potest, ex eo fundamento quòd prohibitio de non alienando non comprehendat dominum, cùm verius sit etiam ipsum dominum sub illa clausula comprehendere, ex his quæ Pinel. in l. 1. 3. part. C. de bon. matern. n. 58. Tiraq. in l. si unquam verbo donatione, num. 194. Menoch. de arbitr. cas. 171. num. 43. nec in nostro casu agitur de nova concessione, sed de antiqua, & ideo supradicta jura nobiscum non agunt.

Secundum dubium habet: An excellentissimus Dux Pastranae assistens modo in Curia invictissimi Regis censeatur conditioni paruisse; ita ut non solum terras de Ulme, quas ex antiqua donatione habet, sed & jurisdictionem illarum, & insimul Villam de Chamusca, justè possideat?

13. **E**T videbatur illustrissimum Ducem de Pastrana non adstringi, ut in hoc regno commorari teneatur, quia illa obligatio ex utraque parte est personalis à persona Ducis cùm persona Regis Portugalliæ implenda. Quare cùm in hoc Regno deficiat persona Regis, quia Lusitaniæ maiestatis, & sceptri culmen expiravet, & Coronæ Castellæ accesserit, jam illa conditio apposita ratione obsequij Regi præstandi, expirasse censebitur cum restrictione ad locum, cùm naturaliter cum illa persona impleri nequeat in eo loco, in quo apposita est, cùm Rex alibi commoretur, quo casu ex interpretatione voluntatis disponentis præsumendum est Regem non expressisse Regni taxationis gratiã, seu restrictivè, sed demonstrationis potiùs, ut Regi in Regno inserviret, ut demonstraret locum, in quo Reges vivere, & commorari consueverunt, non cogitans de futuris causis, quæ

quæ extra opinionem disponentis evenire potuerunt; quæ enim demonstrationis causâ exprimentur, licet falsa appareant, vel deficient ex post facto dispositionis, substantiam non immutat. l. falsa demonstratio. ff. de cond. & demonstr. Molin. disput. 211. à princ. Dornel. in l. si ita ff. de verbor. num. 4. fol. 356. Et eo casu res boni viri arbitrio committitur, ut satis sit per æquipollens impleri, vel etiam possit gravamen in totum remitti l. Mævia. 13. §. uxore, ff. de annuis legat. ibi. Ideoque huiusmodi varietatem boni viri arbitrio dirimendam esse, ac proinde morandi cū aliquo conditio, & gravamen, non simpliciter commorari, aut sequi gravatū urget, sed ex boni viri arbitratu interpretationem recipit, debet enim res in eodem statu permanere, ut conditioni in forma specifica parere oporteat: ex Bald. in l. quod servus, ff. cōdict. ob causam, ubi gloss. notat l. ex facto in princ. ff. de vulgar. & l. fin. C. desponsal. prout illa jura expendit Alex. conf. 85. viso themate vers. pro hoc etiam lib. 5. plura jura citat D. Franciscus de Caldas Pereira, pater meus in consilio pro illustr. Duce de Pastrana num. 6. Cū enim dispositio concepta fuerit à Rege, qui sobolem post se, qua Imperium Lusitanum continua posterorum serie propagandum esse sperabat, expresso uno casu, tacitè etiam de alio disposuit, quando Imperium esset in alium Principem translatum, ut similiter cum eo conditio implenda foret, argum. text. in l. Titius, §. Lucius, ff. de lib. & posthum. ubi natus pro non nato habetur, quia idem disposuisset testator, si interrogatus foret, & succedit ratio l. si ita scriptum. ff. eod. ibi: Ideo ad huiusmodi sententiam æquitate suggerente decursum est, tacitè enim una dispositio includitur sub alia, etiam si non exprimat. l. jam hoc jure, ff. de vulgar. Beroi. in c. Raynutius num. 444. Et quādo duo casus æquiparati sunt, quod disponitur in uno, in omisso censetur dispositū gloss. communiter recepta in l. si quis servo

C. de furtis: sicut aliàs determinatio respiciens plura, determinabilia omnia æqualiter determinat Surdus conf. 31. num. 15. & conf. 45. num. 57. & conf. 67. num. 4. prosequitur D. Caldas Pereira verbo contractum fecisti, num. 22. ad l. si curatorem.

14. Pro qua opinione urget etiam text. in l. annua ff. annuis legat. ibi: Annua his verbis legavit, si morentur cum matre mea, & quæsitum est an mortua matre, conditio apposita defecisse videatur, & respondit Scevola legata deberi. l. Cayo 13. §. Imperator ff. de aliment. & cibariis. legat. l. Titio centum, §. Titio centum. 2. ff. de cond. & demonstrat. l. illis libertis eod. ibi: Si cum filio meo commorati fuerint, menstruos denarios centenos, & vestiaria dari volo: & paulo infra ibi: Paulus respondit conditionē quidem in persona libertorum, qui cū filio defuncti morati sunt, aut per quos non stetit, quominus morarentur, mortuo filio testatoris, defecisse non videri: prosequitur Menoch. lib. 4. præsumpt. 157. num. 52. & de arbitrar. lib. 2. cent. 2. casu 170. Simon de Prætis lib. 1. solut. 6. num. 2. Josephus Ludovicus de cis. 46. num. 9. Quare sic mortuo Rege Sebastiano, debet conditio haberi pro impleta cum successore.

15. Verūm his non obstantibus, placuit excellent. Ducem de Pastrana conditioni morandi in Regno nullatenus paruisse, nec potuisse morando cum Rege invictissimo Philippo II. in ejus Curia satisfacere conditioni supradictæ ex sequentibus.

Primò, quia si attendimus ad verba Regiæ concessionis suprâ relatæ, ex illis colligemus conditionem commorandi fuisse appositam Principi Roderico Gomes da Sylva tam respectu Regum Portugalliæ, quàm respectu Regni, ibi: *Que viva, & more nestes Reynos, & com os Reys delles, & esteja assentado em seus livros.* Unde cū obligatio personalis respiciat Regnum, quod nunquam moritur: ut de Sede Apostolica dicit Pontifex in c. si gratiosè de re-

script. lib. 6.

Inde fit, quòd etiamsi Regis Sebastiani proles in Regis folio non adsit, nec Rex, qui ipsius personam referat, cum quo dictus novus Dux Pastranæ moretur, vel cui inservire possit, adhuc non deficit prima conditio vivendi in regno, & ibi morandi, in hac enim obligatione duplex considero vinculum, alterum, quod regnum tangit, cuius interest tali cive, ejusque prole decorari: alterum, quod respicit Regem, cuius servitio non parum ornamenti additur, quando illi tanti Principis soboles mancipetur. Prima obligatio est perpetua de se ex parte subjecti, cui acquiritur, ut in simili Joann. And. in c. cum accessissent de constitution. num. 21. Felin. num. 27. Balbus de præscript. 4. part. 4. princ. limit. 4. Montal. l. 1. tit. 5. lib. 1. Tapia ad l. fin. ff. de constit. princ. quæst. 1. num. 9. Secunda verò temporalis, quæ mutationem recipere potest, cum sequatur Principis personam, ita ut tale servitium extra regnum exhiberi possit, si abesse contingat. Ex quibus licet ex secunda causa posset conditio apposita haberi pro impleta inserviendi Regi Philippo II. invictissimo, & sequendo ejus Curiam, quia ubi Rex est, ibi morandi conditio impletur, ut per D. Caldas Pereira ubi supra num. 5. D. Didacus de Brito in consilio pro Comite de Salinas. quæst. 1. à num. 21. ubi ingeniosè, & copiosè disputat: tamen adhuc in prima causa deficit conditio, quia non paret, nisi qui in regno moratur, & vivit, ibique domicilium contrahit, quod indubitabile redditur in hoc regno, quod licet unitum sit Regno Castellæ per legitimam successionem invictissimi Philippi II. tamen ipse concessit, & in Comitibus obtinuit, ut Regnum hoc omnia antiqua jura retineret, a tempore suorum Regum, qui in eo habitabant. Quare à primo tempore nihil immutatum reperitur.

16 Secundò, quia in obligatione morandi cum aliquo dupliciter potest

dispositio cõcipi vel respectu ipsius conditionem implere debentis, & in ejus utilitatem, vel respectu ipsius, cum quo morari oportet: primo casu si contingat, ut qui morari cum aliquo debet, casu fortuito, vel aliquo accidenti impediatur conditioni parere, illa pro impleta habetur, l. annua, ff. de annuis legat. l. illis libertis, ff. cond. & demonstrat. secus in secundo, quia si contigat cum eo non morari, conditio pro impleta haberi non potest: ut exprimit d. l. illis libertis in secundo casu, vers. sed si testator, ibi: Sed si testator propter filij utilitatem ijs, qui cum eo morati fuissent, alimenta præstari voluisset, contra voluntatem defuncti petentes audiri non oportet: videndus Cujat. lib. 17. observat. cap. 21. in fine. Raphael Schiletus in d. l. illis libertis in remission. fol. 3. num. 55. Costa lib. 2. selectarum à num. 4. cap. 19.

Unde cum in præsentis casu conditio morandi in regno non fuerit apposita in favorem gravati, sed in favorem Regni, cum Rex maximo affectu, & enixæ voluntatis studio, sobolem d. Principis in regni decorem, & Regiæ aulæ servitium appeteret; ideo Dux Pastranæ, qui ab illa stirpe legitimè descendit, conditionem commorandi specificè implere tenetur, domicilium in regno contrahendo, & manendo in eodem regno cum sede, & domo, ut verè originarius dici possit: nam licet juxta formam Ordinat. lib. 2. tit. 55. §. 3. qui à patre originario extra Regnum prognatus est, exterus habeatur, quamvis aliud esset de jure: ut per Dec. cons. 352. num. 2. Barbos. in l. hæres, §. proinde articul. de loco originis, num. 82. & cum eo Gail. lib. 2. observ. 36. num. 9. Tamen Rex Sebastianus illam inhabilitatem remisit, admittens descendentes à d. Principe, ac si originarij essent ad honores, & dignitates regni, quæ non nisi originarijs competunt, l. in Ecclesijs, C. de Episcopis, & Cler. l. 1. C. ne liceat habitant. Metrop. lib. 11. cap. nullus cap. obitum 61. dist. cap. bonæ 2. de postul.

postul. prælator. Carolus de Grafal. lib. 2. reg. jure 8. Rebuff. in praxi, tit. de reservatis à num. 7. & in regul. Cancell. gloss. 1. Mandos. reg. 17. quæst. 39. Covar. pract. cap. 35. de jure Hispano, l. 1. tit. 11. & l. 1. tit. 18. part. 2. verbo de fuerat, l. 2. tit. 5. lib. 3. Recopil. l. 18. tit. 3. lib. 1. & l. 8. tit. 7. lib. 7. Ordinam. Dueñ. reg. 202. Paz. in l. 3. Tauri, 3. p. num. 374. Cevallos 4. part. quæst. 897. num. 308. 347. & 426. Bovadil. lib. 2. cap. 18. num. 208. Azeved. l. 14. lib. 1. tit. 3. novæ Recopilat.

17 Nec sufficiet domicilium habere Lusitaniæ, si aliud habeatur Castellæ, nam licet quis intra idem Imperium duplex domicilium habere possit, non tamen sub diverso Principe, nec in duobus Regnis: quia tunc amittitur prius, Gregor. in l. 4. tit. 24. part. 4. ubi gloss. 2. Afflict. decis. 384. num. 5. & 10. Cephalus conf. 246. a num. 18. Mascard. conclus. 1141. num. 23. Excepta causâ matrimonij, in quo retento primo domicilium mutatur Bart. in l. Senatores, ff. de Senator. & in l. cum quædam, ff. de jurisd. num. 2. & interim dum cum uxore maritus residet, ibi domicilium habet, Ordin. lib. 2. tit. 56. §. 1. Surdus conf. 483. & 560. Quod quidem domicilium contrahitur, cum datur cum rerum mutatione residendi animus, l. domicilium, ff. ad municipal. Sanches de Matrim. lib. 3. disput. 23. num. 2. Greg. l. 32. tit. 2. p. 3. verbo natural. Decis. Perus. 85 num. 5. & 76. num. 12. videndus Menoch. lib. 1. cent. 1. casu 86. num. 58. & lib. 6. præsumpt. 42. num. 2. & quo tempore abesse possit. Tiraq. in l. si unquam, verbo revertatur à princ. num. 15. Ex quibus cum d. conditio à Rege expressa obligationem morandi in Regno induxerit, habitare in eo oportet; faciunt quæ Cabed. 2. part. decis. 117. ubi latè. Sicque cõtrariæ opinionis fun-

damenta diluuntur, quæ supponunt adjectionem Regni demonstrativè appositam, cum tamen restrictivè apposita fuerit, ut specialiter impleri debeat, & in vim conditionis, ut per illam dispositionis illius effectus suspendatur, argum. l. si communis servus, ff. stipul. servor. in princ. ubi servo stipulante domini nomine expresso strictè accipitur, ut pro virili admittantur, non demonstrativè, ut in fin. text.

18 In tertio dubio attenda dispositione Ordinationis lib. 2. tit. 38. §. 1. quæ non permittit, ut Regiæ Coronæ donatarij omittant cõfirmationem donationum per obitum cujusque possessoris absque privatione commoditatis, & reddituum in vita sua, adeo ut Regi liceat possessionem occupare, Ordin. lib. 2. tit. 38. §. 1. Alex. in l. uxori, ff. usu fruct. legat. facit cap. 1. quo tempore miles Cabed. decis. 3. 4. & 5. num. 11. 2. part. Valasc. conf. 138. num. 7.

Cum in præsentis constitisset dictum Ducem Pastranæ per obitum non obtinuisse suæ donationis antiquæ, quæ respiciebat villam de Ulme, confirmationem, ipsum decrevit Senatus privandum utraque villâ de Ulme, & Chamusca, quatenus novam concessionem Sebastianam intueretur, respectu jurisdictionis de novo concessæ, & licet respectu villæ de Ulme posset in sua possessione tueri, separato utriusq; donationis jure, tamen adhuc dicta donatione de Ulme pro nunc erat privandus, ex defectu Regiæ confirmationis, non ostendebat: sicq; censuimus reservatis illis bonis, quæ constaret esse maioratus patrimonialis, cum D. Melchior Pimẽta Regio judicè integerrimo, & prudentissimo Ludovico Mẽdes Barreto, olim Collegij D. Pauli meritissimo Collega, quorum ego sententijs accessi, & ab eorum ore hæc hausi, quæ supra scripsi.

SUMMARI A.

Asus proponitur in principio.

Regnum hoc licet sit unitum Regno Castellæ,

tamen conservatur regiminis divisio.

num. 1.

In Principe duo diversi respectus considerantur.

num. 2.

Interpretata Ordin. lib. 3. tit. 3. ibi.

Lusitani, qui Curiam Regis Castellæ addeunt, non ibi forum sortiuntur.

n. 3.

Nostrium jus regium est nostrum jus commune.

ibi.

Lusitani non possunt consentire in Principem non suum.

ibi.

Prorogatio non fit extra limites Imperij.

ibi.

Interpretata Ordin. lib. 2. tit. 1. §. 14.

num. 4.

In Curia Philippi Regis adest Prætor Curialis ad causas Lusitanorum.

ibi.

Sententiæ hujus Prætoris quomodo exequenda.

ibi.

Originarius hujus Regni si in Regno Castellæ contraxerit, quomodo ad illum locum citari possit.

num. 6.

Extra casum contractûs, seu delicti Prætor Curialis Castellæ non est competens.

num. 7.

Prætoris Curialis commissio quomodo interpretanda.

Quando vassalli Regis Portugallie conveniuntur coram ipso, qui extra Regnum est, debent nihilominus judicari in civilibus secundum suarum legum decreta.

num. 8.

Sententia lata contra Lusitanum à Præ-

tore Hispano nulla est.

Incompetentia judicij quocumque tempore opponitur.

ibi.

Interpretata l. si quis ex aliena, ff. de jud. num. 10.

Licet partes consentiant, posset Procurator Regius se opponere, respectu suæ jurisdictionis.

ibi.

Principis Curia quando dicatur communis patria.

num. 11.

Regnum Portugallie suis legibus ut antea gubernatur.

num. 12.

Hodie in hoc Regno conservatur Curia Regis.

ibi.

Roma cur dicatur cõmunis patria.

n. 13.

Qui vocatus à Rege ejus Curiam adit, non potest ibi citari.

num. 14.

Perfecta legatione, potest legatus in Curia conveniri.

ibi.

Probabilis causa residendi in Curia sufficit, ne quis ibi citari possit.

ibi.

Qui pro remuneratione obtinenda Regem adit, ex causa necessaria dicitur adire.

ibi.

Explicatur l. Reipublicæ, ff. ex quibus caus. maior.

num. 15.

Quod principalius est, attendi debet.

ibi.

Acceptans in Curia Regis hereditatem, an ibi quasi contrahere dicatur.

n. 16.

Interpretata l. de eo, ff. de judic. ibi.

Explicata doctrina Pauli. ibi.

Inter patrem, & filium ratione alimentorum non quasi contrahitur.

n. 17.

Privilegium Senatoris potentius est viduarum, & miserabilium.

ibi.

Privilegium Senatoris non censetur revocatum sine speciali revocatione.

ibi.

Prim-

Princeps, qui inter vassallos iudicat,
non mittit requisitorias literas, sed

imperat. ibi.

DECISIO II.

Circa executionem faciendam in hoc Regno virtute sententiae latae in Regno Castellae contra originarium huius Regni, qui ibi citatus, & condemnatus fuit, cum adiret Curiam à Rege invictissimo Philippo II. vocatus, inter Ord.

lib. 2. tit. 1. §. 14. & lib. 3. tit. 3.

Cum adiret Curiam invictissimi Regis nostri Philippi II. ab eodem Principe vocatus D. Didacus de Castro, Comes de Basto, & Praeses supremi Senatus Palatii; tempore quo officio Praefecti Praetorio in Senatu supremo Supplicationum fungebatur D. Ferdinandus, ejus filius ipsum Comitem in Curia Castellae in iudiciū vocavit pro alimentis sibi assignandis; cūque ibi condemnatus fuisset, Chartae executoriae expeditae fuerunt Hispano sermone sub nomine Regis Castellae, quibus deprecabatur à Praefecto Praetorio, cujus ea tempestate personam gerebat Emmanuel de Vasconcellos, quem ob singulares animi dotes, & generis splendorem Senatus colit, & tota Lusitania suspicit, ut executioni literas requisitorias mandaret: cūque ipse auditis omnibus Senatoribus in re tam gravi quid faciendum foret deliberasset, omnibus placuit literas non implendas ex notorio jurisdictionis defectu, & Principi, ejusque Consilio rescribendum fore. In cujus rei favorem sequentia notavi, quibus Senatus subscripsit.

1 Primò, quòd licèt videretur, quòd Regnum hoc Coronae Regni Castellae accessisset per unionem, ita ut hodie Aristocratia gubernetur, & omnia ad unum Regem utriusque Imperij referantur, nec inter has Coronas aliqua divisionis consideratio haberi possit, maxime cū constet hoc Regnum à Regno Castellae fuisse separatum, quando

ab Alphōso Sexto Castellae Rege Theresiae filiae, quam Henrico Comiti Lotharingiae copulavit, illud in dotem dedit: Aguirre in Apolog. de successione Regni, 2. part. n. 36. Et hodie sit antiquae Coronae Hispaniae reunitum, & jure quodam postliminii, seu consolidationis, ad primævum statum videatur rediisse, necessariò fatendū sit, quòd sequuta d. unione, debeat iisdem legibus gubernari, ex Bart. in tractatu. Tyberiadis de Insula vers. nullus Alex. Cons. 151. n. 5. lib. 1. Alciat. respons. 77. num. 2. Et per consequens, quòd Curia, in qua Rex invictissimus assistit, est omnibus subditis communis arg. l. Roma, ff. ad municipal. Alciat. lib. 2. disunctio. cap. 21. Romanus singul. 146. Brisson. lib. 5. selectar. cap. 6. Alphanus in Reperit. num. 270. Tamen ex speciali Regis invictissimi Philippi Primi indulgentia, & favore in Comitibus habitis ad villam de Thomar anno 1581. cap. 3. 4. & seqq. cautum fuit (ne Lusitanorum gloria, & Ilion concideret) quòd Rex Regnum conservaret ab omni unionis specie immune, ut sic pristinae gloriae aliquod maneret vestigium, suisque legibus gubernaretur sine ulla mutatione regiminis, vel legum: refert D. Didacus de Britto in doctissimo Consilio pro illustrissimo Comite de Salinas quaest. 1. num. 14.

2 Unde in nostro Rege invictissimo utriusque Regni seu Imperij clavū moderante tanquā Rege Portugalliae, & Castellae duo diversi respectus confide-

siderantur distincti omnino inter se, ita ut tanquam Castellæ Princeps in his, quæ Coronam Lusitanæ attingunt, etiam hodie tanquam extraneus Princeps habeatur, nec ejus jussa capeffere fas sit, nisi per requisitorias literas illud exposcat, cum de jure sit, quod in eadem persona possunt duo diversi respectus considerari, qui ad diversos tendant fines, arg. l. si consul. ff. de adoption. Tiraq. de nobilit. cap. 28. num. 12. Peregrin. de jure fisc. lib. 4. tit. 1. num. 2. & 3. sicut alias videmus, quod ipsa Regis persona considerata tanquam Rex, & tanquam Ordinum Magister, diversis præfulget dignitatis qualitatibus diversum denotantibus statum, & potestatem, Cabed. decis. 61. num. 6. & decis. 112. 2. part. num. 6. & Arest. 46. Gama decis. 230. & 353. & est text. elegans in cap. à collatione de appell. in 6. Roman. & additio singul. 76. Corsetus in singul. verbo vox Decius in cap. quanvis de offic. deleg. idem in cap. cum omnis, à num. 131. de constitut. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 5. num. 51.

Et quamvis regulariter in Regis Curia possint citari omnes, qui in ea reperiuntur, prout apud nos disponit Ordin. lib. 3. tit. 3. in idem l. 4. tit. 3. part. 3. Tamen hæc regula limitanda venit in illis, qui non sponte, sed aliqua necessitate coacti Curiam Regum sequuntur, vel ex probabili causa, his enim casibus permissum est, ut habeant jus revocandi domum, l. 2. §. legatis, ff. de judic. ubi Barbof. Covar. practic. cap. 5. per tot.

3 Ex quibus Lusitani, qui Curiam Regis Philippi II. adeunt, pro suorum negotiorum expeditione, non ibi fori fortiri possunt, nec attento jure communi, nec Regio, quod nostrum jus commune existit ex Valasc. de partition. cap. 13. num. 29. & conf. 103. num. 8. Cabed. decis. 106. num. 9. & decis. 100. num. 13. & decis. 211. num. 1.

Quod corroboratur, si consideremus, quod vassalli Regum Portugallie non possunt in Principem non suum

consentire, nec judicis alieni jurisdictionem prorogare, quia quamvis de jure communi sit valde controversum, an possit vassallus domini temporalis in præjudicium sui Principis se alterius jurisdictioni submittere, & pluribus placuerit affirmativa, ex Bart. in l. 1. ff. de judic. & in l. 1. §. & post operis, ff. de novi oper. ubi Alex. num. 20. Jas. 11. Peres in l. 6. tit. 3. lib. 1. Ordinar. num. 6. Azeved. lib. 4. tit. 1. l. 11. novæ Recopil. num. 16. Maranta de ordin. judic. 4. part. decis. 12. num. 19. Boer. decis. 224. Capic. decis. 9. num. 3.

Tamen contrariam amplexus est Paulus de Castro in d. §. & post operis, quæ frequentiori calculo recepta est, quando duo concurrant; primum quando vassallus sit subjectus Principi non recognoscenti superiorem; secundum, quando prorogatio fiat extra limites sui Imperij; his enim duobus concurrentibus, omnes agnoscunt subditi consensum nihil operari posse in præjudicium jurisdictionis sui Principis, quæ fuit Bart. in illo text. ibi: Si est aliquis de aliquo Comitatu, aut Regno ubi sit Rex, vel Comes perpetuus, iste non poterit litigare coram extraneo iudice: sequitur Capic. decis. 9. num. 3. Bossius in tit. de Principe num. 260. & citatur gloss. singularis in cap. Imperialē. §. præterea de prohib. feud. alien. & in cap. ex transmissa de foro comp. Potest namq; Princeps eo casu subditum revocare etiam invitum, & detinere, ne in alieno Regno litem prosequatur, & ut à coeptis desistat, ex Bald. in l. decernimus. C. de Sacrosanct. Eccles. & in l. si quis in conscribendo notab. 4. C. de Episcop. & Cler. Maranta d. num. 19.

4 Quod quidem apud nos maiori cum ratione observandum est ex Ordinatione lib. 2. tit. 1. §. 14. quæ licet loquatur in prorogatione facta in favorem jurisdictionis Ecclesiasticæ, tamen ejus decisio universalis est, tam respectu Principis Ecclesiastici, quam alterius cujuscunque, cum idem sequatur Regiæ jurisdictioni præjudicium ex Navar.

Navar. conf. 51. tit. de sent. excōmun. Barbof. in l. 1. art. 3. ff. de judic. de prorogatione, num. 167.

Et quamvis dici possit, quòd hæc Ordinatio est pœnalis, & ut talis minime extendenda extra casum, de quo agit argum. reg. odia, lib. 6. Tamen dispositiones, quantumcunque pœnales, extendi possunt, & debent in his, quæ ipsam dispositionem respiciunt, quamvis restringantur in his, quæ concernunt pœnam ipsarum, DD. in cap. 1. de locato, ubi Panormitan. num. 14. Barbof. in d. l. 2. num. 169. Et evidenter colligitur, quia cum lex Regia prohibuisset prorogationem respectu Episcopi, & Principis Ecclesiastici, cujus jurisdictio, attento jure respectu laicorum, erat prorogabilis, ut per Doctores in cap. significasti de foro competent. A fortiori debet intelligi, quòd sub eadem prohibitionem voluit comprehendere casum, quo Principis secularis jurisdictio prorogatur, cui juris communis regulæ obstabant. Atque ex his fundamentis hæc opinio ferè in toto orbe recepta est: prout in Francia dicit Guillem. verbo, & uxorem, decis. 2. num. 53. quem citat Martha de jurisdict. cas. 92. num. 1. Aufrer. de potestate Eccles. super laicos, quæst. 30. In Navarra Navarrus d. conf. 51. in Hispania Azaved. l. 10. tit. 1. lib. 4. novæ Recopilat. Gutierr. practicar. lib. 4. quæst. 30. & in hoc Regno Barbof. in d. l. 1. artic. 3. n. 141. & 165. & ultra eos Menoch. conf. 322. num. 20. Bobad. in politic. lib. 2. cap. 17. num. 192.

Quod apud nos sine dubio obtinet, cum hujus Regni subditi, seu vassalli jurent jus Principi, fidelitatem, prout considerat Guillem. d. decis. 2. n. 54.

5 Nec huic sic moribus receptæ sententiæ obstabit, quòd in Curia Regis Philippi II. invictissimi adest Præses Curialis ad Lusitanorum causas specialiter deputatus, ut inter eos judicat, apud quem d. Comes citatus proponitur, quia satisfit, quòd hæc commissio debet intelligi ad effectum dun-

taxat, ut coram ipso hujus Regni incolæ respondeant, tanquam coram giudice Conservatore in eorum favorem concessio, & contra ipsos in causis, quæ in Curia Regis ortum, & initium habere, veluti si ob delictum ibi commissum conveniendi sint, Auth. in qua provincia. C. ubi de crim. agi oportet. cap. 1. de privileg. lib. 6. vel ratione contractus ibi gesti: his enim casibus extranei sortiuntur forum in Curia Regum, sententiæque his casibus latæ habent suam executionem in loco domicilij, ex Bald. in l. exemplo num. 3. C. de probation. Jason. in l. si arrogator, ff. de adoption. num. 4. Decius. in cap. 1. num. 30. de probation. Palatius in introductione Rub. ante num. 24. vers. ex quo, Xuares in l. postrem. fol. 156. Gomes l. Tauri. 64. num. fin. Et in his terminis literæ requisitorie pro exequendis talibus sententijs emanatæ adimplebuntur, habebuntque locum Ordinationes lib. 2. tit. 45. §. 5. & lib. 3. tit. 1. §. 5. & tit. 76. §. 3. & lib. 5. tit. 119. §. 4. & tit. 123. §. 6.

6 Unde si originarius hujus Regni in Regno Castellæ contractum celebraverit, ibique se responsurum promiserit certo loco, poterit virtute hujus contractus citari ad illum locum: & eo casu etiam poterit citari in Curia Regis, si ibi inveniatur, quia cum jam per contractum renuntiatum sit privilegio fori, ita ut in Regno Castellæ forum contrahens sortiatur, nil mirum sit, ut talis in Curia illius Principis inventus lite pulsari possit: profertur Covar. d. cap. 5. num. 2. Barbof. in d. l. 2. §. legatis num. 363. Et hoc casu etiam è patria poterit ad illum locum, in quo respondere promisit, esse vocari: permittit enim hoc Ordin. Regia lib. 3. tit. 6. §. 2. & 3. Barbof. in l. hæres absens. §. 1. fol. 105. Et casu quo non compareat, contra illum ex primo, & secundo decreto procedi poterit in bonis, quæ in illo Regno possideat, quòd si se abscondat, ne citatio ad effectum perducatur, poterunt etiam occupari bona, quæ in Regno possidet,

cap. 1. §. contrahentes de foro compet. lib. 6. Paulus in d. l. hæres, §. 1. num. 11. Barbof. ubi supra num. 15. quæ bonorum occupatio per literas requisitorias debet expediri: hique sunt casus, in quibus originarij extra Regnum conveniri possunt, & quibus utriusque Coronæ Reges tenentur requisiti suum auxilium impertiri, ut explicatur in concordatis inter utrumque Regnum, quæ habentur lib. 3. Senatus, fol. 24. & in extravaganti. 6. p. tit. 2. l. 3.

7 Extra autem hos casus contractus, vel delicti nulla ratio patitur, ut hujus Regni originarij coram d. Præsidi Curiali litibus pulsentur: nec aliud evincit Ordin. Regia lib. 3. d. tit. 3. in illis verbis. *E assi os estrangeiros, sendo achados na Corte, poderão ser nella demandados em todos os casos, em que em nosso Reyno podem ser*: hæc enim verba conditionalia sunt, & referuntur ad jus commune, ut extranei respondeant in Regis Curia in casibus, in quibus de jure ibi conveniri possunt, scilicet ex contractu, vel ex delicto, vel ratione rei sitæ: de quibus latè per Doctores in cap. fin. de foro competent. non tamen poterit subditus citatus extra Regnum se submittere jurisdictioni judicis extranei, ex Ordin. lib. 2. tit. 1. §. 14. explicat Barbof. in d. l. 1. d. num. 167. quia in hoc est diversa ratio.

Nec obstat, quod ex vi commissionis factæ dicto Præsidi Curiali in Regno Castellæ propter amplam ipsius formam, dicto Præsidi concessa, & attributa est jurisdictio in omnibus causis futuris, quia illa ampla, & generalia verba commissionis debent restringi ad terminos juris, ut vitetur legum correctio; argum. l. si quando, vers. neque. C. in officiof. testam. Molin. lib. 3. cap. 19. num. 18. quod etiam probat Felin. in cap. causam, quæ de rescriptis num. 5. maxime quia cum hoc casu abrogaretur lex Regia, quæ nunquam censetur revocata sine illius expressa, & specifica mentione, Ordin. lib. 2. tit. 44. non existimandum est, quod S. Ma-

iestas Principis invictissimi voluerit hujus Regni leges, & privilegia infringere, quando talis potest fieri interpretatio, ut commissio solum verificetur in his causis, & negotijs, quæ in Regno Castellæ agitari poterant; argum. eorum, quæ Gama decis. 333. alias 331. num. 2.

8 Ex quibus sic ponderatis tria inferuntur. Primum: quod quando hujus Regni incolæ ex contractu inito in hoc Regno conveniuntur in Curia Regis Portugalliæ, qui hodie in Regno Castellæ residet, his casibus debent judicari secundum legum Regiarum Lusitanæ decreta, quia quanvis in eo Regno Castellæ judicari possint Legibus illius Regni in contractibus ibi gestis, vel si ibi delinquat, ex d. l. 4. tit. 3. p. 3. vel etiã quando domicilium ad illud Regnum mutaverint, vel uxorem duxerint: ut apud nos decidit Ordin. lib. 2. tit. 56. §. 1. ex Bart. in l. cum quidam ff. de jurisd. omn. jud. n. 2. Tamen extra hos casus, quando Lusitanus Curiam Regis adit, & ibi pulsatur ex contractu in hoc Regno gesto, vel ex causa, quæ ibi ortum habuit, si ex speciali commissione judex Hispanus de causa cognoscit, hoc debet intelligi, ut judicet secundum Leges hujus Regni ex doctrina Jas. in l. cunctos populos. C. de Summa Trinit. 1. lectur & 2. num. 58. Cotta in memorab. verbo instrumētū, faciūt quæ Cabed. decis. 165. per tot.

9 Secundum, quod licet consilio Regiæ Maiestatis in d. Regno Castellæ prolata fuerit sententia contra d. Comitē, & pronuntiatū, quod tenebatur respondere in causa alimentorū in d. tribunali Præsidis Curialis Regni Castellæ: adhuc tamen, cū hæc omnia de facto, & contra expressas traditiones communiter receptas, & forū Regni Portugalliæ; ejusq; Leges facta fuerint, talis sententia super cōpetentia judicij nulla extitit, & ut talis nō meretur executionem ex Ordin. lib. 3. tit. 75. §. 1. exceptio enim incompetentiam respiciens est infanabilis, & post tres sententias opponitur, Valasc. de partition. c. 39. a n. 2. Gam. dec. 342. Cabed. dec. 22. idē Val. cōf. 27. num.

num. 5. **10** Nec obstat, quod hæc in competentia exceptio fuit proposita in illo iudicio, & contra illam pronuntiatur; quia Prætoris; est cognoscere, an sua sit iurisdictio l. si quis ex aliena ff. de iudic. quia huius legis decisio solum obtinet, quando nihil aliud obstat, quam iudicij incompetencia, quando sub eodem Principe causa agitatur; non verò quando iudicium est prohibitum, & vetitum, prout respectu diversorum Principum; tunc enim non sufficit, quod alter eorum se pronuntiet competentem: quia hoc casu non tenetur pars comparere, & opponere de iudicij incompetencia; nec si opponat, & contrarium obtineat, præiudicabit Principi, de cuius iurisdictione agitur: in his enim, quæ iurisdictio Regiam attingunt, solus ipse est propria pars, argum. Ordin. lib. 1. tit. 12. §. 3. in fin. & lib. 2. tit. 1. §. 27. Ubi super delinquentis remissione ad Ecclesie immunitatem solus Princeps secularis, & Episcopus contendunt sine ulla partis citatione; quia ille actus primario Regiam iurisdictio respicit, licet secundo delinquentem attingat.

Unde rectè potest Princeps, cuius iurisdictio præiudicium ex tali sententia paratum est, quando in suo Regno exequitur, se executioni opponere, quia respectu ipsius res est inter alios acta: citat plura Menoch. lib. 1. de arbitrar. quæst. 38. à num. 3. Vantius de nullitat. tit. ex defectu iurisdict. Ordin. à num. 16. & seqq. Gail. lib. 1. cap. 48. à n. 17. Menoch. lib. 2. præsumpt. 15. Valasc. conf. 152. à num. 7. quibus addo Covar. practicar. cap. 10. num. ult.

Tertium, quod licet pars consentiat, & acquiescat sententiæ, nihilominus Regius Procurator potest se executioni opponere, & succedunt verba Bart. in l. à Divo Pio. §. sententiam Romæ, ff. de re iudic. ibi: Ipse est, quia actu melædit: facit Ordin. lib. 1. tit. 12. §. 3. in fin. & lib. 2. tit. 1. §. 14. ibi: *E mandamos as nossas justiças, que não dem à execucao as baes sentenças*: Menoch. d. conf. 322. vol.

4. Zevall. 4. part. quæst. 1. num. 276. Verè enim Regia iurisdictio plus læditur, in hac executione: & in hoc Regno præcipue; in quo Reges ob tollendas subditorum oppressiones, non patiuntur, ut ad iudicium exterorum tribunalia vocari possint, ex Ordin. lib. 2. tit. 13. §. 1. & tit. 16. §. fin. nec partium consensus quidquam operatur circa fori renuntiationem d. Ordin. §. 14.

11 Nec obstat illud, quod potest obijci, quod ideo in Regno Castellæ D. Comes de Basso citatus fuit, quia inventus in Regis Curia, quæ patria communis est, ex l. 4. tit. 3. part. 3. & l. 5. eod. tit. ubi casus enumerat, quibus quis forum in Regis Curia sortitur, ibi gloss. verbo que sonestas: alios exprimit lex styli 37. & l. 7. tit. 2. lib. 6. Ordin. & lex 4. tit. 17. lib. 8. eod. Quorum fundamentum est, quod Regis Curia æquiparatur ipsi origini, in qua originarius potest conveniri, quando ibi inveniatur, l. incola. 29. ff. de iudic. l. fin. C. de munic. & origin. lib. 10. forus enim originis est immutabilis Bart. in l. assumptio. §. filius num. 2. ff. ad municipal. Paulus in l. 2. n. 6. C. de iurisdict. omnium iudic. Decius in l. cum quædam num. 5. ff. eodem tit. eodemque modo habentur, ac iudicantur vassalli Regum respectu ejus Curia, ac originarij respectu propriæ originis.

Satisfit enim huic objectioni, quod procedit respectu subditi proprii, qui subijcitur legibus illius Curia, non sumendo subditos in genere, seu contentive, dum comprehendit omnia Regna, quæ Coronæ Hispaniæ, vel unioni, vel successionem subsunt; si enim in his Regnis sic consideratis, adhuc post unionem, vel successionem detur iurisdictio divisio, & separatio, prout in hoc Regno est, nemo ambigit, quod Curia Regis Hispaniæ non potest considerari, ut universalis respectu omnium subditorum, qui non fuerint subditi in specie, & ratione illius Coronæ, in qua Regis Curia resider.

12 Constat namque, quod Reg-

num Portugallæ sine ulla regiminis, & legum antiquarum, qua priscis temporibus gubernari consuevit, mutatione, hodie regitur ac gubernatur, sicque suam propriam Curiam servat; aliter enim Lusitanis duplex Curia concederetur in maximam Lusitani nominis perniciem, dum tam in propria Curia Portugallæ, quam in Curia Castellæ conveniri possent. Licet enim verum sit, quod vera Curia Regis ibi dicitur esse, ubi ipse Rex personaliter assistit, cap. ego, N. de jure jur. & ibi Innocent. in fin. Felin. num. 9. Roman. singul. 145. Gomes §. fuerat Institut. de action. Tiraquell. de nobilit. cap. 13. num. 4. Gonzales gloss. 13. §. 1. num. 6. & 8. Tamen noster Rex invictissimus voluit in hoc Regno, ut & Vice Rex, qui ejus personam referret, & Regum Curia resideret, prout sæpe repetit Ordin. lib. 1. tit. 7. & 8. & lib. 3. tit. 5. & lib. 1. tit. 2. §. 2. & lib. 5. tit. 83. & in alijs mille locis: sicut aliàs olim vidimus judicatū tēpore invictissimi Philippi Hispaniarum Monarchæ, qui cum ad hoc Regnum annuente Cælo accederet clavum hujus Imperij moderaturus: Cum e Regno Castellæ ad hoc Regnum quidam Hispanus confugisset, eum convenire tentarunt coram Prætorē Curiali Hispano, cujus ipse erat subditus, ratione originis, & tamen obtinuit non esse remittendum, imò gaudere Regni immunitate, quia nulla actualis commixtio inter utrumque Regnum dabatur, sed omnimoda divisio, & separatio: refert Cabed. 2. p. Arest. 5.

13 Illudque notandum, quod ideo Roma dicitur communis patria, ut illam vocat l. Roma ff. ad municipal. l. sed & reprobari 7. ff. de excus. tutor. gloss in l. fideicommissum, §. 1. verb. hic puto ff. de judic. non quod totius orbis domina extitisse, ut dixit Felin. in cap. fin. de foro compet. num. 25. Jas. in l. qui Romæ in princip. num. 1. & 6. ff. de verbor. obligation. Sed ex eo quod Imperator Antoninus constituit, quod omnes, qui viverent in orbe Romano,

id est sub Romano Imperio, cives Romani haberentur l. in orbe ff. de statu hom. ut explicat reponens literam Alciat. lib. 2. disputation. cap. 22. & lib. 4. parergon. cap. 5. quæ constitutio refertur in Auth. ut liberti §. fin. col. 6. dicuntur autem esse in orbe Romano, qui erant subditi Imperio gloss. 5. in §. sui Instit. de patr. potest. verbo Romanorū.

Unde cum subditi Romani Imperij essent Romani cives, ideo Romana Curia erat eorum patria, ex qua tanquam ex fonte, & origine, eorum nobilitas, exemptio, & eximatio profuebat, Covar. pract. c. cap. 5. num. 1. Quare cum hæc considerari nequeant respectu Curia Regis Castellæ, cujus cives non sunt Lusitani, nec ejus gaudent privilegijs, & exemptionibus; ideo fit, quod illa Curia respectu illorum, ut proprii Regis Curia considerari nullo modo valeat, cum ad originarios illius Regni, non ad exteros dirigatur: sicque exponitur illud celebre Cumanum responsum 72. in fin. ubi de Venetiana Curia loquitur, quæ solum respectu subditorum suorum constituitur.

14 Et licet concedamus contra omnia juris principia, quod originarij hujus Regni adeundo d. Curiam Castellæ ibi generale forum sortiuntur ad omnes causas, adhuc ipse Comes de Basso non poterat ibi conveniri, quia eam adivit à Rege invictissimo vocatus, qui est unus ex casibus exceptis in d. l. 4. part. 3. & d. l. 2. §. legatis, & est Ordinatio d. l. 3. tit. 3. & tit. 10. §. 3. & tit. 7. §. 1. quia tunc ex necessaria causa Principis Curiam adire censetur, quæ excusat ibi repertos Marian. in cap. fin. de foro compet. num. 66. Panormit. num. 47. Affl. c. lib. 1. constit. rubr. 95. num. 1.

Nec obstabit, quod d. Comes citatus proponebatur, cum in d. Curia comoraretur tempore, quod expedita, & finita erant ea negotia, ratione quorum vocatus extitit, ut constabat ex certitudine Secretarij supremi Consilij Portugallæ Ferdinandi de Matos. Ex quo fit, quod causa, quæ à prin-

à principio fuit necessaria, incepit esse voluntaria, & sic potuit d. Comes citari ad imaginem Legati, qui Curiam adivit ex causa publica: et si finito legationis munere, in Curia resideat, habetur, ac si ibi voluntarie degat, ex text. in l. Reipub. ff. ex quibus caus. maior. ibi: *Qui non sui commodi causa, sed coacti absunt*: & probat text. in l. consensisse ff. de iudic. & d. §. legatis ibi: *Plane si perfecta legatione subsistant, conveniendus eos Divus Pius rescripsit.*

Respondetur enim, quod postquam d. Comes suam expeditionem perfecit circa eadem negotia, replicavit, & nova expectavit oracula, quo effectum est, ut antiqua causa non extincta sit, sed potius adhuc durare præsumendum sit, quia in omni actu attendimus initium l. qui id quod ff. de donation. ibi: *Causam enim, & originem constituta pecunia, non iudicij potestatem prævalere placuit*: & hoc idem sentit d. §. legatis ibi: *Perfecta legatione: quæ verba debent intelligi de ultima actus perfectione, quia imperfectus dicitur ille actus, in quo adhuc aliquid superest agendum l. ab hostibus §. sed. neq; ff. ex quibus caus. maior. Barbof. in d. §. legatis num. 192.*

Et quanvis contigisset, quod perfecta, & expedita omnino legatione, vel vocationis causa, ipse Comes adhuc in Curia resideret, non publici, sed privati negotij causa, adhuc hæc causa sufficiebat, ne dici posset, quod sequebatur Curiam ex voluntaria, non ex necessaria causa; quanvis enim Syculus, in d. cap. fin. de foro comp. n. 81. & Felin. ibi num. 15. Panormit. 48. teneant causam præcisè necessariam requiri, ita ut non sufficiat probabilis, tamen contraria est communis Barbof. d. §. legatis num. 325. quod probabilis causa sufficiat, ne residens in Curia amittat jus revocandi domum; causa enim probabilis, & necessaria æquiparantur l. necnon in princ. ff. ex quibus caus. maior. ibi: *Necnon etsi ex causa probabili abfuerit, deliberare debet Prætor, an ei subveniendum, & c.*

Mauritius de rest. c. 333. num. 2.

Unde cum probabilis causa sufficiat, ut subveniatur, iisdem juris regulis metiri debet, ac si necessaria esset l. qui neque ff. de rebus eorū Barbof. ubi supra num. 325. nulla enim magis probabilis causa excogitari potest adeundi Regis Curiam, quàm si adita fuerit pro remuneratione servitorū Regi exhibitorum, cum patrimonij iactura per plurium annorū discursum prout in persona d. Comitum consideratur, qui cū maxima laude, & acclamatione urbis, & orbis Præfecti Prætorio officio perfunctus esset ob singulares animi dotes supremi Cōsiliij Senatus Aulici Præses maximus creatus est, pro quorū servitorū remuneratione, Curiam Regis adiens, non sponte, sed involuntariè potius ibi commorari censendus est ex eleganti doctrina Bart. in Auth. & consequenter n. 7. C. de sent. & interlocut. ubi explicat d. l. 2. ff. de iudic. sub §. sed si agat: quod si legati agant pro injuria sibi illata, reconveniri nequeunt, quia adhuc in hoc non consideratur voluntas agendi, sed mera passio, quod quidem militat in eo, qui ob temporis injurias Regē adit, servitorum remunerationemq; exposcit, in quo non voluntariè agere, & abesse, sed potius pati dicitur.

15 Nec obstabit d. l. Reipub. & non vere, ff. ex quibus caus. maior. & gloss. ibi dum agunt de eo, qui absens Reip. causa sua, & Reip. negotia simul peragebat, ut in negotio mixto quid principalius, si attendatur ibi: *Quid si partim ob Remp. partim pro se, ut feudum acquirat, vel reconcilietur Principi; respondeo inspicere, & judicari secundum quod principalius intendebat: quæ verba tantum abest ut noceant, quinimò aperte juvant supra dicta, nam si attendimus ad caput, & initium negotij, ex publica causa, & necessitate traxit originem, ex vocatione Principis; si ad exitum, non ad acquisitionem feudi tendebat, sed ad exactiōem debiti, talis enim censetur servitorū remuneratione argum. l. donari ff. de reg. jur. ibi:*

quod nullo jure cogente conceditur; & latius dicimus in decis. 4. n. 4. & seqq.

16 Nec in super obstabit, quod cum d. Comes in Regis Curia assisteret, contigit quod D. F. ejus pater diem clausit extremum post longissimum ævum feliciter peractum, cujus successionem cum in d. Curia acceptaverit, ibi quasi contraxisse videtur cum filio circa alimentorum obligationem, quo quasi contractu mediante, nihil impedit, ut in d. Curia citari valeat, cum de jure sit, quod tam ex contractu, quam ex quasi amittatur privilegium revocandi domum, l. interdum. §. Senator. ff. de judic. Respondetur enim, quod etiam si hoc casu considerari posset regula. §. hæres Inst. de obligation. quæ ex quasi contractu ut ex aditione resultaret quasi contractus, l. apud Julianum. §. fin. ff. ex quib. caus. in possess. eatur: diverso tamen modo hoc considerari debet, nam licet hæres adeundo creditoribus teneatur eo modo, quo defunctus, cujus personam gerit, l. 2. §. ex his. ff. de verbor. oblig. & cum legatarijs ut incipiat obligari in illis, in quibus defunctus obligatus non erat: tamen illi, qui in Curia sui Principis resident ex necessaria causa, non ligantur ex quasi contractu ex aditione hæreditatis proveniente l. de eo ff. de judic. ibi: Quavis Romæ adierit hæreditatem, non competere in eum actionem.

Nec obstat doctrina Pauli in l. interdum. §. Senator ff. de judic. dum docet per quasi contractum illud privilegium amitti, quia debet intelligi in eo, qui voluntariè Curiam sequitur: vel rursus, quando quis simpliciter extra Curiam hæreditatem adivit in Regno Castellæ, quia hic etiam poterit in Curia ibi inventus conveniri, nec poterit revocare domum: prosequitur Covar. d. cap. 5 num. 2. Barbof. d. §. legatis num. 47.

17 Sed hæc omnia gratis dicta sint, cum juris principijs non conveniat, quod inter patrem, & filium ratione alimentorum consideretur quasi contractus, qui inter eos stare non potest,

cum alimenta à parentibus iudicis officio petantur; quia cum deficiat obligatio, deficit etiam actio, §. nanque agit. Inst. de action. latè Surdus tit. 3. quæst. 1. vers. veram num. 10. Quod si quis replicet, quod pater ubicunque requisitus, tenetur filio alimenta exhibere, quia lege naturali obligatur; illud utique procedet, ne filius pereat, verum alimenta, quæ petuntur pro conditione personæ, & patrimonij, non alibi, quam coram proprio iudice peti possunt: nec ultimò obstat, quod hæc causa necessariò debet prosequi in Regis Curia, quia contra potentiorum ex l. 5. tit. 3. part. 3. maximè cum sit summaria alimentorum ex Surd. tit. 8. privil. 2. à princ. cum etiam legati in causis facilis expeditionis durante legatione in Curia conveniri valeant, ex l. si legatus. ff. ad Trebell. ibi: Quia hic non multum officio occupatur: Rotta antiqua de foro comp. decis. 1. & 2. ibi: De qua potest faciliter se expedire: satisfit enim quod d. Comes ea tempestate Præfectori Prætorio fungebatur officio, cui competit privilegium in juris corpore clausum, ex Ordin. lib. 3. tit. 5. & lib. 2. tit. 59. Quo cavetur, ne alibi, quam coram Præsede Curiali conveniatur, quod privilegium potentius est viduarum, & miserabilium personarum privilegio, ex Ordin. lib. 2. tit. 59. §. 13. Neq; potest cèferi abrogatum ex d. cõmissione Præsidi Curie Castellæ facta ad causas Lusitanorum in Curia degentium; quia hæc privilegia non tolluntur, nec etiam eum speciali mentione, nisi intercedat specifica, & in individuo, ex Cab. decis. 86. num. 5. & 6. & decis. 94. 2. p. Azeved. lib. 1. tit. 3. l. 14. novæ Recopilat. imó sunt jurata, & irrecocabilia Cabed. decis. 2. num. 5.

Ex quibus apertè convincitur nec d. Comitem, nec alium hujus Regni originarium, posse in Curia Regis nostri invictissimi conveniri extra casus in jure expressos. Convinciturque injustitia literarum requisitoriarum, nam si illa causa jure hodierno tanquam in Curia

Curia Principis agitata ad d. Præsidentem Aguilera spectabat, & ipse cognoscebat, tanquam minister Regis Portugalliae, utique eo casu non literæ requisitoriae expediri debuerant, sed sententia verbis imperativis concepta, tanquam à proprio Principe, contra vassallum lata; verba enim deprecantia, & requirementa denotant requirentem non esse dominum, nec principem illius territorij, in quo literæ mandantur executioni-

ni, cum alieno indigeat auxilio ex his quæ supra notavi num. 6.

Cum ergo in præsentibus tales literæ requisitoriae sint, bene constat causam agitatam fuisse tanquam in Corona Regni Castellæ, & sub illius Principe; non verò sub Regis Portugalliae Imperio, nec in ejus Curia, tanquam contra proprium vassallum: igitur manifestè colligitur injustitia executorialis: sicq; placuit Senatui, & his Senatus subscripsit

SUMMARI A.

N patrueles in successione patris debeant admitti in stirpes, vel in capita Quod inter se in capita debeant succedere.

De jure Authenticorum nulla representatio data est. ibi.

Aliud est noviori Authenticorum jure. num. 2.

Beneficium representationis continet privilegium. num. 3.

Explicata Ordin. Regialib. 4. tit. 91. §. 2.

Representatio non datur, nisi dato concursu cum patris. ibi.

Explicatur Auth. de hæred. ab intest. §. si igitur. 2. num. 5.

Explicatur, §. si autem, vers. illud

palam. num. 7.

Explicatur Auth. post fratres. C. de legitim. hæred.

Consobrini etiam inter se gaudent representatione. num. 9.

Hujus opinionis fundamenta. num. 11.

Ponderatur d. §. si igitur. n. 12. & 13.

Quid in hac questione sit de jure Regio. num. 14.

Quod inter se succedant per representationem, est opinio Accursij, & Bartholi. num. 15.

Confutatur error Baldi. num. 16.

Explicatur gloss. ubi superstites. n. 17.

Responsio ad arg. in contrarium. n. 18.

In hoc Regno cur non fuerit admissa representatio. num. 19.

DECISIO III.

*A*n patrueles in successione patris debeant admitti in stirpes, vel in capita?

Ad Ordin. lib. 4. tit. 91. §. 2.

*C*um mortuo Simone Laurentio inter fratrum ejus filios esset orta contentio, an ad patris hereditatem in stirpes, vel in capita essent admittendi, & Præsidi placuisset in stirpes, con-

cesso representationis beneficio, ad Senatuum supplicatum fuit, ubi in contrarium Senatorum vota scisa sunt. Duo se offerebant in eo processu discutienda, primum, quid dicendum attento jure communi; secundum, quid de jure Regio, & an ab eo deflectat Ordinatio.

1 Circa primum illud videtur amplectendum, quod consobrini inter se in capita debeant succedere, quia ex Authenticorum jure nulla representatio reperitur concessa in linea collateralis; imò qui proximior est gradu, ceteros præcedit ab intestato: quando autem erant plures in eodem gradu, omnes æqualiter vocabantur, l. 2. §. hæreditas, ff. de suis, & legit. hæredib. lege. 12. tabul. vers. illo proculdubio C. de legit. hæred. Justinian. in §. Si plures Instit. de agnat. success. Unde cum patruelis sit in proximiori gradu, debet necessariò consobrinos excludere, d. l. lege, vers. his etiam. §. hoc etiam Instit. de legit. agnator.

2 Cumque ex hac succedendi forma non minima resultaret iniquitas, noviori Authenticorum jure cautum est, quod fratrum filijs daretur representatio, & parentum suorum locum ingressi à patris minimè excluderentur; imò cum illis in hæreditate defuncti concurrerent, tantam partem habituri, quantam habiturus esse horum parens, si viveret; alias enim nisi beneficium hoc representationis illis concessum foret, omnino manerent exclusi: ut explicat Auth. de hæred. ab intestato. §. si autem: cum ergo beneficium hoc representationis solum eo casu concessum sit, quando concursus datur inter eos cum Thiois: ut probatur in d. Auth. §. si igitur, vers. sed et ipsis, ibi: Tunc hoc beneficium concedimus, quando cum proprijs vocantur Thiois: & illa particula tunc, denotet causam limitatam, junctis præcedentibus ibi: Nulli aliæ omnino personæ: inde constat illa verba extensionem non pati ultra casum expressum Covar. pract. cap. fin. num. 5. Valasc. quæst. 50. à num. 3. in fin.

3 Secundo: quia beneficium representationis continet privilegium concessum noviori jure consobrinis, ut in d. §. si igitur, ibi: Privilegium præbemus: d. §. si autem, vers. quando quidem, ibi: Fratris, & sororis filijs tale privilegium dedimus, ut in parentum locum suc-

cedentes in tertio constituti gradu cum his, qui in secundo sunt, ad hæreditatem vocentur. Quare debet intelligi, & restringi intra verborum proprietatem, & non extendi ad casum, quo inter se succedant, cum in eo habeant remediū ordinariū, ut succedant in capita, nec sit opus extraordinariū illis impertiri, ut vocentur in stirpes; nam hoc modo favor his concessus, in aliorum verteretur odium, quod repugnat menti concedentis privilegium representationis, qui omnium in communi filiorum fratris commoditatem attendit: & posset evenire casus, in quo magis odiosa fieret hæc interpretatio, quam favorabilis, veluti quando ex uno fratre plures relictis essent liberi, & ex alio unus, tunc enim plures attingebat odiū, & unum tantum commoditas, & favor sequeretur: quod quàm alienum sit à mente Principis negare, erit in media luce caligare: & apertè probatur ex gloss. fin. in l. Sabinus. 74 ff. ad Trebell. Hartaman. illustrium quæst. 3. & quæst. 14. Fortunius in l. Gallus. §. idem credendum, num. 47. Covar. de succession. ab intest. num. 8. Corraf. in l. hæres num. 12. C. de impuber. Cujatius de feudis lib. 2. tit. 11. & ante omnes Bald. in cap. 1. de natura succession. feud. num. 3.

4 Tertio in hanc partem inclinatur Regia Ordin. lib. 4. tit. 91. §. 2. ubi agens de uxore secundò nubente, quæ filij hæreditatem capit in primo matrimonio suscepti, disponit, quòd si per obitum ipsius filius supersit, frater filij defuncti, neposque ex alio cū Thioo concurrat: sic amplexa illum sensum, quòd representationi locus non est, nisi quando inter patruelem, & patruum datur concursus: cujus quidem opinionis fuit Acurf. in §. hoc etiam Instit. de legit. agnator. success. ubi ultimo loco hanc partem delegit. Quæ etiam fuit Azon. in Summa. C. de legit. hæred. quia nullo concurrente Thioo, patrueles ex propria persona succedunt gloss. in d. l. Sabinus 74. ff. ad Trebell. Bald. Cantuuncula, & Hartaman. in d. §. hoc etiam

etiam, & illustrium quæst. 14. idem Bald. in cap. 1. num. 3. de natura succession. feud. Ficardus lib. 6. commun. verbo fratrum, Corraf. in l. hæres num. 12. C. de impuber. Cujat. de feud. d. lib. 2. tit. 11. Mench. succession. resolut. §. 13. num. 13. Zazius lib. 1. respons. cap. 7. num. 2. Fortun. in l. Gallus. §. idem credendum d. num. 47. l. Castellæ lib. 3. l. 6. tit. 6. foro legum, & l. 15. tit. 13. part. 6. & sæpe iudicatum dicit Covar. in princ. in epito. d. num. 8. Zevallos quæst. 221. num. 2. ubi plures citat Thesaur. decis. 162. per tot. Valasc. de jur. emphyt. quæst. 50. num. 3.

5. Nec huic opinioni obstat tex. in d. §. si igitur 2. dum dicunt intelligendum esse ampliativè, quasi dixerit, quod non solum consobrini inter se beneficio representationis fruuntur, sed etiam quando cum Thiois concurrunt: à fortiori ergo inter se, quia cū æquales fiant, his qui eos præcedunt gradu per representationem maiori cum ratione præferentur his, quibus sunt æquales. Quia respondetur, quod cum Imperator in toto d. §. si igitur de nullo alio egisset, nisi quod patruales cum patruo debent admitti, manifestè apparet, quàm absurdum est dicere, quod in fine illud idem repetit, quod supra dixerat ampliativè in vers. sed & ipsis.

6. Nec insuper obstabit, si intelligatur ille §. quod agit de concursu cum ascendentibus defuncti juxta decisionem §. si autem subsequenti, qui adversativè loquitur ad §. præcedentem; quia replicari potest, quod voluit ibi Imperator excludere representationem omni casu, quo patruales ex diversis fratribus nullo concurrente Thioo succedunt ex propria persona, ut explicat aperte, d. §. sed & ipsis.

7. Nec aliud evincit vers. illud palam in d. §. si autem ubi consobrini admittuntur per representationem, ut excludant Thioum defuncti, ex quo sequitur, quod sit locus representationi, etiam quando cum Thioo non concurrunt: respondetur enim, quod dis-

pares sunt termini, nam cum Imperator concessisset beneficium representationis fratrum filijs cum Thiois fratribus patris sui, ostendit, quod maiori cum ratione illis competere debebat adversus defuncti Thioos: sicque ab speciali videtur hinc contrariam sententiam posse probari, quod representatio locum nunquam habet, nisi fiat cum Thiois concursus, vel illi sint defuncti patri, vel patruelium.

8. Nec huic sensui obstant verba Auth. post fratres, C. de legit. hæred. quia debent exponi copulativè, & non discretivè; ut ostendit conjunctio, & qua text. utitur: unde etiam verba Auth. hæred. b. ab intestato §. si verò neque fratres col. 9. ibi. Si verò neque fratres, neque filios fratrum, & c. debent exponi copulativè, quando cōcurrunt insimul fratres, & fratrum filij, non aliàs, ut colligitur ex eodem text. ibi. Sicut diximus quæ referuntur ad casum quo filij fratrum concurrunt insimul cum defuncti fratribus.

9. Licet autem hæc opinio sic iure, & rationibus fulciatur, non desunt qui sentiant contrariam esse magis communem, pro qua videtur text. expressus in d. §. si autem defuncto vers. unde consequens, in d. Auth. de hæred. ab intest. col. 9. Ubi consobrini repellunt fratres defuncti, ex uno tamen latere, ut præponantur proprijs Thiois, sicut pater eorum præponeretur, si viveret, & ipsi exclusis Thiois in stirpes succedunt representando patrem: igitur etiam inter se representationis privilegio fruuntur: ibi. Quemadmodum, pater eorum præferretur, si supervivisset. Accurs. in d. §. si autem, verbo fratres Bart. in l. liberorum num. 15. ff. de verborum signif. facit deinde d. §. si autem: ubi conceditur representatio, quando unus solus patruus defuncti superest, qui dicitur patruus magnus, qui est in tertio gradu, & unà fratres filij in eodem tertio gradu, & hi excludunt patruum defuncti, per representationem: ergo manifestè patet, quod datur

tur repræsentatio extra concursum patruum, ut sentit Azo: siquidem in hoc casu datur cum patruo magno, & sine concursu aliquo; quia ipsi penitus exclusi sunt: explicat ibi gloss. verbo si etiam Sonsbech de feud. 3. part. conclus. 6. num. 102.

10 Et pro hac opinione est auctoritas Accursij in verbo fratres in d. §. si autem, & scholio fin. in d. l. lege 12. tabul. & in Auth. cessante C. de legit. hæred. & in l. 1. §. ult. verbo ut puta ff. si pars hæreditat. & fuit Bart. in l. 2. §. hæreditas ff. de suis, & legitim. & in d. l. liberorum num. 15. ff. de verbor. signific. & conf. 171. lib. 1. cujus ipse meminit in d. §. hæreditas in fin. communem dicunt relati à Tiraq. de retract. tit. 1. §. 11. gloss. 12. num. 5. Gomes in l. 8. Taur. num. 12. Valasc. de jure emphyt. quæst. 50. num. 3. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 7. num. 21. Gregor. in l. 5. tit. 13. part. 6. verbo por cabeças, Mantica de tacitis, & ambiguis, lib. 23. tit. 32. num. 4. ad fin. Anton. Marcus Peregr. conf. 57. lib. 3. Clarus §. feudum quæst. 75. n. 2. Rojas cap. 32. num. 17. Tellius in l. 8. Taur. à princ. Bursat. conf. 67. num. 10. lib. 1.

11 Cujus quidem opinionis efficacia sunt fundamenta, quòd licet olim repræsentatio solùm fuerit inducta in successione ascendentium, ut in d. §. cū filius; postea tamen in Auth. de hæred. abintest. §. si igitur 2. & §. si verò, extensa fuit ad successione transversalium, prout est patrum: unde sicut prior consideratur in nepotibus diversis sine concursu patrum, sic etiam in hoc casu posteriori, cū sit extensio prioris repræsentationis, & ad similitudinem ipsius, vers. & quia placuit, cū inter hos casus nulla possit assignari differentia, imò difficillius debebat concedi repræsentatio contra patrum, quàm contra patruos, cū ille sit proximior in gradu, in quo consobrinos excludebat.

12 Deinde: quia in d. §. si igitur repræsentatio inducta fuit simpliciter, & sine ulla restrictione, & durum nimis

videtur illam decisionem restringere ad casum, quo cum patruo datur concursus, & non aliàs: quem sensum juvat d. Auth. post fratres, qui text. non potest copulativè intelligi, quia confunditur ex Auth. à quo desumptus fuit de hæred. abintest. §. si verò ibi: Nec fratres sint, nec fratrum filij: quæ verba illum sensum omnino respuunt: unde ille versiculus finalis solet dici, quòd non est limitativus, sed ampliativus, ut sentit Gomes d. l. 8. num. 12. Sonsbech. ubi supra part. 9. num. 107. Dixerat namque Imperator in vers. præcedenti, jus repræsentationis competere fratrum filijs, ut in patrum jura succederent: & quia dubitari poterat, an hujusmodi privilegium illis competeret adversus consobrinos tantùm, an etiam adversus patrum, in quo erat maior dubitatio; ideo subjungit, etiam si cum proprijs Thiois, &c. communis ex Menoch. cas. 68. num. 40.

13 Aliter illum textum interpretatur, magnus ille vir omni ævo memorandus Rodericus Lopez d'Aveyga olim Primarius Juris Civilis in Conimbriensi Academia Professor in scholijs ad l. famina ff. de reg. jur. quòd in eo textu non agebatur de consobrinis concurrentibus inter se, sed quando concurrebant cum ascendente defuncti; dixerat enim Imperator in §§. præcedentibus fratrem defuncti ex utroque latere, succedere insimul cum ascendentibus defuncti: dubitabatur ergo an sicut frater ex utroque latere cum ascendentibus admittebatur, ita & ejus filius deberet admitti cum ascendentibus ex beneficio repræsentationis: & occurrit Imperator dicens, quòd repræsentatio habet locum, quando cum Thiois succedunt, non verò quando cum ascendentibus, quia eo casu licet pater succedere posset, nulla tamen reperitur filijs concessa repræsentatio, licet etiam hoc casu postea concessa fuerit in Auth. ut fratrum filij in princip. explicat Cujat. in tit. C. de legit. hæred. 3. tom. fol. 481.

Quid autem sit, attento jure Regio.

P Ræsupposito quòd Regia Ordin. lib. 4. tit. 91. §. 2. non agit de concedenda repræsentatione, nec de successione ab intestato, sed tantum de bonis, quæ ad filios prioris matrimonij pertinent, ex dispositione legis Auth. lucrum ibi, lege distribuitur C. de secund. nuptijs Pinel. in l. 1. C. de bon. matern. 1. part. num. 38. etiamsi matris hæredes non sint Auth. hæres C. de secund. nupt. ibi. *Hæres lucro cedunt liberis, licet hæredes non fuerint patris, aut matris.* Corneus conf. 303. col. pen. lib. 3. Gabriel l. 3. tit. de secund. nupt. concl. 1. num. 4. Bursatus conf. 12. num. 4. lib. 1. Crass. in §. successio ab intestato §. 25. n. 5. Cùmque non deferantur jure hæreditario, non habet ibi locum repræsentatio, l. de tutela §. si duo ff. de legit. tutel. Bart. in Auth. post fratres num. 1. C. de legit. hæredib. Gomes in l. 40. Taur. num. 41. Valasc. de jure emphyt. quæst. 50. ex num. 30. Molin. de primogenit. lib. 3. cap. 6. num. 40. & cap. 8. num. 11. & 13. Peregrin. conf. 39. num. 21. Unde fit, quòd cùm succedant ex provisione legis, nec in stirpes, nec in capita succedunt, ex sententia Accursij, vel Azonis.

15 Quare licet in alijs orbis partibus liberum sit hanc, vel illam sequi opinionem, tamen in hoc Regno necessariorum tenendum est, consobrinis repræsentationis beneficium competere, etiam inter se, cùm hæc opinio fuerit Accursij, & Bartholi locis supra citatis, quos sequi, & quorum sententiam prosequi, & amplecti jubet Regia Ordin. lib. 3. tit. 64. Cùmque Accursius concessisset hanc repræsentationem consobrinis, etiam inter se pluribus in locis, non possumus ab ejus sententia deflectere, hujus autem opinionis ille se esse profiteretur in gloss. in Auth. cessante verb. in stirpes C. de legit. hæred. & in d. verb. si autem defuncto in d. Auth. de hæred. ab intest. verbo fratres, & verbo

parentum, & in d. §. hoc etiam verbo in capita.

Neque obstat, quòd idem Accurs. in d. §. hoc etiam, verbo superstitibus in fine, refert Azonis sententiam, in quo videtur cum illa manere, & illam amplecti: eo enim loci non dicit se illam sequi, licet eam inter alias opiniones citet: cùm contrariam apertè sequatur alijs locis: ut in l. lege 12. tabul. C. de legit. hæred. ubi se remittit ad ea, quæ antea in hoc §. dixerat, & in hac relatione constat, quòd idem utroque loco scripsit, & ultimæ glossæ standum est.

16 Ex quo patet error Bald. conf. 272. dum asserit, quòd Accursius super institutionum libris ultimò scripserit; cùm tamen constet, quòd primo illi operi incubuit, ut firma ipsius Accursij filius ex Tiraq. d. gloss. 12. num. 3. Sonfbeck. de feud. part. 9. num. 109. & se vidisse Accursij consilia testatur Bart. conf. 173. lib. 1. ex quibus constat illum hujus opinionis extitisse.

17 Deinde in hujus rei confirmationem facit, quia illa gloss. d. verbo superstitibus, nulla Accursij subscriptio ne fulcitur, prout sunt omnes glossæ, quæ ab ipso scriptæ reperiuntur: unde apparet, quòd dum ibi opinionem Azonis refert, non illud utique effecit, ut ejus sententiam probaret, quam alijs reprobaverat locis, sed ut illam inter alias opinionem referret, ut in emendatis, & purgatis à Concio codicibus reperitur: quare dicendum non est illum talem sententiam sequutum fuisse.

Quòd si tenaciter dicamus, illam gloss. fuisse Accursij, & ab ipso sequutã, sufficit, quòd pluribus, diversisque locis, contrarium scripserit; & quando inter glossas diversæ notantur opiniones, pauciores numero cedunt ex Mascard. lib. 3. conclus. 1138. num. 16. Menoch. lib. 2. præsumpt. 71. num. 43. Deinde quando pro hac opinione nulla jura citavit, non videtur eam referendo, vel le à prima discedere; ut optimè declarat Crotus in l. filius §. divi num. 160. ff. de legat. 1. Surd. decis. 167. num. 5. Quæ
qui

quidem opinio hodie etiam in stricta disputatione magis communiter recepta videtur cū illis Doctoribus, qui illam sequuntur, de novo accrevisse, Gomes in l. 8. Taur. num. 12. & ibi Castillo col. 2. Telhus num. 3. Gregor. in l. 5. verbo por cabeças, tit. 13. part. 6. Villalobos in Aërario liter. F. num. 177. & in Antinomia liter. F. num. 57. Rojas de succession. cap. 32. num. 17. Molin. lib. 3. cap. 7. num. 21. Peres lib. 5. Ordnam. l. 1. tit. 2. Valasc. d. quæst. 50. num. 3. Peregrin. de fidelcom. artic. 30. num. 25. Zevallos quæst. 221. num. 2.

18 Nec obstant fundamenta, quæ in prima quæstione in contrariæ sententiæ favorem citavi: & ad primum, quòd repræsentationis beneficium non cebit consobrino, respondetur, quòd illud est per accidens, cū adhuc pluribus casibus possint illo salubri repræsentationis beneficio juvari. Primò cū manent fratres defuncti ex uno tamen latere conjuncti, ut in terminis n. §. si autem quem patruales excludunt, & inter se per repræsentationem succedunt: secundò quando patrum magnum excludunt, ut in d. §. si autem, veri. illud palam.

19 Nec tandem obstabit, quòd in

S U M M A R I A.

Princeps suis legibus solum naturaliter ligatur. num. 1.

Maxima differentia est inter legem, & contractum ibi.

Princeps suo contractu civiliter ligatur. num. 2.

Interpretata Ordin. lib. 2. tit. 35. §. 21.

Donationes à se factas Princeps quomodo moderari possit. num. 3.

Verba generalia privilegij comprehendunt omnia, quæ sub verborum pro-

hoc Regno repræsentationi locus non fuit, quia satisfit, quòd ex hoc in successione Regni repræsentatio admittitur non fuit; quia Regnum hoc obtinebatur ex concessione Regum Castellæ: constat namque ab Alphonso donatum fuisse Comiti Henrico, & postea Algarbiorum Regnum pariter donatum ab Alphonso Sexto, alteri Alphòso Tertio Portugalliæ: quo effectum est, ut cesset repræsentatio, sicut & in his, quæ ex dominica concessione possidentur: docet Bart. in Auth. post fratres, num. 2. C. de legit. hæred. Tiraquell. de primogen. quæst. 40. num. 220. Licirier de primogen. lib. 1. quæst. 25. num. 8. Valasc. quæst. 50. num. 6. Molin. de primog. lib. 3. cap. 7. num. 13. Avendan. d. gloss. 2. num. 22. Peregrin. conf. 39. num. 21.

Atque ex his fundamentis confirmandam duxi Præsidis sententiam cum Doctore Ferdinando Cabral, viro quidem emunctæ naris, & eximie eruditionis, licet aliter placuerit alijs Senatoribus: sicque judicavimus in alia causa super hæreditate cujusdam Mathiæ Ribeiro, in quo agebat Gaspar Manuel cum Gaspare Pires, Scribâ Quintal.

prietate continentur. ibi.

Interpretata Ordin. lib. 2. tit. 8. §. 1. num. 4.

Diversa est causa non alienandi acquisita, ac acquirenda. ibi.

Princeps non potest contractum cum subdito gestum mutare. num. 5.

Nisi legitima subsit causa. num. 6.

Quid quando non adsunt verba ambigua. num. 7.

Princeps limitat data causâ etiam ex intervallo. ibi.

Contractus vel gestus cum subdito, vel

cum

Contractus vel gestus cum subdito, vel cum extero. num. 8.

Si cum subdito limitare potest contractum, alias secus.

Contraria tamen quod etiam cum extero revocari possit.

DECISIO IV.

An Rex Lusitania invictissimus teneatur filiis, vel heredibus eorum, qui in belli acie occubuerunt, vel in praefectura arcium apud Indos servitia parentum, vel predecessorum exolvere, ita ut eorum filij, vel heredes donationis Regiae culmine frui debeant, quibus fruituri essent eorum parentes, si viverent?

UM apud Indos D. F. Mascarenhas occubuit, & postea à regia qua Majestatem obtinuit praefecturam Arcis d'Ormus, & antequam illius administrationem suscepisset, diem clauderet extremum, nominavit post se sororem D. Laurentiam da Sylva, quae ab invictissimo Rege Philippo II. petijt illius nominationis confirmationem, & servitorumque fratris remunerationem: causa delata fuit ad Senatum, commissaque omnibus gravaminum expeditoribus coram Praefecto Praetorio, inter quos cum ea tempestate essem, notabam sequentia pro negativa parte.

1. Primò: quòd pro servitijs Principi exhibitis nulla producitur actio, ex qua in iudicio agi possit, quia solum dicitur debitum ex quadam honestate. D. Thom. 2. 2. quaest. 106. art. 4. ad 1. & quaest. 117. art. 5. ad 1. citat plura jura Pinel. in l. 1. C. de bon. matern. 3. part. à n. 60. Cabed. decis. 36. 2. part. num. 1. & 6.

Secundò: quòd ubi primum ille, cui arcis praefectura concessa est, occubuit, antequam illius esset adeptus possessionem, & gratia sibi concessa uteretur, nihil ad heredes transmittere potest, quia in ea donatione inest conditio, si ipse vivat, & fruatur arg. l. haeres

In donatione jurium Regalium an fieri possit eadem limitatio? num. 9.

Princeps revocans ex causa suam donationem, tenetur compensare illud, quod abstulit. ibi.

meus, ff. de condition. & demonstrat. l. 4. ff. quando dies legat. ced. l. dies incertus, ff. de condition. & demonstration. Jason. in l. cum filio num. 4. ff. de legat. 1. Costa de succession. Regni, fol. 9. Unde cum mortuus fuerit, extincta fuit gratia, quae personam illam sequebatur, nec ad alias porrigitur.

In cujus rei confirmationem considero, quòd si dicamus illam spem esse transmissibilem ex ratione l. 3. C. de donation, quae sub modo §. ex conditionali Inst. de verb. signif. quia is, qui acquirit, non solum sibi, sed heredibus acquirere videtur, & providere, l. si pactum, ff. de probation. Molin. lib. 3. cap. 6. num. 37. Valasc. de jure emphyt. quaest. 50. num. 44, Oldrad. cons. 224. num. 2. Bald. in l. cum antiquioribus C. de jure delib. num. 11. Haec ratio deficit in donatione, in qua nulla stipulatio datur pro se, & successoribus. Unde contra juris regulas Imperator in d. l. 3. C. de donation. quae sub modo, actionem accommodavit. Unde in his, quae quis habet solum ad vitam, vel ad tempus, de transmissione agi non potest l. in omnibus, ff. de reg. jur. habetur in l. haeres, ff. acquir. haered. Atqui ex ea ratione in maioratibus verius est, non dari transmissionem, quia habentur solum ad vitam posses-

possessoris, cuius morte jus perit, & eo mortuo, pertinet ad successorem, non ex possessoris transmissione, sed ex primi concessione l. unum ex familia, ff. de leg. 2. vel ex propria vocatione Molin. lib. 1. cap. 1. num. 17. Ergo non transit illa spes ex Gama decis. 174. num. 20. Molin. d. num. 17. & lib. 3. cap. 6. num. 29. Costa ubi supra fol. 23. Nec aliud evincit d. l. 3. quia ibi non fuerunt bona donata ad vitam, sed perpetuò, & ideo transmissioni locus est, & succedit. d. §. ex conditionali, sicut in maioratibus Regiæ Coronæ, licet à Regia donatione procedant, Valasc. d. quæst. 50. num. 13. Gama d. decis. 174. num. 2.

2 Tertiò quòd hoc debitum morale est, & personale ex utraque parte, atque ex eo cum persona extinguitur, & ideo nec ad successores Regni, nec donatarij transire potest; maxime quando successor donatarij non est habitus ad præfecturam, ut in præfenti: prout fertur. l. 20. tit. 4. lib. 4. Ordinam. ibi: *Que fueren habiles para ello.*

3 Verùm prædictis non obstantibus, videtur negari non posse, quòd Princeps naturaliter teneatur servitia à subditis sibi, vel prædecessoribus exhibita persolvere: adeò quòd maximam iniustitiæ incurret notam, si ita non facit, maxime in hoc Regno, in quo adest consuetudo solvendi, de qua Pinel. in l. 13. part. num. 62. illat. 14. sequitur Romanus cons. 29. ex ratione text. in l. jubemus C. de advocat. divers. judic. ibi: *Et filios advocatorum, vel adhuc in tali constitutorum officio, vel eorum, qui fisci patronatum deposuerint, superstium, vel mortuorum extraneis ad idem officium accedentibus anteponi, eique gratis & sine sumptibus sociari, si & ipsi prout dispositum est, solito tempore legum doctrinam meruerint:* l. nemini vers. filios autem, C. de advocat. divers. judic. prosequitur Matienço l. 5. tit. 10. gloss. 3. lib. 3. Recopilat. Licet enim in servitijs Principi exhibitis, non consideretur legale debitum, ex quo in iudicio agi possit; tamen in ipso servitio inest quædam

debiti ratio, seu consideratio, quæ gratiam excludit, & donationem, ex Thom. 2. 2. quæst. 106. art. 1. ad 2. communis expositorum ibid. DD. in l. si pig-nore, ff. de furtis, ubi talis obligatio debitum appellatur, & dicitur morale: agnoscit Cabed. decis. 36. num. 7. Quod quidem debitum obligat ad solutionem, & peccatum, ex Thoma ubi supra quæstion. 107. art. 1. Et ideo tale debitum necessarium vocat Aragon. de iustit. & iure quæst. 58. art. 5. idem Thom. quæst. 106. art. 6. Covar. in cap. in officijs de testament. num. 9. vers. qui & in gratitudinem Rebello part. 2. de obligation. iustit. quæst. 9. Atque ex his rationibus recipitur, quòd concessa in satisfactionem servitiorum reputantur inter acquisita titulo oneroso, & pecunia comparata, ut per Tiraquell. in l. si unquam, verb. donatione à num. 14. Capic. decis. de 21. num. 15. Palaio. in repetit. rubr. §. 50. Suares allegat. 9. cum pluribus citatis à Pinel. in rubr. C. de rescind. 1. part. cap. 2. ad finem & in l. 1. C. de bonis matern. 3. part. num. 62. illat. 16. Hinc etiam oritur, ut donationes remuneratoriæ inter virum, & uxorem factæ, sint validæ, quanvis obsequia, quæ remunerantur, non de-possint remunerationem ex lege iustitiæ, sed gratitudinis: ut dicitur in l. Aquilius Regulus, ff. de donation. l. 1. & l. si pater, §. fin. ff. eod. tit. probantque Covar. in tit. de testam. cap. cum in officijs num. 9. Tiraq. in l. si unquam, verbo donatione largitus, num. 16. C. de revocand. donat. ubi multos refert Menoch. de præsumpt. præsumpt. 167. num. 31, 32. & 33. Jul. Clarus lib. 4. receptarum, §. donatio, quæst. 3. in initio Abb. in Rubr. de donatio. num. 3. & Molin. tom. 1. de iustitia, disp. 244. col. 10 & 4.

4 Unde non infeliciter tentari potest, quòd supposita hac morali obligatione, & supposita consuetudine Regni, quòd hodie etiam contra Principem datur efficax obligatio, maxime si talia servitia sint, quæ non solent Prin-

Principi exhiberi, in recognitionem supremæ dignitatis, ad quæ quilibet subditus tenetur, prout est hostium irruentium incursum pro patriæ salute occurrere: vel similia exhibere; quia ad hæc opera omnes hypothecati nascimur patriæ, sed continet operas, quibus dignitas Regia magis elucescit, cū nova debellantur Regna, vel dum ad Indos instructa classe mittitur vassallus, cum maximo personæ, & rerum periculo, in quo servitio magis contractus tacitus utriusque patris, & conventio consideratur, quàm meri servitij exhibitio: in quibus omnibus, vel contractus, vel quasi datur, ex quo efficax nascitur actio ad agendum gloss. in l. sed et si lege. §. consuluit verbo obligaverint ff. de petit. hæred. gloss. in l. ex hoc jure, verbo obligationis ff. de justit. ubi Bart. num. 11. Quæ interpretatio Regno, Regibus, & Regiæ dignitati maximè conveniens est; si enim homines scirent Reges nullatenus adstrungi ad servitorum exhibitorum solutionē, quis arma moveret, quis classem instrueret, quis in tam remotis regionibus Christi optimi Maximi Fidem factis, & victorijs extenderet, cum tanta Maurorum, & gentilitatis strage, ut apud Indos factum nostra testantur annalia. Unde in servitijs primi ordinis, si Princeps illa non solverit, ex eo solum peccatum ingratitude incurreret, quod in genere suo non est mortale; potest tamen ex accidenti effici mortale, ex D. Thom. 2. 2. quæst. 107 art. 3. Prout fiet, quando Princeps talium servitorum, pro quibus non datur actio, remunerationem de negaverit: in servitijs autem secundi ordinis, qui extra naturalis obligationis casus exhibentur, non solvendo, statim peccabit, & poterit contra illum tanquam pro debito in iudicio experiri; sicque disposuit. l. Castellæ 41. inter pragmaticas sanctiones Indianas, quam valde commendat Matienzo in l. 5. tit. 10. gloss. 1. num. 2. Guillelm. in cap. Raynutius verbo, & uxorem. 3. num. 6. optimè Abb. in cap. sicut de jure jurand. num. ult. Pla-

tein l. fin. §. erit autem in fin. lib. 12. de re milit. Cabed. decis. 36. num. 55. Alciat. respons. 38. facit illud 3. Regum cap. 2. ubi David in suo testamento Salomoni injunxit inter alia, quod filijs Berzellai Galaaditis redderet gratiam, ibi: *Filijs Berzellai reddes gratiam, eruntque comedentes in mensa tua, occurrerunt enim mihi, quando fugiebam à facie Absalon fratris tui.* In quo quidem satis apparet, quod ex servitijs Regi exhibitis nascitur actio, quæ etiam ad filios transit, quibus David solvere præcipiebat, cū tamen solus pater inservierit Regi: patet 2. Regum cap. 19. ibi: *Erat autem Galaadites senex valde, & ipse præbuit alimenta Regi, cū moraretur in castris, quippe vir dives nimis.* Nec obstabit, quod verba sunt gratiæ, potius quàm justitiæ, ibi: *Reddes gratiam*: quia respondetur, quod servitia Principi exhibita illud habent peculiare, quod ampliorem satisfactionem promerentur, quàm de rigore debeat. Unde ibi gratia, respicit excessum donationis, seu remunerationis, quasi dixerit, non solvas tantum quæ expedit, sed gratiam facias, & superexolvas, D. Thom. 2. 2. quæst. 106. art. 6. ad 2. Ad hoc videtur attendisse Hypodamus in sua lege, qua continebatur, quod filij militum, qui in expeditione belli occubuerant, publicis expensis alimenta susciperent, ne videretur parentibus fructus suorum laborum cum ipsis interituros, nec ad filios extendi: pluribus confirmat Marques del governador Christiano lib. 2. cap. 3. in fin.

5 Ex quibus Senatui placuit, quod cū in præfenti D. Laurentia nominata fuerit à fratre, ad præfecturam arcis, licet non potuerit ex vi nominationis jus in specie acquirere, ad dictam præfecturam assequendam; nec in hoc casu aliqua possit considerari transmissio; tamen quod ad ipsam tanquam ad hæredem transit actio pro remuneratione servitorum fratris, assequenda; ita ut Rex debeat ex tali obligatione ipsi præfecturam assignare, ad ejus filiam, seu potius ad virum, cui ipsa nupsit, argum.

corum qua Valasc. conf. 154. num. 15.

Cui resolutioni non obstant quæ supra in contrarium ponderabam: nam ad primum satisfit, quòd hæc servitia sunt non primi, sed secundi ordinis, pro quibus efficax dari vinculum probabilius puto, supposita Regni consuetudine, & quasi contractu inter vassallum, & Principem celebrato: ut per supra citato.

6 Ad secundum de transmissione respondetur, quòd licet verum sit hoc casu nec nominationem, nec transmissionem posse admitti; tamen quando Princeps aliquo vassallo pro servitijs jam Coronæ factis, præmium elargitur, quo ipse frui non potest, priusquam cedat, adhuc ad filios, vel legitimos hæredes illa eadem obligatio transit, ex l. 1. & 2. C. de filijs official. lib. 2. & in Hispania est l. 10. tit. 4. lib. 6. novæ Col. lecton. ubi Azeved. & l. 20. tit. 3. lib. 4. Ordinarum. ubi Peres verbo Sus hijos: ubi adducit illud 3. Regum: *Verumtamē in diebus tuis non faciā propter David patrem tuum: & Psalm. 36. Non vidi justum derelictum, nec semen eius querens panem.* Matienzo l. 5. tit. 10. lib. 5. Recopilat. gloss. 3. num. 2. Gregor. l. 2. tit. 15. part. 2. gloss. verbo, Sino el hijo maior, vers. tene menti: hoc enim casu donatio à Principe facta in remunerationem, transit in contractum irrevocabilem, ex Roman. conf. 436. num. 14. Roland. conf. 76. num. 13. vol. 2. Nata conf. 122. num. 14. vol. 1. Soares alleg. 7. num. 8. Menoch. conf. 2. num. 136. Bursat. conf. 160. lib. 2. num. 33. Et regulatur acsi pro pecunia esset facta, cap. propter ingratitudinem de donation. Roman. d. conf. 436. Ruynus conf. 217. lib. 1. Gabriel lib. 3. de jure quæsitò conclus. 6. num. 6. & 7. Nata conf. 242. num. 3. vol. 2. Et ideo requirit, ut habeat effectum consummatum, & quærat donatario, aliàs durat adhuc eadem ratio, & menti concedentis, & partis remunerationi satisfactum non est, ex Tiraq. §. hoc

sermone. l. boves limit. 6. num. 1. & 8. limit. 9. Cabed. 1. part. arest. 94. pro quo est text. in l. ult. C. de filijs official. lib. 12. ut per Cujacium ibi: Et licet Greg. in l. 2. tit. 15. part. 2. in gloss. Sino el hijo, & Matienzo in d. l. 5. tit. 10. gloss. 3. num. 2. teneant, quòd patrum servitia non deferuntur jure hæreditario, sed sanguinis, cum ad primogenitum spectet: tamen ille textus procedit in re individua, quæ ad maiorem natu deferitur, servitia autem dicuntur esse in bonis defuncti, ut de illis disponat inter hæredes, & ideo jure hæreditario deferuntur.

7 Nec obstabit tertium: quòd hoc debitum est ex utraq; parte personale: quia respondetur imò contrarium esse verius, quia ex parte Principis respicit Regiam dignitatem, quæ non moritur, argum. cap. si gratiosè de rescript. lib. 6. contractusque Regum successoribus ligant Cabed. decis. 19. 2. part. debitumque illud, licet morale tantum sit, habet suam latitudinem, ut sicut primò respicit personam vassalli, sic secundò intuetur ejus hæredem, qui defunctum repræsentat, quia censetur illa conditio à principio inesse: sibi enim, & successoribus homines inserunt, seminantque, ut filij, vel nepotes metant, hæc spes laborem levat, vires subministrat, & exilio dulcedinem injungit: & licet non adsit promissio explicita, tamen inest naturalis, & implicita, quæ nascitur ex consuetudine recepta, ut cum illo respectu subditi Regibus inservant, hæcque satisfactio censeretur debet acquisita titulo oneroso ex doctrina Matienzo in d. gloss. 1. num. 2. Adeò ut non solum satisfactio servitorum transire videatur, sed & jus ad illud idem munus, & officium, vel præfecturam, ut in Capitaneis navium Indiarum, qui vi tempestatis cursum suum non perferunt, quòd illa eadem præfectura sequenti anno fruantur Valasc. conf. 154. num. 15.

SUMMARI A.

Maiores an in persona filiae institui possit? num. 1.

Filij positi in conditione an censeantur in dispositione vocati? num. 2.

Substitutio concepta in casum, si sine liberis decesserit, evanescit illis susceptis. ibi.

In maioratibus deficiente expressa voluntate illam ex argumentis colligimus. num. 3.

Conjectura instituendi maioratum est, si testator ad diversos substitutionum gradus procedat. ibi.

In maioratibus Hispaniae filij positi in conditione, censeantur positi in dispositione. ibi.

Proximitas de jure Regio consideratur

cum respectu ad ultimum possessorem. num. 4.

Pater non praefertur in maioratu, nisi quando semota patris consideratione esset praefendus. num. 5.

Si pater admitteretur, perverteretur succedendi ordo, & de una linea ad aliam fieret transitus. num. 6.

Deinde pater duos habens filios, mortuo primo, qui jam successerat in maioratu, ipse secundum excluderet. num. 7.

Soror ex uno latere praefertur sorori ex utroque in maioratu, & quando? ibi.

Deinde admissio patris maioratus ascenderet, & non descenderet. num. 8.

Intellectus Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2. quod procedat in transversalibus non descendantibus ab instituyente. ibi.

DECISIO V.

An pater in maioratu succedat filio tanquam proximior agnatus? Juxta Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2.

N processu inter Rodericum de Pino contra Nunionum Alvares Pereira, controvertebatur super institutionis viribus, & succedendi forma; ex illius enim verbis prius vocabantur foeminae, & in earum defectum, masculi, non expressa, sed tacita vocatione: *Naõ tendo minha sobrinha filha ou filho ao tempo de sua morte, succederá sua irmaã, & seus filhos*: Consobrina in maioratu successit, nupsitq; d. Nuniono Alvares Pereira, à quo filium suscepit, qui mortua matre paulò post ipsius obitum pariter occubuit;

cui pater succedere studebat, eo quòd consanguineus primæ instituentis erat, & filio proximior, ea causa exclusa altera sorore uxoris suæ, quæ se legitimam successorem, ultimoque possessori proximior ex instituentis sanguine asserbat.

Dubitabatur: An maioratus stare posset, in quo vocabantur foeminae, cum non in conservationem familiae, sed in ejus tenderet destructionem ex his quæ Gregor. & alij infra citandi?

Deinde an ex illis institutionis verbis, perpetuum fideicommissum induci posset, cum filij primo vocati, repe-

riantur tantummodo positi in conditione, non verò in dispositione?

Ultimò an pater tanquam proximior filio esset præferendus?

1 Circa primum, quæstionem affirmativè resolvit Gregor. in l. 39. tit. 9. part. 6. Burgensis in proœmio legû Tau-ri à num. 43. & 66. Soares in l. quoniã fol. 80. Palatius in rubr. §. 69. à num. 24. Tiraq. de primogen. quæst. 18. licèt Paris. incapaces eas asserat lib. 4. conf. 72 num. 78. Nec rectè advertisse videntur, qui asserunt nostram familiam foeminis non conservari; loquuntur enim contra expressa jura: ut habetur in l. liberorum ff. de verbor. signif. ibi: *Idcirco filios, filias ve concipimus, atque edimus, ut ex prole eorum, earumve, diuturnitatis nobis memoriam relinquamus*: facit l. voluntas 4. C. de fidei: licèt aliqui eam intelligant de filia nondum nupta, nam lex generaliter loquitur, & succedit reg. l. 1. §. generaliter ff. de legat. præstand. ut videntur agnovisse ibi Bald. & Paulus: neque matrimonium potens est agnationem tollere, §. item vetustas Instit. de hæred. quæ ab intestat. Curtius Senior conf. 63. num. 17. Decius in l. foeminæ ff. de reg. jur. num. 71. Pinel. in l. 3. C. de bon. matern. num. 30. Ex quo fit, quòd maioria in persona filia rectè valeat institui, quando institutor sit foemina, vel ex alia causa familiam foeminæ masculinæ præferendam duxerit.

2 In secundo dubio trita est quæstio, an filii positi in conditione, censeantur ex dispositione vocati: de quo gloss. in l. Lucius. ff. de hæred. instit. teste Ripa in l. centurio ff. de vulgar. num. 159. Curtius Senior conf. 42. num. 16. Covar. in cap. Raynutius. §. 3. num. 2. Pelæs lib. 2. quæst. 5. num. 18. Pinel. in conf. pro Sancio de Cordova num. 32. Paris. lib. 2. conf. 89. num. 7. & conf. 56. num. 13. & conf. 31. num. 4.

Unde in præsentì quæstione videbatur perpetuum fideicommissum nullo modo induci posse, cum potius sit temporale in personis primò vocatorum: ut scilicet decedente consobrina sine fi-

lijs, fideicommissum perveniat ad sorore sub illa conditione, si sine filijs moriatur, quæ impleta non fuit, cù tempore mortis filius extiterit, quo dato, substitutio evanuit, nec ulla perpetua vocatio est, qua soror, ejusq; descendentes in perpetuum admitti debeant: & succedit reg. gloss. d. l. Lucius, & quæ Ripa ubi supra, Ubertin. in l. 1. C. de pact. Socin. in l. cum avus à num. 111. ff. de condit. & demonstrat. Costa in §. posthumus Instit. de legat. num. 14. vers. hinc etiam Portius lib. 2. commun. concl. 12. fol. 623. Pelæs lib. 2. quæst. 5. num. 18. latè Gabriel conf. 115. num. 1. & 9. Alex. de Nævo conf. 18. num. 1. & 2. Menchac. de succession. creat. §. 26. à num. 87. & de succession. progress. §. 4. num. 3. Menoch. hb. 4. præsumpt. 89. num. fin.

Unde cum illa verba solum evincant, ut si consobrina sine filijs decederet, ejus soror admitteretur, ipsa cum filijs decedente, utique expiravit substitutio, resque mansit libera ab omni fideicommissi vinculo, ad cuius successionem pater admitti potest, ex Menoch. præsumpt. 76. lib. 4. num. 14.

3 Verùm quia in maioratibus instituendis, quando non expressa adest voluntas, ipsam ex argumentis colligimus, de quo latissimè egerunt Gama decis. 224. num. 9. & decis. 27. num. 3. ubi Flores num. 6. idem Gama decis. 30. & 286. & 40. Valasc. conf. 82. n. 5. Molin de justit. tom. 3. disp. 576. num. 15. & inter cõjecturas voluntatis maioratus instituendi, est ut testator ad diversos substitutionum gradus procedat Menoch. d. præsumpt. 76. num. 53. cum prohibitione alienationis perpetua Valasc. d. conf. 82. num. 7. Gama decis. 30. n. 20. Menoch. de arbitrar. cas. 496. n. 9. quæ in præsentì testamento aderant, non dubitamus maioriã censerì institutam, attentis his, quæ Menoch. præsumpt. 76. num. 25. Ubi tres refert opiniones circa conjecturas, quibus maioratus institutus censetur: quarum prima est, ut concludentes requirantur, juxta opinionem Alex. conf. 202. lib. 7. Secunda,

da, quod sufficientes leves, ex Ruino, & Parisio relatis n. 26. Tertia, quod totum illud committatur iudicis arbitrio, quæ fuit Socin. Senior. in l. cum avus in fin. ff. de condit. & demonstrat. idem Menoch. de arbitr. cap. 48. à princ. Unde cum sufficientes adsint cōjecturæ, quod maioratus institutus fuerit, succedit Molin. opinio receptas quod in maioratibus Hispaniæ filij in conditione positi, censentur esse in eadem dispositione, lib. 1. cap. 6. n. 1. Menoch. de præsumpt. 76. n. 48. 56. & 57. Et fuit Anchar. conf. 74. quem sequitur Alex. conf. 64. lib. 5. col. fin. Paris. lib. 2. conf. 36. num. 27. in ultima quæstione: An pater sit præferendus in successione maioratus? Pro affirmativa stat Regia Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2. Ubi sola proximitas attenditur, cū respectu ad ultimum possessorem deducta ex doctrina Socini in l. si cognatus num. 30. ff. de rebus dubijs. Cū enim de jure cōmuni controversum esset, An proximitas esset metienda ab ultimo possessore, an verò à primo instituyente de cuius bonis agebatur? Et huic ultimæ parti adhæserunt plures DD. moti ex l. cohæredi §. cum filia ff. de vulgar. quia ab ordinante illa successio derivatur, ab ipsoque fluit, l. unum ex familia §. 1. ff. de leg. 2. inter quos fuit Jaf. conf. 215. vol. 2. Decius conf. 1. & 546. col. ult. Ruinus conf. 142. num. 15. Paris, Menoch. & plures, quos citat Peregrin. de fideicom. art. 20. num. 2. Covar. pract. cap. 38. n. 3. Valasc. d. quæst. 50. num. 34. Tamen contrariam plures amplexi sunt moti ex l. cum ita §. in fideicommissio, ibi: *Et qui ex his proximo gradu procreati sunt*: ff. de leg. 2. Socin. d. num. 30. & conf. 294. num. 11. vol. 2. Decius conf. 506. n. 3. & 445. num. 19. Roland. conf. 100. num. 10. Clarus in §. testamentum quæst. 76. num. 14. Rot. Romana in novissimis lib. 1. decis. 72. Molin. lib. 3. cap. 9. num. 12. Peregr. in d. art. 20. num. 2. vers. contrarium, Mieres de maior. 2. part. quæst. 8. Gutierr. lib. 3. pract. quæst. 66. num. 7. & 11. Gama decis. 7. & 203. ex num. 7. Valasc. conf.

121. num. 9. & 10. Cui opinioni nostra Ordinatio Regia adhæsit, ut in maioratibus sequeretur ordo successio-num ab intestato, juxta l. fin. C. de verbor. signif. cum quo se primus instituens conformare censetur, juxta doctrinam Bart. in l. si duo ff. de acq. hered.

Cum ergo Ordinatio Regia in maioratus successione proximitatem ultimi possessoris solum attendat, dummodo proximior de sanguine institutoris sit, nec requirat, ut ab eo descendat necessariò, fatendum est parentem esse filio proximiorum, & præferendum cæteris agnatis, Valasc. d. num. 38. Menoch. pro trivultijs num. 128. Molin. cap. 3. num. 15. & cap. 6. num. 47. lib. 1. Gama decis. 258. num. 4. Costa de success. Regni fol. 131. Constat autem patrem esse cum filio in primo gradu lineæ ascendentis, l. 1. in princip. ff. de gradib. §. secundo gradu Instit. eod. l. 3. tit. 6. part. 4. Matienz. l. 7. tit. 11. gloss. 5. num. 7. lib. 5.

5. Cæterum his non obstantibus contrarium videtur verius, nempe quod proximitas ultimi possessoris sit metienda ex sanguine, & gradu, nulla habita paternitatis consideratione, ita ut pater tunc præcedat, quando semota patris consideratione, esset admittendus: explicat Gregor. l. 4. tit. 13. part. 6. gloss. 5. & l. 2. tit. 15. part. 2. Avend. in l. 8. Tauri gloss. 3. ad fin. faciunt, quæ in nominatione resolvit. d. pater meus quæst. 12. num. 28. in matre, Cabed. decis. 34. num. 9. Costa de success. Regni fol. 131. pro quo est optimus text. in l. debitor. §. ult. ff. ad Trebell. Ubi cum quæreretur, an mater teneretur restituere fideicommissario illud, quod non receperat ex testamento, sed ex stipulatione! Inquit, quia non quasi hæres, sed quasi mater illam portionem ex pacto acceperat, l. cum pater §. cum inter ff. de legat. 2. Gama decis. 258. n. 4. Flores decis. 259. Surd. conf. 120. n. 13.

In cujus rei confirmationem considero, quod maioratus successio non ascendit, sed descendit; & ideo matrem

non pertingit, l. Jurisconsultus §. gradus ff. de grad. Gregor. l. 4. tit. 13. part. 6. gloss. 1. Molin. lib. 3. cap. 6. num. 29. Avendan. l. 6. Taur. gloss. 7. num. 6. Alvarad. lib. 2. conjectur. cap. 3. §. 3. n. fin. Matienzo gloss. 3. l. 1. tit. 8. num. 11. & gloss. 5. num. 2. lib. 5. novæ Collection. Non inficiabor tamen, quòd mater non excluditur simpliciter, quia si ipsa proximior sit cognata filio, ipsa proculdubio admitteretur, exclusis alijs; quia tunc maioratus non dicitur ascendere propriè, sed secundùm quid, & materialiter, dum quærit descendentem à primo, quem tamen invenit ascendentem ultimo possessori: quæ qualitas cum ibi sit impertinens, non consideratur, quia formaliter mater ut descendens sibi locum facit, cum remota maternitatis consideratione admittatur: unde quãdo mater non est posita in linea successibili, admitti non potest, ex eo quòd ascendens sit, quia ex eo latere non succeditur, sed ex alio; respectu enim filij solū habet mater jus cognationis, princ. Inst. ad S. Consult. Terryll. §. vulgò quæsitis Instit. de succession. cognator. l. hac parte l. si spurius ff. unde cognati, & in princ. vers. sunt autem Instit. de legit. agnator. tutel. Et licèt verum sit, quòd hodie sublata est differentia in successione ab intestato inter cognatos, & agnatos, qui æqualiter admittuntur, Auth. de hæreditatibus ab intestato §. nullam col. 9. Tamen adhuc in aliquibus casibus ex consuetudine, vel ex testamento non consideratur qualitas cognationis, sed ad alios agnatos successio defertur, prout in feudis cap. unic. §. his verò, vers. ad cognatos de succession. fratrum: ubi frater utrinque conjunctus non præfertur alij ex uno latere Bald. in l. 1. C. de legit. hæred. vers. quæro, idem in d. cap. unic. §. his verò, num. 61. Tiraq. de retract. lib. 1. §. 14. gloss. 2. num. 10. communis ex Menoch. conf. 187. num. 14. & de præsumpt. lib. 4. quæst. 75. num. 23. Sicut etiam idem admittitur in maioratibus, qui cum sint constituti gratia conservandæ familiæ,

solū admittuntur consanguinei ex parte patris, qui ex masculis descendunt: explicat Molin. lib. 3. cap. 5. ex num. 1. notant DD. in l. fratres C. de inoffic. testament. Et licèt foeminae admittantur, quia agnatio electa non sit, tamen adhuc hæc successio est similis illi, quæ agnatis defertur, ut sicut ibi est impertinens qualitas cognationis in feudis: sic pariter in maioratu qualitas cognationis, quæ non descendit à primo, quia est quædam qualitas considerata extra lineam successibilem, Bald. in d. l. 1. C. de legit. hæred. Unde illa conjunctio duplex, quatenus mater nihil ponit inesse, licèt mater in ea superet: & hinc provenit, quòd olim consanguineus frater, id est ex parte patris, tantū succedebat cum fratre utroque latere conjuncto, antequam nova constitutione sancitum esset, quòd utrinque conjunctus præferatur: ut in Auth. itaque C. commun. de succession. & in l. 1. C. de legit. hæred. Et ratio erat quia agnati, qui legitimi dicebantur, præferbantur cognatis, qui ex parte matris descendebant, qui à Prætoze non vocabantur, nisi deficientibus agnatis: patet ex tit. unde legit. unde cognati §. 1. & §. cæterum Instit. de legit. agnator. succession. Molin. lib. 3. cap. 4. num. 2. quia illa qualitas materna illo tempore judicabatur impertinens, sed uterque (dummodo essent eodem patre nati) concurrebant ad successionem fratris intestati. Atque ita jure antiquo in fratre utrinque conjuncto non considerabatur duplex ratio consanguinitatis, sed illa sola, quæ erat considerabilis, quòd essent agnati, & filij ejusdem parentis.

Unde cum hodie sit sublata differentia agnationis, & cognationis §. nullam ex Auth. de hæred. ab intestat, vincit, qui duplicem qualitatem habet, Bald. in d. l. 1. num. 3. quia qualitas, quæ olim erat impertinens, hodie reperitur approbata: & per consequens cum illa qualitas non reperiat in approbata in successione maioratum, impertinens
judi.

judicatur: Sicut aliàs, si hodie consobri-
no succedat patruus, si cum eo concu-
rat alter patruus, ex uno tantum latere,
primus non præfertur ex Bart. in l. 2. §.
legitima ff. de suis, & legitim. Paulus in
Auth. post fratres 2. num. 4. C. de legit.
hæred. Ratio est, quia illa ratio dupli-
cis vinculi solum consideratur in fratri-
bus, & filijs fratrum, d. Auth. post fra-
tres Auth. cessante C. illo tit. Peregrin.
fideicomm. art. 20. num. 19. sed non
consideratur ratio duplicis vinculi in
patruis, & ulterioribus ultra fratres: &
casu quo successio esset indivisibilis, de-
buit inter eos dari prælatio ex sexu, vel
ætate Molin. lib. 3. cap. 4. n. 14.

Deinde aliqua sequerentur absurda,
si qualitas materna admitteretur: Pri-
mò, quòd ex linea, in qua maioratus
erat, ad aliam fieret transitus, cum præ-
judicio descendendum ex linea admis-
sa, contra cap. 1. de succession. feud. ibi:
Qui ex illa linea sunt: Ordin. lib. 4. tit. 100
in princ. ibi: *Por sua ordem:* quibus ver-
bis videtur lineas induxisse Tiraquell.
de primog. quæst. 10. num. 21. Covar.
lib. 3. resolut. cap. 5. ante num. 6. & in
allegatione pro D. Catharina illat. 4. f.
119. num. 51. & 58. Secundò, si pater
susceperit duos filios ex uxore consan-
guinea, quæ maioratum possidebat, si
post uxorem maior filius succedat, & is
sine liberis decedat, pater excludet se-
cundo genitum: quod est ridiculum.

Tertiò, si pater habeat filiam ex
primo matrimonio, deinde secundo nu-
bat, suscepto filio, & filia, si mortuo pa-
tre succedat filius masculus ex secundo
matrimonio, & sine filijs decedat, soror
ipsius ex utroque latere excludet foro-
rem consanguineam ex primo matri-
monio, & seniore: ideo bene constat
illam qualitatem, ut impertinentem
spèrni, Molin. lib. 3. cap. 9. num. 12. Ga-
ma decis. 354. num. 9. Gutierr. practic.
quæst. 66. num. 11. Valasc. conf. 121.
num. 9. Menoch. conf. 187. num. 14. &
688. num. 9. Gail. observ. 151. lib. 2. num.
1. Unde Ordinatio Regia d. §. 2. dum
proximior vocat, debet intelligi in-

ter transversales non descendentes à
primo, inter quos qualitas alia non at-
tenditur, nisi gradus proximitas (nisi
aliud ex institutione colligatur) non
verò quando extant descendentes à
primo institutore, & possessore; filij
enim horum perpetua fruuntur repræ-
sentatione, Ordin. lib. 4. tit. 100. in princ.
Molin. lib. 3. cap. 7. num. 9. ex qua des-
cendens remotior efficitur proximior
gradu: Quod idem an recipiendum in
transversalibus descendibus ab om-
ni possessore; controversum est: Quos
beneficio repræsentationis frui apud
Hispanos testatur l. 40. Taur. l. 5. tit. 7.
lib. 5. Recopilat: (licet Gregor. part. 2.
tit. 19. l. 2. non consentiat) cui consona-
re videtur nostra Ordin. Regia in d.
princip. ibi: *Por sua ordem.* Sed verius est
apud nos de jure Regio hanc repræsen-
tationem perpetuam non concedi
transversalibus, nisi descendant à primo
instituyente, ex eadem Ordin. vers. *O que
naõ sòmente,* ibi: *Das transversaes sendo
descendentes do instituidor.*

Unde fit, quòd si extiterint descen-
dentes, licet transversales, quilibet ip-
sorum locum avi, vel proavi ingreditur,
ut excludat agnatum in remotiori li-
nea positum, licet gradu proximior sit
ultimo possessori, quia supposita dicta
subrogatione, ipse proximior fit fictio-
ne legis ultimo possessori, de cujus suc-
cessionem agitur: si autem maioratus sit
institutus à transversalibus, quia horum
repræsentatio non ultra secundum
gradum protenditur Auth. post fratres
C. de suis, & legit. hæred. Ordin. d. tit.
100. in fin. princip. semper præfertur
quilibet ex descendibus ab aliquo
possessore; ille enim possessor se, & cæ-
teros descendentes à se admittit, ut suo
ordine cæteris agnatis præferantur: pro-
bat d. Ordin. ibi: *Por sua ordem se preferi-
raõ:* qui ordo exigit, ut soli descenden-
tes ab hoc possessore inter se certent
gradu, ut remotior descendens præfe-
ratur proximio: i transversali non des-
cendenti ab aliquo maioratus posses-
sore: cum enim ejus avus, vel proavus
ingres-

ingressus fuerit successionem, hoc jus prælationis ad successores transmisit, ne de eius linea ad aliam fiat transitus. Gu-tierr. conf. 13. num. 11. Surd. conf. 403. à num. 16.

Sicque in alio processu inter Em-manuelem Correa, & D. Rodericum de

Castro iudicavimus, in quo è converso mater petebat maioratus successionem, mortua filia ultima possessore ipsius, eo quod mater descendebat ab institutore maioratus, licet in remoto gradu esset constituta 26. Julij 1616. Scriba Azevedo.

SUMMARI A.

Servus fugiens sui furtum facit: num. 1.

Ad præscriptionem requiritur possessio civilis. n. 2.

Servus fugiens non habet civilem. ibi.

An detur præscriptio cum errore juris? num. 3.

Bona fides quàm latè, & strictè accipiantur. ibi.

Quibus casibus consideretur in servo bona fides. ibi.

Explicatur l. generaliter. ff. de noxalibus.

Nulla differentia videtur esse inter servitutem prædij, & hominis. n. 6.

Hæres non revocat in servitutem servum, quem dominus passus est se gerere pro libero. num. 7.

Expoditur sententia Alexandri n. 8.

Explicatur textus in cap. redintegrandam. num. 9.

Explicatur lex. 12. tabularum. n. 10.

Furtivæ res ex novo jure præscribi possunt, & quando. ibi.

An dominus conservet eo casu jus patronatus. num. 11.

DECISIO VI.

An servus possit præscribere libertatem contra dominum se gerens pro libero, & quo tempore, & an retineat jus patronatus dominus in tali servo?

Ad Ordin. lib. 4. tit. 79.

1

Incidit in Senatu quæstio de servo, qui se pro libero gerens, in quasi possessione erat libertatis, hæres domini ipsum in servitutem revocare intendebat: primò quia

*sui fecerat furtum, ex l. 1. C. de servis fugit. ibi: *Servum fugitivum sui furtum facere, & ideo non habere locum, nec usucapionem, nec longi temporis præscriptionem, manifestum est, ne servorum fuga dominis suis ex quacunque causa fiat damnosa: l. 1. C. de longi tempor. præscript. quæ**

*pro libertate, ibi *Mala fide morato in libertate diu prodesse non potest longi temporis præscriptio: unde cum confitearis fuga te ab eo cuius meministi recessisse, intel. legis ex hoc solo sine dolo malo in possessione te libertatis non esse. l. 1. C. ubi caus. stat. l. ea quæ C. de liber. caus. ex quibus juribus negatur possessio, sine qua præscriptio procedere nequit. l. sine possessione ff. de usucapion. reg. sine possessione lib. 6. quia sine illa nec subsistere, nec denominari potest præscriptio l. 3. ff. de usucapion. observat Alciat. in l. quinque num. 26. C. fin. regundor. Cujac.**

fat. ad tit. C. in quibus casibus cesset
lōg. temp. præscript. 3. tom. fol. 935. lit.
E. Surdus cōf. 28. num. 67. & 77. num. 6.
1. 2. Quæ quidem possessio debet
esse civilis, nec sufficit naturalis, ut ob-
servat gloss. 2. & communis per text.
ibi in lib. qui fundum, ff. pro emptore,
gloss. 2. in l. 2. C. de præscription. 30.
quam probant DD. communiter, ut per
Gomes l. 45. Taur. num. 103. Paris. cōf.
27. à num. 4. lib. 1. Perez ad lib. 1. tit. 3
lib. Ordinar. gloss. 2. Cujus rei est ratio:
quia cum præscriptio sit effectus, & in-
ventum solius legis civilis, jure optimo
causari debet à sola possessione civili,
quippe quæ sola iusta est, & secundum
leges civiles, & quoad omnes civiles
effectus: conducit d. reg. sine possessi-
one, & l. sine possessione, ff. de usu-
caption. si expendamus verbum illud
possessione, simpliciter, loquendo, in-
telligitur de possessione civili: licet
gloss. in l. licet C. de acquir. possess.
& in l. si utrum §. si duobus, ff. commod.
& alij contendant, unicam tantum esse
possessionem, habentem diversas qua-
litates, & effectus, per text. in l. nemo
ibi: Duplicem. C. de acquir. possess. text.
melior in l. 3. §. erga ibi: Unum genus
est possidendi, ff. acquir. possess. sequitur
Gomes d. l. 45. num. 19. Menchac. suc-
cession. creat. §. 21. num. 108. Valasc. de
jure emphyt. quæst. 18. num. 5. Quæ
sententia in rigore verior est, ut pro-
bat Ripa in Rubr. de caus. possess. num.
18. Corras. in §. nihil commune, num. 6.
Cujat. lib. 9. observ. cap. 23. Supradic-
ta tamen opinio facilioris intelligen-
tiæ causa recipitur, dum civilis pro ius-
ta possessione accipitur, naturalis verò
pro injusta, unde cum servus sui furtum
faciens, civilem non habeat possessio-
nem, nullo modo præscribere potest ad
imagine[m] rei furtivæ, quæ nullo tem-
pore præscribitur, nisi in æternum po-
test vendicari, nisi in domini potestatem
redierit: idque constat, ex verbis legis
12. tabul. & Attinæ, relatis per Ge-
lium, lib. 17. cap. 7. Secundum quæ rei furti-
væ æterna est, auctoritas, id est, æterna

usucapiendi conditio: ut ex Budeo,
Corras. Alciat. & alijs explicat Veleius
in topica, Ciceron. §. 16. num. 8. quasi res
furtiva nunquam usucapiatur, sed in
æternum possit vendicari, nisi in domi-
ni potestatem redierit, juxta §. quod
autem Instit. de usucapion. quoniam
ex mente legis per hujusmodi reditum,
& non aliter purgatur vitium furti, quo
res afficitur; atqui si res furtiva per
longissimum tempus præscribatur, jam
non est æterna auctoritas, & datur
præscriptio, antequam in domini po-
testatem redeat, non purgato vitio,
quod per tempus etiam longissimum
non purgatur, l. 1. ff. pro emptore, l. si ho-
mo 35. vers. Sabino, ff. de usucapion. cap
redintegranda, 3. q. 2. ibi: *Quacumque
temporis conditione, &c.* juncta explicati-
one gloss. ultim. in fin. in cap. 2. de res-
tit. spol. probata per non nullos ibi, &
per alios relatos à Menoch. remed. 15.
recup. num. 421. recepta ex Cassad. de
cis. 6. de rest. spol. praxi servata ex Ga-
briel. lib. commun. illo tit. conclus. 5. à
num. 54.

3. Verum adhuc obstare videtur,
quod potest dari bona fides ex parte ser-
vi, ut libertatem præscribat cum erro-
re juris obscuri, qui à peccato excusat,
& pariter præscriptionem non impedit:
nam licet attento jure Civili, requira-
tur in præscriptione bona fides, stric-
te sumpta, prout importat aliquid po-
sitivum: tamen lato modo sumpta,
prout de jure Canonico sumitur, solum
importat bonam conscientiam respectu
rei possessæ: ac proinde non dicit ali-
quid positivum, sed accipitur pro ab-
negatione malæ fidei, prout peccatum
excludit: ut apertè significat text. in
cap. vigilantibus, cap. ult. de præscription.
notatur in reg. possessor. lib. 6. Atetin. in
l. 3 §. ult. col. 3. ff. acquir. possess. Beroi.
num. 31. in cap. de quarta de præscrip-
tion. Menchac. illustr. cap. 77. num. 3.
Covar. regula possess. 2. part. §. 7. num.
2. Medin. de restitut. quæst. 17. Molin.
tom. 1. de justit. disp. 64. & Less. lib. 2.
cap. 6. num. 8. Unde dum text. in cap. si

virgo 34. q. 2. definit bonam fidem per ignorantiam pravæ dispositionis, & sic per actum positivum agi de bona fide strictè sumpta, prout jure Civili requiritur; non verò de illa, quam multò post D. August. illius capituli Auctor novè invexit, & requisivit lex Canonica in d. cap. vigilantibus, & in cap. ult. Castro lib. 2. de lege pœnal. cap. 11. observat Abb. in cap. gravis num. 11. ubi Beroi. n. 17. Imol. 3. de restit. spoliat. Balb. part. 3. quæst. 1. Sarmiento. 2. select. cap. fo. num. 6. Covar. in reg. possessor. 2. part. §. 7. Bart. in l. sed et si §. scire num. 4. ff. de petit. hæred. profequitur Thomas 12. quæst. 76. art. 2. in corpore, & 1. part. quæst. 101. art. 1. ad 2. & de malo quæst. 3. num. 7.

4. Unde fit, quòd cum multi possint occurrere casus, ex quibus in servo extra domini potestatem possit considerari bona fides, non absolutè stante jure Canonico, debet censerì prohibita præscriptio de jure Civili, cui in hac materia standum non est: facit, text. in l. per eum ff. de acquirend. possess. ibi: *Neque se liberum esse credat*: Ubi Iurisc. agnoscit posse credere se liberum, quo dato justo errore, non est dubium, quòd mala fides absit, & possit incipere præscriptio, Covar. resol. lib. 1. cap. 3. num. 8. Pinel. in l. 2. part. 2. cap. 4. num. 31. Abb. in cap. de quarta de præscription. num. 12. Felin. 35. Aymon. de antiquitat. tempor. 4. part. cap. materia num. 6. Duenh. reg. 255. Covar. in d. reg. possessor. d. §. 7. num. 5. & in terminis Balbus 3. part. 5. principal. quæst. 7. num. 1. Gomes 2. tom. cap. fin. num. 24.

5. Deinde pro hac parte ponderari potest text. in l. generaliter 28. ff. de noxalibus: ubi possidens servum, quem tamen scit alienum, præscribit contra verum dominum: ex ea ratione, quia sola illa scientia rei alienæ non inducit malam fidem in præscribente: unde decisio illius textus etiam hodie procedit de jure Canonico, nec corrigitur per d. cap. ult. & cap. vigilantibus, quibus tantum corriguntur leges præscriptio-

nem cum mala fide admittentes: id què observat. gloss. in d. cap. si diligenti, verbo bona, gloss. ult. in reg. possessor. Bart. & alij ut per Alex. num. 11. in l. si finita, §. si de vectigalibus. ff. de damno infecto, Balb. 2. part. p. princ. quæst. 13. Covar. d. reg. possessor. 2. part. §. 9. num. 8. contra Paulum & alios, quos citat Pinel. num. 56. in Auth. nisi de bon. matern. Sicut ergo tertius, qui scit servum esse alienum, contra dominum præscribit: sic pariter & ipse servus, dum se pro libero gerit, licèt sciat se servum alienum, cum cogitare possit ex domini permissione, & facultate id sibi licere, remò se à domino libertate donatum, dum patitur, ipsum inter liberos homines versari, vel ex titulo, aliàs nullo, & inhabili, quia tunc ex legis beneficio libertatem consequitur, quasi à domino pro derelicto habeatur; per longum, enim tempus inducitur prioris possessionis oblivio, ex qua inducitur amissio possessionis Civilis animo retentæ, à quo tempore incipit præscriptio contra dominum, ex sententia gloss. in §. aliquando Instit. de usucapion. sequitur Abb. num. 4. in d. cap. vigilantibus, communis ex Covar. d. 2. part. §. 1. num. 3. Padill. in l. 2. n. 5. C. de servit. facit l. de eo 40. §. si fortè, ubi gloss. 3. & l. peregrè 44. in princip. ff. acquirend. possess. ubi inducitur amissio possessionis, ex eo quòd dominus suæ possessionis obliviscitur: quòd quidem ex argumentis, & indicij colligi potest.

6. Ultimò facit: quòd nulla videtur consideranda differentia inter servitutem prædij, & hominis, ut sicut in illo jus servitutis amittitur longo non usu, & libertas acquiritur ei, qui scienter possidet fundum servituti obnoxium; ita ut extinctio servitutis procedat, si dominus longo tempore desinat uti servitute debita, nec extinctioni obstat mala fides possessoris, quia hæc præscriptio non procedit ex possessione, & facto præscribentis, sed ex negligentia alterius, cui servitus debetur: observat Hostiens. in summa tit. de præscription.

num. 4. Bart. in l. sequitur, §. si viam per text. ibi, ff. de usucapion. sequuntur plures, ut per Gabriel. sub tit. de præscript. conclus. 3. & 4. addit ad Bernard. reg. 578 Peres ad l. 3. tit. 13. lib. 3. Ordinam. gloss. 1. verbo contrariam: si pariter servus per domini patientiam fit liber ex temporis cursu, extincta illa obligatione personali serviendi.

7 His sic perpensis, Senatus censuit, quod cum servus, de quo agebatur, per longissimum tempus in possessione libertatis esset, nec a domino, quem non latebat ejus status, in servitutem, dum viveret, esset revocatus, non poterat per heredem iterum in servitutem redigi, nec eo mortuo, ejus hereditatem nancisci, cum ex longissimi temporis cursu vitium malæ fidei purgetur, quando vera non sit mala fides, ut distinguit Valasc. conf. 96. 1. part. num. 6. sed præsumpta: quæ assertio aperto jure fulcitur, nam etiam res furtivæ longissimo tempore præscribuntur, ut sentit gloss. communiter recepta in §. furtivæ, Institut. de usucapion. similis gloss. in d. l. sicut per text. ibi; quem ad id expendit Bart. in l. sequitur, §. 2. in fin. ff. de usucapion. communis ut per Capolam in l. 1. num. 10. C. pro emptore: & licet ille textus non multum communi favoreat, ut expendit Angel. in l. 1. num. 2. C. ne rei domini, nec similiter l. ult. in fin. C. unde vi: quam Capola, & alij expendunt, quia agit non de re vi possessa, sed de re, quam quis vacantem invenit, & occupavit. Tamen juvat communis ex rescripto, vel epistola Imperatoris, cujus meminit Cujat. lib. 10. observat. cap. 12. Et insuper ex text. d. §. furtivæ, ibi: *Nec prædicto longo tempore:* juncto §. præcedenti; ibi: *Nulla tempore:* si advertamus Imperatorem non sine mysterio ibi loquutum fuisse, mutato sermone: nam supra dixerat rem sacram, & liberum hominem nullo tempore usucapi posse, & subjungit rem vi possessam, & furtivam usucapi non posse, etiam longo tempore, plane intendens res furtivas, & vi possessas longissimo tempo-

re, si accedat bona fides, posse usucapi.

8 Ex quibus confundetur sententia Alex. quem refert Aymon de antiquitat. 4. part. cap. mater num. 89. agentis de rebus vi possessis præscribendis, & pariter sententia Cassad. decis. 6. de restit. spoliat. num. ult. Nec pro eorum sententia quidquam facit l. si quis emptionis, §. sed hæc, C. de præscription. 30. quia text. iste relatus ad §. præcedentem, cui annectitur, non prohibet rem vi possessam præscribi, sed agit de illo, qui per violentiam occupavit rem, quam alter mala fide præscriperat, constituens quod si is intendat rei vindicationem violentus possessor non potest opponere præscribentem non esse dominum, quia lex in odium violenti possessoris repellit exceptionem malæ fidei; quinimo supponit, & fingit præscribentem esse dominum: intendit gloss. verbo distinctione, & Salycet ibi Bald. in l. 1. in fin. ff. fam. erisc. Duaren. in l. si alienam post princ. ff. solut. matrim. & multi ex novioribus in §. Cato Mascard. conclus. 539. num. 13.

9 Nec insuper obstabit text. in d. cap. redintegrandi, ibi: *Quacumque temporis conditione:* juncta explicatione gloss. ult. in fin. in cap. 2. de restit. spoliat. probata per relatos à Menoch. remed. 15. recup. num. 421. recepta ex Cassador. ubi supra, & praxi servata ex Gabriele tit. de restit. spol. conclus. 5. a num. 54. quia verius est remedium d. cap. redintegrandi, etiam longissimi temporis spatio perimam, ex Abb. in d. cap. 2. num. 14. Beroi 39. Balb. part. 4. principal. num. 85. Menoch. ubi supra num. 418. Sarmiento 2. selectar. cap. 13. num. 2. Nec aliud suadent illa verba, quacumque temporis conditione, quia non dicit textus quacumque temporis conditione non obstante, sed quacumque temporis conditione res proprias possedisse noscuntur: ut declarat Paulus conf. 105. lib. 1. col. ult. quem sequitur Massa relatus à Sarmiento ubi supra, Menoch. ubi supra num. 422. Unde conditio temporis ibi non refertur ad d. uturnita-

tem, sed magis ad alias qualitates, ut puta tempus pacis, belli, absentiae, vel in similibus.

10 Nec obstat insuper auctoritas legis duodecim tabularum, in illis verbis, aeterna auctoritas esto, quia licet olim attento jure res furtivae perpetuo possent vendicari, tamen quia jam hodie ea, quae aeterna, & perpetua sunt, in jure saltem longissimo tempore praescribuntur juxta text. in princ. Instit. de perpetuis, & temporal. d. l. sicut, & l. omnes l. quod si nolit ad fin. vers. si vero, ff. ad lit. edict. junctis resolutis per Covar. 2. resolut. cap. 9. num. 1. Tiraquell. de retract. tit. 2. §. 1. gloss. 2. num. 12. Inde fit, quod licet furtivae res ex dictae legis duodecim tabularum, & Atiniae prohibitionem, perpetuo vendicari possint, tamen ex novo jure id quidem licet, si adsit bona fides saltem praesumpta, nec oberit, si quis objiciat, quod adhuc non purgatur vitium rei furtivae, cum non redierit in potestatem prioris domini: satisfit enim, quod illud procedit, ut ordinario tempore praescribi possit; nam longissimo tempore praescribitur, durante vitio ex auctoritate legis. Sicque explicari debet sententia Soti in 4. de justit. quaest. 5. art. 4. vers. tertio, dum resolvit rem furtivam praescribi posse a bonae fidei possessore, ut procedat in praescriptione longissimi temporis, nam temporis brevis cursus non sufficit: sicque procedit text. in l. 1. C. de

serv. fugit. l. 1. C. de praescript. long. temp. quae pro libertate, cum alijs de quibus in princ. Unde quando servus verosimilibus causis, & argumentis ductus longissimo tempore se pro libero gessit, patiente domino, qui contradicere potuisset, non est dubium suam libertatem praescripsisse, seu potius extinxisse servitutis jus, vel exceptionem contra dominum acquisivisse, ne servire compellatur.

11 An autem hoc casu dominus conservet jus patronatus? Dubium est. In quo Senatus censuit, quod cum hoc casu servus beneficio legis liber effectus fuerit, nullum jus patronus retineat, sicut alias solum manumissori debetur legitima, cap. Episcopus, cap. liberti 12 quaest. 2. Paulus de Citadin. in tractat. de jure patron. 2. part. num. 2. Imperat. in §. cum vero Instit. de succession. liberr. Nec obstat, quod qui patitur servum, vel rem usucapi videtur manumittere, & alienare, ut multis comprobatur dominus pater meus de extinctione emphyt. quaest. 1. a princip. DD. in l. alienationis, ff. de verbor. signific. quia satisfit illud non procedere in eo, qui a lege fit liber, quia cum a lege in praemium manumissionis patrono relinquatur jus patronatus, in servo non sufficit pati, & non contradicere, sed oportet, ut ipse actum gerat, ut manumissionis jus acquirat, & jus patronatus, respectu cuius illi debetur legitima, l. cum patronus, ff. leg. 2.

SUMMARI A.

Erens negotia pupillitacite hypothecare censetur bona sua. num. 1.

Creditor, qui prius sententiam habet, praesertur in executione. num. 2.

Acloris bona tacite hypothecata sunt minoribus pro negotio gesto. ibi.

Creditor privilegiatus pecuniam non privilegiato solutam revocat. num. 3.

Explicatur Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

Pecunia, quae communi mandato recepta est, debet equaliter inter omnes dividi. num. 5.

Aclor quando quis dicatur. ibi.

Jus praelationis consideratur respectu bonorum debitoris. ibi.

Pecunia illa consideratur in genere hypothecata, ut consumptione non censeatur sublata obligatio. num. 6.

DECISIO VII.

An quando plures creditores communi procuratori mandatum conceperunt ad exigendas pecunias nomine communi, concurrant inter se, & admittendi sint equaliter? vel an minores, qui in mandato etiam intercesserunt, preferendi sint reliquis creditoribus in pecunia reperta debitoris, ipso mandatario effectu non solvendo? Ad Ordin. lib. 3. tit. 91. §. 1.

CUM filij, hæredesque Egidij Diaz d'Orta, agerent contra Simonem Pires Solis, peterentque sibi adjudicandam esse certam pecuniæ quantitatem post fugam procuratoris communis repertam, quæ à communi procuratore recepta fuerat, in cujus exactione dicebant se esse præferendos, ex eo quia minores erant, ex speciali hypotheca, quæ à lege tacite contrahitur ab his, qui negotia pupillorum gerunt: de qua in l. si negotium ff. de privil. creditor. Se Reus defendebat, quòd mandatarius post receptam pecuniam debita contraxerat, seque debitorem illius summæ profitebatur, in scriptura confecta ab eo, priusquam è Regno proficisceretur. Unde licet recepisset alienos nummos, cum postea ex illis sua debita solvisset, sola supererat personalis actio contra debitorem ex reg. l. si alieni ff. de solution. ibi: *Si mixti essent, ita ut discerne non possent, ejus fieri, qui accepit in libris Cai scriptum est*: idem probat text. in l. nam etsi fur ff. si cert. petat. Barbof. in l. si alienam num. 5. ff. solut. matrimon. Bart. in l. singularia ff. si cert. petat. ubi Angel. col. 7. dicit casum mirabilem, communis ex Jas. ibi n. 13.

2 Uterius unus ex creditoribus sententiam contra dictum debitorem communem absentem reportaverat, seque præferendum esse reliquis asserbat in executione dictæ pecuniæ post discessum debitoris repertæ, ex lege Regia lib. 3. tit. 91. §. 1. Quòd etiam

procedit, etiam si alij creditores habeant hypothecam anteriorem, ut iudicatum refert Afflict. decis. 190. Capic. decis. 78. num. 1. Covar. practicar. cap. 29. num. 2. Et dicit receptum Menoch. conf. 25. num. 1. quòd verus creditor prius petens debitum sit cæteris in solutione præferendus, sentium Ang. verb. emptio 2. num. 4. Petr. Navar. lib. 4. de restitut. cap. 4. num. 39. Navar. cap. 17. num. 49. Azor tom. 3. lib. 4. cap. 36. quæst. 6. Lessius lib. 2. cap. 15. num. 39. & Valentia tom. 3. disputat. 5. quæstion. 6. punct. 10.

Verum pro parte minoris facere videbatur, quòd mandatarius, seu procurator constitutus ad recipiendam pecuniam communem fuit Actor à tutore constitutus. §. fin. Insit. de curator. l. actor ff. rem ratam haberi, cujus bona tacite hypothecata sunt minoribus pro negotio gesto, Negus. de pignor. 4. membr. 2. part. princ. n. 9. Bart. Angel. et Saly. cet. in l. 3. C. de hæredit. action. Decius conf. 349. n. 10. eleganter Surdus conf. 4. n. 9. lib. 1. nec aliud in actore requiritur constituendo, quàm tutoris auctoritas ex Parlad. different. 68. num. 3.

3 Unde dato concursu inter creditores, nõ est dubium minores præferendos, imò posse pecuniam prioribus non privilegiatis solutam revocare l. pecunia ff. privil. fisci, & est recepta opinio ut per gloss. receptam in illo text. ex Bella pertica, Castrensi, & Salicet. ibi Bart. in l. pupillus ff. quæ in fraud. Barbof. in l. 1. 6. part. num. 21. vers. contrariam, Matienç. l. 7. tit. 16. lib. 5. Ordinam. gloss. 5. num. 16. & in

practica obtinuisse testatur Avend. l. 32. Tauri gloss. 1. num. 8. Surdus, qui dicit communem, conf. 4. num. 26. lib. 1. Quod procedit, etiam si secundo creditori solvatur ex causa, seu titulo oneroso Covar. ubi supra. num. 24.

Et quanquam contraria sententia, quam Afflict. sequitur, decis. 190. esset amplectenda, adhuc secundum eum quando pecunia secundo creditori soluta consumpta non est, creditor hypothecarius illam revocare potest: ut per Barbof. d. 6. part. num. 13. Igitur cum hæc pecunia hodie extet, & deposita, res manet sine dubio, quia etiam Afflictus, & Sequaces admittunt, quod creditor, qui habet actionem privilegiatam, ex hoc capite potest revocare solutionem gloss. in l. sed an hic ff. quod cum eo Roman. conf. 111. Jason. in l. inter eos ff. de re judic. Cephalus cōf. 86. num. 4. lib. 1. Gregor. l. 11. tit. 14. part. 5. verbo Handemanda.

Nec obstat Ordin. d. tit. 91. §. 1. deducta ex l. pen. §. 1. ff. de except. rei jud. dum concludit hypothecam non præferri, quando simplex creditor prius sententiam reportavit, & eam exequitur; quia illa Ordinatio solum habet, si quod creditor privilegiatus sciat litem moveri, fierique executionem in bonis sui debitoris, & taceat, tunc sibi præjudicat ob negligentiam, ut non possit revocare solutum, ex l. pupillus 24. ff. quæ in fraudem, si verò ignoravit, vel aliquid fecit, per quod non videatur negligens, tunc executionem jam factam ratione sui privilegij revocabit: facit l. edicto 13. §. cum autem ff. de jur. fisc. quia cum negligentia ei nequeat imputari, debet ei succurri, ut in simili tradit Paulus in l. si fidejussor §. si in solidum ad fin. ff. de fide juss. Alex. in l. 4. §. condemnatum num. 17. ff. de re judic. Unde cum minoribus nequeat imputari illud, quod in alio Regno gestum est, nec alla bona debitoris suppetant, nulla ratio patitur, ut admittendi non sint: prosequitur latissimè Gutierr. lib. 3. pract. quæst. 100. per tot.

5 Verum Senatus aliter censuit, nempe pecuniam repertam inter omnes creditores dividendam: pro qua parte facit text. in §. duorum Instit. de rerū divis. nec. minoribus in hoc casu aliquod privilegium competere, cum mandatarius, qui ex eorum mandato pecuniæ exactiōni præpositus est, actor minorum dici nequeat; actor enim ille solus est, qui iudicis auctoritate constituitur, ex d. §. fin. d. l. actor ff. rem ratam; dicitur enim ex actis, ubi cavet, & se obligat pro pecunia, imò tutor, vel curator solus non potest procuratorem constituere ad pecunias pupilli, vel adolescentis: prosequitur latè Rebuff. in l. 19. ff. de verbor. signif. per text. in l. neque tutores C. de procurator. sed debet actorem mittere.

Unde cum actoris non detur officium, deficit & hypotheca bonorum, quæ etiã induci non potest in hoc casu ex d. l. si negotium: quæ solum agit de eo, qui pupilli negotia gessit, cui ob fragile iudicium, & ætatis imbecillitatem illud à lege conceditur, non verò procedit respectu minoris jam puberis effecti, ut in præsentem erat.

Insuper: quia jura, quæ pro contraria parte adducuntur circa prælationem, in hoc casu nullo modo locum habere possunt, quia jus illud prælationis, & hypothecæ potest habere locum respectu bonorum debitoris, ut in his bonis, qui de jure præferri debeat, prius admittatur, ut citata jura evincunt: non tamen possunt habere locum in quantitate, de qua in præsentem, quæ omnium creditorum erat communis, ad quam omnes pro sua parte debent admitti, nulla prælationis facta consideratione.

6 Nec obstat, quod alieni nummi commixti efficiuntur recipientis, & ideo cum procurator pecuniã recepisset, imò & eam uni ex creditoribus cōsignasset, jam videntur admitti ad pecuniam, & bona debitoris: quia satisfit, quod illa pecunia, cum constet, quod sit eadem, quæ à procuratore virtute mādātī recepta est, trāsīt cū sua causa, & cōsideratur in genere,

ñere, & nunquã potest cõseri cõsumpta ad imaginem hypothecæ, quæ in pecunia aliena constituitur, quam creditor hypothecarius solutam alij revocat, etiam si in specie dicatur hypothecata, quia licet eo casu, ea consumpta, censeatur expirasse jus hypothecæ: tamen ex iusta causa potuit lex statuere, quòd potiori creditori competat conditio ex lege ad eam revocandam, l. fin. §. et si præfatam C. de jur. deliber. sicque esse receptum dicit Stracha tit. de decoctor. ult. part. §. fin. num. 3. Gutierr. d. l. b. 3. cap. 100. num. 9. Capic. decis. 78. num. 5. Barbos. in d. l. 1. 6. part. num. 20. ff. solut. matrimon. Quod quidem pariter recipiendum est respectu cujuslibet creditoris, & à fortiori respectu domini,

qui habet jus prælationis ad illam pecuniam, quam constat esse suam, ut in præsentem constabat, ut etiam soluta revocetur, ut solvatur verò domino: quod sine dubio procedit, quando adhuc extat apud depositarium.

Nec pariter obstat dicta Ordinatio tit. 91. §. 1. quia agit de prælatione in executione facienda in bonis debitoris; nos verò agimus de bonis communibus ipsorum creditorum, de quorum divisione agitur, in quibus executio ad instantiam unius ex creditoribus fieri nequit, nec præoccupatio aliqua considerari potest, de qua in l. inter eos ff. de re judic. Sicque judicatum fuit in dicto processu, cujus Scriba est Freitas.

SUMMARI A.

Erba institutionis semper attendenda sunt. n. 1.

In maioria electiva potest nominari remotior. ibi.

Quando vocantur de stirpe, vel trunco descendentes, omnes de familia comprehenduntur. num. 2.

Qui jam admisit collaterales, non amplius videtur illos exclusisse. ibi.

Gravatus eligere de familia, & trunco debet eligere illum, in quo illæ duæ qualitates concurrunt. num. 3.

Qui vocat familiam, de sua sentire intelligitur. ibi.

Familiam suam duobus modis quis vocare potest, vel in genere, vel in specie. ibi.

In dubio potiùs intelligendum est, vocasse in specie. ibi.

Qui vocat consanguineos de stirpe matris, de illis solum intelligit, qui ab ea descendunt. num. 4.

Stirps quomodo dicatur? ibi.

Interpretatur l. pronuntiatio ff. de verbor. signific. num. 5.

Materia fideicommissi est odiosa. n. 6.

In fideicommissio interpretatio facienda est, ut potiùs soli descendentes invententur. ibi.

Quandiu reperiuntur agnati simul, & descendentes, præferendi sunt. n. 7.

Ordo scripturæ observandus est. n. 8.

Provisio hominis facit cessare legis provisionem. ibi.

Privato patre jure succedendi, exclusi etiam censentur ejus filij. num. 9.

Intelligitur, si exclusio habet causam perpetuam. ibi.

DECISIO VIII.

De successione maioratus, in cuius institutione vocabantur illi, qui essent de agnatione, stirpe, & trunco certæ personæ. Ad Ordin. lib. 4. tit. 100.

Ostquam decedens P. in suo testamento, maioratum instituit, hæc verba addidit: *Declaro, que sendo caso, que meu sobrinho queira logo, ou em algum tempo por si, ou por outrem por duvida à nomeação que atraz deixo feyta do morgado, que meu pay Christovão Lopez instituhio, dizendo, que lhe pertence, & que não nomeey bem, pondo a isso demanda, & dando se sentença por elle: Hey por bem, & mando por minha ultima vontade, que a cappella, que a o ditto meu sobrinho deixo, por esse mesmo caso, & razão elle a não possua mais: antes quero, & hey por bem de logo nomear, como nomeo nella a meu primo Diogo Freyre, para que elle a possua como cousa sua que quero que seja, & por sua morte nomeará em hũ parente da geração, & trõco de minha mãy Anna Freire, de maneira que sempre andarã na geração, & tronco de minha mãy Anna Freire, & não poderá passar a outra algũa geração.*

Contigit, quòd ille consobrinus exclusus à successione maioratus in eventum futuræ litis, illam movit, & ex ea causa à cappellæ administratione repulsus est, & ad Didacum Freire delata fuit, qui cùm sine filijs postea decessisset, tempore mortis nominavit post se fratrem suum.

Litem novam instituit tum temporis ille, qui exclusus erat, nominationẽ, impugnans ex clausula testamenti, quæ præcipit, ut nominetur descendens ab Anna Freire, à cuius stirpe, & trunco nominatus non descendebat: liti se opposuit ejusdem actoris filius eo fundamento, quòd quando pater esset excludendus à successione, quòd conditioni non paruerit, hoc non egrediebatur

eius personam, cùm non perpetuò exclusus fuerit, nec ejus descendentes.

1 Quæstio est valde dubia, si ad juris fontes, si ad testantis dispositionẽ, verborumque institutionis sensum attendimus, ex quibus ultimi elogij interpretationem, & disponentis mentem metiri oportet juxta text. in l. Mævia ff. manu test. l. hæredes palam §. id etiam ff. de testam. Mantic. de conjectur. lib. 6. tit. 13. à princ.

Et primò videbatur Actorem, ipsiusque filium omni destitutos esse actione, qui ex verbis testamenti constabat, electivam maioriam constitutam esse cum potestate nominandi post se alium possessorem, dummodo sit de familia matris defuncti: quo casu posse nominare remotiorem nemo ambigit proximiorẽ spreto l. unum ex familia §. si de lege Falcidia ff. de leg. 2. ibi: Eodem, vel dispari gradu: Molin. de primogen. lib. 2. cap. 5. num. 3. aded ut si ultimus possessor sine nominatione decedat, proximior illi nominatus censetur, argum. Ordin. lib. 4. tit. 100. §. 2. & lib. 4. tit. 38. §. 2. E finando-se: quæ proximiorẽ decedentis præfert alijs de sanguine instituentis, Gama decis. 258. num. 4. ubi Mena conclus. 1. & decis. 354. num. 9. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 9. num. 2.

Deinde contra Actorem faciebat: quia ipse prius electus fuerat ad maioriam, & de ea investitus sub illa conditione resolutiva, nisi cõtraveniret testatoris nominationi, cui conditioni non paruit, seque a maioratus successione suo facto exclusit: ex quo sequitur, quòd talis exclusio debet censi procedere ex odio testatoris, cuius voluntatem oppugnavit, ex reg. l. Lucius §. Lu.

§. Lucius Titius ff. de leg. 2. Ex quo sequitur, quòd talis exclusio ipsum incapacem reddidit, ut in posterum admitatur, Bart. in l. ult. §. 1. ff. ad Tertyll. Peregr. de fideicommiss. art. 22. num. 12. Andreas Gallus observat. 148. Fachin. lib. 2. cap. 45. Paris. conf. 22. num. 6. lib. 1. Quod obtinet, etiamsi cesset exclusionis ratio, ex Chassan. conf. 4. num. 110. & est text. in l. filius fam. §. cum quis ff. de legat. 1. l. ex facto §. pen. ad Trebell. Jas. conf. 51. num. 2. lib. 3. Rymin. conf. 29. num. 10. lib. 2. Decius conf. 46. num. 25. Cephalus conf. 330. num. 34.

Quod obtinet, etiamsi deficient hi, propter quos exclusus fuit: quæ quidem exclusio necessariò debuit esse perpetua, quia sub illa conditione admissus in perpetuum, sub eadem etiam censerì debet in perpetuum exclusus, ut contrariorum eadem sit regula: probat text. in l. aliquando de leg. 1. l. quod purè ff. quando dies legati ced. Surdus conf. 193. num. 44. lib. 1. & decis. 7. num. 19. ne aliàs ex actu à se impugnato commodum reportare possit, l. Papinianus §. meminisse ff. in offic. testam. Gabriel. de reg. jur. concl. 1. num. 1.

Nec obstabit, quòd testator solù videtur dictum actorè privasse possessione maioratus, quod solùm respicit fructuū commoditatem; non verò jus succedendi, quasi magis successio suspensa fuerit, quàm sublata: prout dixit Peregr. de fideicommiss. d. art. 22. num. 20. & 21. Quia responderi potest, illam privationem possessionis respicere etiam proprietatem rei, cum in maioratibus nihil aliud transferatur in possessores, quàm ipsa fructuum commoditas, & jus percipiendi redditus in vita possessoris, licèt recipiens verè dominus sit, quoad vivit.

Unde illa eadem prohibitio, quæ in Actore circa fructuum perceptionem reperitur, dici debet continuata in eius successores, & à primo ad ultiores gradus prorigi, argum. l. licèt Imperator ff. de legat. 1. cum illi à radice in facta procedant, nec melioris possint esse

conditionis, quàm ille, à quo causam habent, eademque causa odij in eos derivetur, Olascus decis. 23. num. 48. Pinel. in l. 3. num. 27. C. de bon. matern.

Tertiò: clausula testamenti clarè disponit, quòd nominabit consobrinus consanguineum de trunco, seu stipite, & generatione Annæ Freire: quod idem est, ac si familiam vocasset, inter eosque de familia electionem concessisset, cõprehendi enim sub hac vocatione agnatos, & cognatos dixit expressè D. Caldas Pereira de nominat. quæst. 34. num. 66. ex Paris. conf. 15. lib. 3. Bald. & Imol. in l. peto §. fratre ff. de leg. 2. idem Paris. conf. 47. lib. 3. num. 51. Et quòd verbum stipis, seu cypus comprehendat cognatos, & agnatos, & transversales, tradit Angel. Paul. & Jas. in l. fin. C. de verbor. signific. Curtius Junior conf. 172. Peregrin. de fideicommiss. d. art. 22. num. 29. & 35. Menoch. conf. 85. num. 92. lib. 1. & 197. num. 7. Tiraq. de retract. tit. 1. gloss. 9. num. 4.

Quod comprobatur, quia etiamsi testator vocaret lineam, adhuc transversales admitterentur, & ab eodem stipite descendentes, Socin. in l. Gallus §. nunc de lege ff. de liber. & posthum. post Dec. conf. 379. num. 1. & 4. Paris. conf. 40. num. 42. lib. 2. Cephalus conf. 313. à num. 57. Mantica de conjectur. lib. 8. tit. 12. num. 20. latè Menoch. lib. 3. conf. 233. num. 18.

2. Ultimò facit, quòd testator prius familiam vocavit, secundo loco truncum, seu stipitem, ibi: *Da geração, & trunco de minha mãy*: id est de generatione, & trunco matris meæ: quæ verba satis ostendunt causam finalem suæ dispositionis eam fuisse, ut maioratus in familia conservaretur vocando contentivè familiam, ita ut omnes in eadem vocatione comprehendantur, l. pronuntiatio §. familia ff. de verbor. signific. non verò effectivè in eum sensum, ut solùm descendentes à matre præferret, non enim debemus intelligere sensisse de descendibus matris, ut transversales excluderet, cum ipse testator descendentes

non habuisset, & transversales sint respectu ejus matris descendentes, ac sunt alij agnati, & consanguinei. Si igitur conjectamur ipsius voluntatem, hæc esse videtur, sequendo loquendi morē: præsumendumque est, quod si testator interrogaretur: an post mortem consobrini ejus frater nominari posset? quod ipse responderet, quod sic, cum par affectionis ratio versetur inter utrumque: quia cum primo loco admiserit collaterales, non videtur illos voluisse amplius excludere.

3 Quibus non obstantibus contrarium de jure verius videtur, quod defunctus, cui electio commissa est, per illa verba: *Geração, & tronco de minha mãy*: deberet eligere illum, in quo illæ duæ qualitates concurrebant, quod esset de familia, & tronco, non verò alium de familia transversalem, qui non esset de cypo: quod ex sequentibus ostenditur.

Quod mentem testatoris, quæ in omni dispositione prius observatur, ex forma dispositionis, & verbis interpretatur, juxta juris communis præcepta, secundum quod si testator ad successionem vocat stirpem, familiam, & genus, de suo sentire intelligimus, non verò hæredis Beroi. conf. 176. num. 22. lib. 2. Roman. decis. 649. Ripa in l. ex facto num. 6. ff. ad Trebell.

Suam autem familiam duobus modis quis vocare intelligitur, vel in genere, vel in specie. Primo modo quando voluit invitare omnes de familia agnatos, vel transversales l. pronuntiatio §. familiae ff. de verbor. signific. Menoch. conf. 233. lib. 3. num. 15. Secundo modo in specie, quando de solis descendentes à sua stirpe sentit: quod si nec verba, nec conjecturæ suadeant, quomodo interpretanda sit dispositio, in dubio potius intelligendum est in specie familiam vocasse, ut scilicet ejus tantum descendentes invitati censentur: ita respondit Paris. conf. 51. num. 10. lib. 2. & plures, quos citat Menoch. d. conf. 233. num. 16. & fuit Bart,

in l. hoc legatum ff. de leg. 3. Tiraq. in l. boves §. hoc sermone 1. part. num. 85. idem Bart. in l. peto §. fratre num. 1. ff. de leg. 2. idem Menoch. lib. 4. præsumpt. 88. num. 2. ubi refutat opinionem Gabriellis conf. 213. lib. 3. col. 2. & Dec. cōf. 321. num. 8.

4 Secundò est notandum, quod quando filius testamentum condit, & de stirpe matris suæ vocat successores, in illa dispositione omnes, & soli illi vocati censentur, qui à matre descendunt, non verò cæteri agnati collaterales: nam stirps dicitur truncus, sive origo, & radix, ex qua proveniunt gemina, & virgultæ ex trunco productæ: probat l. si servus §. idem in sylva ff. ad l. Aquil. l. 1. §. 1. ibi: *A stirpe excidendam*: ff. arbor. cædend. Unde stirps quando ad homines refertur ad similitudinem arborum, dicitur origo generis, de quo est text. in l. si quis C. de inoffic. testam. & solos descendentes ab illo, qui stirpem constituit, comprehendit, gloss. in cap. ad sedem 35. quæst. 1. verbo stipitem, & in cap. quod dilectus de consanguinit. Rebuff. in l. ager. §. stipendium, verbo stipites ff. de verbor. signific. Thusc. 2. tom. lit. D. conclus. 261. idem Rebuff. in l. sylva cædua ff. de verborum signif. vers. unde dicimus fol. mihi 243. Imol. in l. ex facto §. si quis rogatus num. 5. ff. ad Trebell. Paris. conf. 87. num. 24. lib. 3. Alciat. respons. 546. vers. non obstat Menoch. conf. 327. num. 31. & conf. 376. num. 33. lib. 4.

5 Tertiò, quod quando testator vocat familiam matris, & gentem ipsius familiae, dubium est grave, an transversales comprehenderit, an verò ad solos descendentes ab ipsa matre restringenda sit, cum Jurisconsulto in l. pronuntiatio §. familiae ff. de verbor. signific. quia familia duobus modis accipitur, aut jure proprio, aut communi. Primo modo solum comprehendit descendentes: secundo verò modo comprehendit omnes, qui sunt de domo, & parentella, ut ibi declarat Alciatus. Quod idem est, ac si dicamus, quod sumitur

mitur interpretatio in genere, vel in specie, in genere, ut etiam omnes collaterales contineat; in specie, ut omnes, & solos descendentes, ex Bart. in d. l. hoc legatum, Menoch. conf. 233. n. 16.

6 Unde fit, quod cum materia fideicommissi sit stricta, & odiosa, l. cohæredi §. Cum filia ff. de vulgari, Menoch. ubi supra num. 19. semper in dispositione, quæ familiam invitat, ea interpretatio sumenda est in specie, & effectivè, ut solos descendentes invitet, non verò contentivè, & in genere, ut omnes de familia vocati censeantur: qui sensus in nostro casu comprobatur ex illis ultimis verbis, ibi: *De maneyra que sempre andarã na geraçãõ, & tronco de minha mãy*: hoc est, quod non exeat de generatione matris meæ: in quo quædam versatur personalitas respectu ipsius matris, ex Ripa in l. si filius famil. §. divi num. 111. ff. de legat. 1. plures, quos citat Tiraquell. de retract. convencion. d. §. gloss. 6. num. 25. Significavit ergo testator se velle bona sua conservari in familia matris, ne ab illa egrediantur, ac proinde non intellexit de familia in genere, sed in specie, & effectivè.

7 Illud ultimò noto, quod sive dicamus in hac vocatione comprehendere solos descendentes à matre, sive in genere, sive in specie, illud semper est observandum, quod quandiu reperiantur cognati, & descendentes simul, hi semper præferendi sint cognatis simpliciter: nam cum in dicta institutione vocati sint. *Os da geraçãõ, & tronco*, quod & cognationem, & descendentiam denotat, utique ille, in quo illæ duæ qualitates reperiantur, debet, præferri illi, qui unam tantum induit, nam personæ hujus secundi ordinis videntur vocatæ in defectum priorum, & sic ordine successivo argum. l. hæredes mei ff. ad Trebell. l. cum pater §. de te peto ff. de legat. 2. Quod adjuvatur naturali præsumptione, quia interpretamur, testatorem magis dilexisse parentum descendentiam, quàm consanguineos col-

laterales, ut per DD. in l. cum acutissimi C. de fideicommiss. Crassus §. testamentum quæst. 76. num. 16. Menoch. præsumpt. 16. lib. 4. num. 1.

Ex quibus principijs, & alijs notatis à sapientissimo Collega Dionysio de Mello de Castro, viro quidem sapientissimo, & nobilissimo, & à D. Ferdinando Cabral sapientissimo, omnes pariter censuimus oppositorem esse præferendum, & necessariò nominandum ab ultimo possessore, in quo considerabantur illæ duæ qualitates, scilicet descendentia, & generationis parentellæ, seu familiæ dictæ Annæ Freire.

8 Cui resolutioni non obstat primum fundamentum in contrarium: nam si attendimus ad verba testamenti, constat electionem non fuisse liberam, & absolutam, ut in l. cum quidam ff. de legat. 2. & in d. §. de lege Falcidia, sed restrictam ad familiam, & truncum matris in specie, ut prius descendentes ab illa debeant nominari; cæteri verò de familia in defectum descendentium ordine scripturæ observato, adeò ut si ultimus possessor non nominaverit, proximior descendens agere statim possit, quasi in specie vocatus absque alia nominatione l. cum ita §. in fideicommissio ff. de legat. 2. excludetque proximior ultimum possessori, qui non descendat à matre, quia ex provisione hominis cessare debet legis provisio, succeditque doctrina Bart. in l. si cognatis ff. de rebus dub. num. 5. Ubi ait valere fideicommissum relictum familiæ alicujus, & eundem modum succedendi obtinere ex Molin. lib. 1. cap. 4. num. 43. Molin. de justit. tract. 2. disput. 589. ita ut filius unius fratris non dicatur de stipite alterius fratris, Socin. cōf. 104. Paris. conf. 87. num. 25. lib. 2. Alciat respons. 546. Menoch. conf. 328. num. 31. & conf. 376. num. 34. vol. 4.

9 Ad secundum, quod ipse Actor ex facto suo privatus fuit spe hujus successionis, & per consequens ejus filij, & descendentes, respondetur, quod quan-

quando causa, qua quis privatur, non est perpetua, non egreditur personam, imò ex materia subjecta, & forma dispositionis etiam respectu ipsius exclusi potest esse temporalis, Menoch. lib. 4. præsumpt. 85. num. 2. Castanat. conf. 38. num. 113. maximè quando exclusio non procedit ex odio, prout in præsentibus, quæ ligare solet descendentes in quibus reperitur eadem ratio, ex Surd. decis. 41. num. 8. Molin. lib. 3. cap. 5. n. 53. quia si attendimus, testator non ex odio privavit consobrinum hac successione, sed ex eo quod casu quo ipse possedisset alterum ex maioratibus, noluit, ut utroque frueretur, sed illico ad alium consobrinum spectaret, ut uter-

que pari sustentatione viveret: quæ consideratio omne removet odium, ex his, quæ Peregrin. art. 25. num. 24. maximè quia eidem excluso in eodem testamento alia bona reliquerat, quod efficax est argumentum ex alia causa, quam odij, dictam exclusionem processisse.

Unde non inconvenit, ut excluso dicto patre oppositoris, ipsius filius ex nova causa admitti valeat ad maiora. tum, quo pater privatus extitit, non perpetuò, sed ad tempus certum, & ex causa limitata, quæ in filio non reperitur: prosequitur Osascus d. decis. 23. n. 48. Cervantes ad l. 9. Taur. num. 104.

Ad reliqua argumenta respondetur ex supra dictis.

SUMMARI A.

A cultas concessa usque ad mortem est revocabilis. num. 1.

*T*raditio rei non impedit revocationem. num. 2.

*N*ominatio irrevocabilis revocatur præmoriante nominato ibi.

*E*x titulo dotis sequuta rei traditione fit nominatio irrevocabilis. num. 3.

*R*eservatio usus fructus facit nominationem irrevocabilem. ibi.

*I*ntellectus Ordin. lib. 4. tit. 37. §. 1. num. 4.

DECISIO IX.

*D*o socer o nominante emphyteusim, & tradente, qui postea revocavit. Ad Ordin. lib. 4. tit. 37. §. 1.

*Q*UM P. haberet emphyteusim liberæ nominationis usque ad mortem, eam genero in dotem dedit, eumque nominavit, in ipsa dote reservata certa parte fructuum in vita sua, & in dote illa verba expressit: *Que o nomeava na fôrma do poder, que tinha*: postea moriens nominationem revocavit (quia gener jam eo tempore occubuerat) & alium filium nominavit Didacum Sueiro, qui contra viduam sororem insurgit, iudex in

favorem viduæ, & filiorum ipsius sententiam protulit, in Senatu placuit revocandam primis Senatoribus, ex illis fundamentis.

I Primò quia potestas concessa fuerat usque ad mortem emphyteutæ, & succedit Ordin. lib. 4. tit. 37. in princ. juncta regul. l. cum pater. §. a filia ff. de legat. 2. D. Caldas Pereira de potest. elig. 3. part. cap. 2. num. 38. Nec fit irrevocabilis nominatio ex titulo dotis, vel cum reservatione usufructus, Valasc. conf. 120. num. 36. & fin.

¶ *D. Caldas Pereira* ubi supra, cap. 4. num. 31. *vers.* sit igitur: quidquid aliter sentiat *Gama* decis. 116.

2 Cui resolutioni non obstat re-
traditio, & domini translatio, quia tra-
ditio non mutat naturam actus præce-
dentis, l. *Lucius* 22. ff. de legat. 1. *Bart.*
receptus in l. *legatum*, num. 3. ff. eod.
Affl. et. decis. 272. num. 5. & in specie *D.*
Caldas Pereira ubi supra, 3. part. cap. 2.
num. 34. & cap. 4. num. 22. maxime quia
nominatio proponitur facta sub com-
memoratione tituli, ibi: *Na forma do ti-
tulo, &c.* Unde ut nominatio fiat irrevoca-
bilis, requiritur cessio, & translatio
totius juris, quæ in præsentibus non repe-
ritur, prout requirit *Ordin.* d. tit. 37. §. 1.
Cabed. decis. 103. *Valasc.* conf. 61. num.
4. *Pinel.* in l. 1. 3. part. num. 95. *C.* de bon
matern. Quæ sine dubio procedunt,
quando nominatus præmoritur nomi-
nanti ex *Ordin.* d. tit. 37. §. 5. quia etiam
nominatio irrevocabilis eo casu revo-
catur, ex text. in l. 2. §. fin. ff. de option.
legat. cap. si electio 26. §. 1. de election. lib
6. gloss. in l. 2. *C.* de condict. ob turpem,
recepta ex *Jasone* in l. si dari, num. 3. ff.
de verbor. *Molin.* de primogen. lib. 2.
cap. 4. num. 34. Ultimò quia dicta no-
minatio facta fuerat sine expresso uxo-
ris consensu per scripturam publicam,
juxta formam *Ordin.* lib. 4. tit. 48. & me-
ritò ipsa modo admittitur ex eadem *Or-
din.* d. tit. 48. §. 3. *Barbos.* 5. part. l. 1. num.
18. ff. solut. matrimon. nec testium pro-
batio hoc casu admitti potest, sic limi-
tata *Ordin.* lib. 3. tit. 59. §. 11. quæ non
revocat prohibitionem *Ordin.* d. tit.
48. *Cabed.* 1. part. decis. 31. num. 3. cum
quo non pugnat *Valasc.* alleg. 72. num.
43. si illum intelligamus, quando con-
tentio est super mobilibus.

3 Verùm his non obstantibus, sen-
siebam, quod ex titulo dotis secura rei
traditione, fit nominatio irrevocabilis:
nam in d. §. à filia permittitur revoca-
tio in actu collato in tempus mortis,
quando actus à sola pendet voluntate
gerentis, non verò quando à principio
gestus est cum aliorum consensu, ut in

præsentibus, ubi dos constituta fuit acce-
dente generi consensu, & filia nubentis
cum ipso nominante, & succedit reg.
l. nam si cum moriar, ff. de condict. inde-
bit. explicat *Jason.* in l. sub conditione
eod. tit. num. 2. notab. 3. *D. Caldas Perei-
ra* d. cap. 2. num. 49. quia potius eo casu
intelligimus donantem à potestate re-
vocandi recessisse, quia implicat dotem
constituere, quæ perpetuò manere de-
bet penes dotatum, & revocari posse,
quod non ex liberali, sed ex onerosa
causa accipitur, *Barbosa* in l. si ante,
num. 15. ff. solut. matrimon. quam ipse
vocat mixtam ex parte generi ob cau-
sam matrimonij in l. si ab hostibus, num.
16. illo tit. & in l. si cum dotem, §. trans-
grediamur, num. fin. eod. & fuit *Bart.* in
l. si constante, n. 67. & in l. *Mævia* §. fun-
dus illo tit. num. 1. & ex hoc titulo fit
nominatio irrevocabilis *D. Caldas Pe-
reira* cap. 2. num. 33. & cap. 3. num. 13. Si
enim revocatio nominationis eo casu
admitteretur, sequeretur quòd si prius
moreretur, nominans posset alium
nominare, qui emphyteusim à primo
nominato avocaret, manente eo obli-
gato oneribus matrimonij, & liberorū
educationi, & indotato, quòd nulla juris
ratio permittit. Et videtur imbecillitas
intellectus legem quærere, ubi adest
naturalis ratio, cum enim cum titulo
dotis concurrat usus fructus reservatio,
sine ullo scrupulo resolvendum est,
cessare revocationem, quia censetur
dotans omnia jura cessisse, & à se abdi-
casse potestatem variandi, quia ad illū
actum nemo accedit, nisi cum animo
perpetuò dandi, arg. l. sed nisi, ff. de jur.
dot. accedit, quia illa causa fuit ultro,
citroque obligatoria, & bona fides non
patitur, ut contractus clauderet: prose-
quitur *D. Caldas Pereira* d. 3. part. cap.
4. num. 36. & 37. Et in hoc casu res ma-
net magis sine dubio, quia & res ipsa
tradita fuit, in qua traditione plura re-
periuntur notabilia: primò quòd cen-
setur qui ex causa dotis tradit omne,
omne jus cessisse, ne dolosum faciat ac-
tum: insuper quòd hæc traditio non in-
ducit

ducit commissum, quia fit ex permissione legis, D. Caldas Pereira d. 3. part. cap. 4. num. 31. ante vers. sic igitur: licet Gama decis. 116. num. 5. aliud sentiat: secundò, quòd non minus fiat irrevocabilis nominatio, cesso omni jure, quã facta nominatione ex causa dotis, restatim tradita, quia magis cum effectu cedit omne jus, qui rem ipsam tradit; quid enim oportet, inquit Julianus in l. de quibus, ff. de legibus suffragio populus voluntatem suam declaret, an rebus ipsis, vel factis? l. Paulus ff. ratam haber. D. Caldas Pereira d. cap. 4. num. 32. & 34.

4. Nec aliud probat Ordin. d. tit. 37. §. 1. quia limitativè disponit ad ea, quæ prædixerat: posita nanque regula quòd actus cum relatione mortis est revocabilis, subjungit illa verba: *Poremse o que tinha poder de nomear até a morte, traspassar a coisa aforada por titulo de dote, ou por qualquer outro*: quibus alternativè loquitur de titulo dotis, quasi hic per se sufficiat, vel alius ex quo datur translatio juris, quasi ex dote semper actus fiat irrevocabilis ex alio contractu, si cessum fuerit jus: qui videtur sensus illius Ordinationis, quòd si eam intelligamus sine ulla differentia inter dotem, & alium contractum, veriùs puto, quòd non requiratur in contractu

quòd illa verba ponantur: *Cede, & traspassa todo o direyto*: quia illa verba explicant animum gerentis, & traditione rei magis animus explicatur, quàm promissione, & cessione ipsius verbali: sicq; non bene videtur sentire Valasc. d. conf. 102. num. 36. quia satis cedit, qui tradit, & solam partem usus fructus reservat, l. quisquis C. de donation. nec obstat doctrina Bart. in l. fundum, ff. de actione empt. ex quo deducta est nostra Ordin. d. tit. 37. §. 5. Ubi disponitur, quòd præmoriante nominato, redit ad nominantem potestas iterum nominandi l. 2. ff. optione legata, §. data igitur ibi: Et puto non consumi, quia illa Ordinatione debet explicari per superiorem in §. 1. quando contractus non sit irrevocabilis, vel jus omne cessum non sit, quia primò nominatus etiam si præmoriatur, jus illud trãsmittit, quia in vita nominantis quæsitum: nec habet locum. l. 1. §. si autem, C. de caduc. tollèd. eleganter D. Caldas Pereira d. cap. 2. num. 44.

Aliud censuere patres gravissimi D. Nonius d' Afonsequa Cabral, & Didacus de Brito de Carvalho, juris prudentissimi, quibus accessit D. Emmanuel Coutinho de Castel Branco sapientissimus, fuit Scriba Vianna.

S U M M A R I A.

*E*ges Civiles, quibus nuptiæ cobibentur, magis ad terrorem dicuntur conditæ, quàm ut observari debeant, in princ.

Ordin. lib. 4. tit. 88. in princ. quomodo explicari debeat. num. 1.

Prohibitio, ne filia sine parentum consensu nubant, non solum de jure Civili, sed Canonico est. num. 2.

In contrahendo matrimonio matura requiritur deliberatio. ibi.

Interpretatum cap. sufficiat 27. quæst. 2. num. 3.

Pœna legis Civilis valida est, quia est posita actui de jure Canonico prohibito. num. 4.

Verba legis Regiæ ibi ante 25. annum quomodo accipienda. num. 5.

Interpretata Bart. doctrina in l. qui hoc anno